

Magyar Mérnöki Kamara
Közlekedési Tagozat

Jogosultsági-beszámoló vizsga

FELKÉSZÜLÉSI SEGÉDLET

**Közlekedési építmények tervezési szakterület,
műszaki ellenőrök, felelős műszaki vezetők,
építésügyi műszaki szakértők részére**
(KÉ-VA, KÉ-VK, KÉ-K, KÉ-KK, ME-KÉ, MV-KÉ, SZÉM1)

2021. február 7.

3. sz. módosítás

**Készült a Vértes Mária és Sümeghy Pál által összeállított
tananyag (2017. november 22.) felhasználásával**

A tananyag felülvizsgálatában és kiegészítésében részt vettek:

Bokory Gábor, Halmai László, Mikecz Andrea, Suteu Edith, Vállas Csaba, Werner Sára

Észrevételeivel segítette a munkát: Hadady Adrienn

Bevezető megjegyzés: a Segédlet összeállítása a **266/2013. (VII. 11.), az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről** szóló kormányrendeletben meghatározott szakterületi ismeretkörök alapján összeállított vizsga (beszámoló) kérdések figyelembevételével készült. A kérdések eredményes megválaszolásához, esetenként a vizsgázó gyakorlatából származó ismeretek, és a Segédletben hivatkozott, röviden ismertetett jogszabályok ismerete is szükséges.

A jelen segédlet a 2021. február 7-i jogszabályok alapján készült. A felkészülés során a vizsgázónak tájékozódnia kell, hogy a készítés óta a jogszabályok, vagy a segédletben hivatkozott egyéb szabályozó dokumentumok előírásai módosultak-e.

Tartalomjegyzék

I.	A szakmagyakorlással kapcsolatos alapvető ismeretek	8
1.	266/2013. (VII. 11.) Korm. r. a közlekedési szakterületre jellemző pontok ismertetése	8
1.1	A szakmagyakorlási rendelet hatálya	8
1.2	A szakmagyakorlási tevékenységek vállalása	8
1.3	Építészeti-műszaki tervezés	9
1.4	Építésügyi műszaki szakértés: (IV. Szakma)	10
1.5	Építési műszaki ellenőrzése (V. szakma, 3. rész)	10
1.6	Felelős műszaki vezetés (VI. szakma, 3. rész)	11
2.	A kérelmezett vagy gyakorolt tevékenység kezdése és folytatása feltételei	12
2.1	Névjegyzék	12
2.2	A szakmagyakorlás folytatásának feltételei	13
2.3	A szakmagyakorlás engedélyezésének feltételei	13
2.4	A szakmagyakorlás folytatásának szabályai	14
2.5	Jogkövetkezmények	14
2.6	Szakmagyakorlók feladata, felelőssége, összeférhetetlenség	14
2.6.1	Építészeti-műszaki tervezés	15
2.6.2	Az építésügyi műszaki szakértés	16
2.6.3	Az építési műszaki ellenőr	17
2.6.4	A felelős műszaki vezető	17
3.	A szakmagyakorlók szerződéseinek tartalmi követelményei, díjszabások	19
3.1	Az építészeti-műszaki tervezési szerződés	19
3.2	Építésügyi műszaki szakértői szerződés	20
3.3	Építési műszaki ellenőri szerződés	20
3.4	Felelős műszaki vezetői szerződés	20
4.	A Kamarák által adható szakmai címek	21
II.	Az építési beruházási folyamat vázlatos rövid ismertetése és résztvevőinek legfontosabb feladatai és felelőssége, az építőipari kivitelezési folyamat átfogó ismertetése	22
1.	Az építési beruházási folyamat általános ismertetése és résztvevőinek legfontosabb feladatai és felelőssége, Beruházási Folyamatok Rendszere ajánlás szerint	22
1.1	A beruházási folyamat szakaszai	23
1.1.1	Beruházási Döntés Előkészítése	24
1.1.2	Tervezés, Beruházás Előkészítés	24
1.1.3	Megvalósítás	25
1.1.4	Üzemeltetés és Fenntartás	26

1.1.5	Példa egy útépítési beruházás lépéseiről az indítástól az üzemeltetésig	26
1.2	A beruházási folyamat szereplői	30
1.2.1	Építtető	30
1.2.2	Projektvezető	30
1.2.3	Beruházáslebonyolító	31
1.2.4	Tervező	31
1.2.5	A Tervezői Szolgáltatások Rendszere alapvető elemei	32
1.2.6	A Tervezői Szolgáltatások Rendszere fázisaihoz tartozó általános alap-, és külön szolgáltatások (a közlekedési beruházásokhoz igazítva)	33
1.2.7	Tervező felelőssége:	36
1.3	Kivitelező	36
1.3.1	Kivitelező kiválasztása, szerződéses viszonya:	36
1.3.2	Kivitelező feladata, kötelezettsége:	37
1.3.3	Kivitelező felelőssége:	38
1.4	Műszaki ellenőr	38
1.4.1	Műszaki ellenőr kiválasztása, szerződéses viszonya:	38
1.4.2	Műszaki ellenőr feladata, kötelezettsége:	38
1.4.3	A Műszaki ellenőr feladatai különösen:	39
1.4.4	Műszaki ellenőr felelőssége:	39
1.5	A beruházási folyamat további szereplői lehetnek még közlekedésszakterületen	40
1.5.1	Akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó	40
1.5.2	Árszakértő / Költségszakértő	40
1.5.3	Megfelelőségértékelő szervezet	41
1.5.4	Kontroll Labor	41
1.5.5	Közúti forgalombiztonsági auditor	41
1.5.6	Szakértők, közművek	41
2.	Az építőipari kivitelezési folyamat átfogó ismertetése, események, feladatok és dokumentumok,	41
2.1	A megvalósulás, az építőipari kivitelezés eseményei	42
2.1.1	Munkaterület átadás	42
2.1.2	Kivitelezés	42
2.1.3	A beruházás „utóélete”	43
2.1.4	Az építőipari kivitelezési tevékenység résztvevői, feladataik és felelőségük röviden a kivitelezés alatt	45
2.2	Kivitelezési tevékenységre a legfontosabb jogszabály a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	51
2.2.1	A kormányrendelet hatálya	51
2.2.2	A kivitelezési tevékenység fogalmai	51
2.2.3	Építési napló	52
2.2.4	Az építési naplóval kapcsolatos általános előírások	52
2.2.5	Az építési napló vezetésének szabályai	53
2.2.6	Eseti naplóbejegyzésekre példák közlekedési építmények kivitelezése során	54
2.2.7	A felmérési napló	55
2.3	Az építési kivitelezési tevékenység megkezdésének bejelentése	56
2.4	Az építőipari kivitelezési tevékenység befejezése	56

2.4.1	Teljesítésigazolás és műszaki átadás-átvétel	56
2.4.2	Munkaterület átadás (visszaadás) és használatbavételi engedély megkérése	58
2.4.3	A tulajdonos jókarbantartási kötelezettsége és a szervizkönyv	58
2.5	A vállalkozó kivitelezői tevékenység bejelentése és a kivitelezők nyilvántartása, ellenőrzése	59
3.	Vasútépítési beruházási folyamat, és sajátosságai	59
3.1	Megvalósítás folyamata vasúti pályánál általánosságban	60
3.2	Sajátosságok	63
3.3	413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról	64
3.4	Mikor kell tanúsítás a vasúti építmények építésügyi hatósági engedélyezési eljárásainak részletes szabályairól 289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet szerint	65
3.4.1	Az alrendszerek	68
3.4.2	Megfelelőségi eljárások	68
4.	Közműekkel kapcsolatos feladatok a beruházások megvalósításánál.	70
4.1	Előkészítésben beruházáslebonyolító (mérnök), tervező feladatai	70
4.2	Közmű típusonként a különböző hatósági eljárások bemutatása, amely a beruházáslebonyolító, tervező, vállalkozó feladata	75
4.3	A közműkiváltás jogalkotói és jogalkalmazói szempontból történő vizsgálata	84
4.4	A jogszabályi környezet vizsgálata:	86
III.	Közlekedés szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok, az Állam közlekedés szakterületet érintő műszaki szabályozási feladatai	99
1.	Útépítés szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok	98
1.1	Az 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről (Kkt. – Úttörvény) és a végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet	99
1.1.1	1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről tartalmából kiemelve a tervezés, megvalósítás szempontjából lényeges pontok, amelyeket a vizsgázónak ismerni kell	99
1.1.2	Kapcsolódó jogszabályok melyeket a vizsgázónak ismerni kell	100
2.	Vasútépítés szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok	100
2.1	A 2005. évi CLXXXIII. törvény a vasúti közlekedésről	100
2.1.1	Kapcsolódó jogszabályok melyeket vizsgázónak ismerni kell	100
3.	Vízi közlekedési építményeket érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok	101
3.1	A 2000. évi XLII. törvény a vízi közlekedésről	101
3.1.1	A törvény néhány pontja, melyeket vizsgázónak ismerni kell	101
3.1.2	Kapcsolódó jogszabály melyet a vizsgázónak ismerni kell	101
4.	Légiközlekedési építményeket érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok	101
4.1	1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedésről	101

5.	Állam közlekedés szakterületet érintő műszaki szabályozási feladatai	103
5.1	Közlekedéssel összefüggő műszaki szabályozás	103
5.1.1	Az útügyi műszaki szabályozás	103
5.1.2	Vasútügyi műszaki szabályozás	105
5.1.3	Az Uniós szabályozások rendszere vasútépítés területén	107
5.1.4	Nemzeti szabályozások	108
5.1.5	Pályahálózatműködtetői, illetve Vállalati utasítások	109
5.1.6	Vasútügyi Szabályozó dokumentumok elérhetőségére példák:	109
5.1.7	1/2021. (I. 7.) ITM rendelet a Vasúti Műszaki Bizottságról,	110
6.	Szabványok	110
7.	Építési Termék	113
IV.	A közlekedési építmények tervezése, az engedélyezési és kivitelezési tervek tartalma	117
1.	Tervtartalmakat szabályozó előírások	117
1.1	Engedélyezési tervek	117
1.2	A kivitelezési dokumentáció	118
1.3	Környezeti hatásvizsgálati engedélyezési eljárás a közlekedési építményekkel kapcsolatban	119
1.4	Vasút szakági előírások	120
V.	Minőségügyi kérdések, a megfelelőségigazolás dokumentumai, példák megfelelőségigazolás dokumentálására	121
1.	Az építmények megfelelőség igazolása	121
1.1	A 93/2012. (V.10.) Kormányrendelet az utak építésének forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről intézkedik. A 18.§.(6) bekezdés szerint:	121
1.2	A 191/2009.(IX.15.) Kormányrendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről intézkedik. A 13.§ a felelős műszaki vezető feladatait részletezi.	121
1.2.1.	A vállalkozó kivitelező feladata többek között	121
1.2.2.	A felelős műszaki vezető feladatai közé tartozik	121
1.3	Megfelelőség igazolási dokumentáció részei	121
2.	Mintavételi és megfelelőségigazolási terv	123
3.	Földmunkák megfelelőség igazolása	125
3.1	Műszaki szabályozás	125
3.2	Talajok megfelelősége	125
3.3	Földmű megfelelőség ellenőrzése és értékelése	131
3.4	Megfelelőség igazolási dokumentáció	131
4.	Vasbeton hidak megfelelőség igazolása	135

4.1	Műszaki szabályozás	135
4.2	A vasbeton hidakhoz felhasznált anyagok, termékek és betonkeverékek megfelelősége	135
4.3	A monolit vasbeton hídszerkezet megfelelőségének ellenőrzése és értékelése	138
4.4	Megfelelőség igazolási dokumentáció	142
5.	Aszfalt útpályaszerkezet megfelelőség igazolása	142
5.1	Műszaki szabályozás	142
5.2	Az aszfalt útpályaszerkezeti rétegekhez felhasznált anyagok, termékek és aszfaltkeverékek megfelelősége	142
5.3	Az aszfaltrétegek megfelelőségének ellenőrzése és értékelése	144
5.4	A megfelelőséget igazoló dokumentáció tartalma	144
6.	Vasútminősítés	146
6.1.	Igazolások és dokumentumok	147
6.2.	ÁME megfelelőségértékelési eljárások	147
6.2.1.	Infrastruktúra Rendszerelemek	147
6.2.2.	Infrastruktúra Alrendszerek	147
6.3.	Műszaki átadás – átvétel	148
6.3.1.	Próbaüzem és üzembe helyezés	148
6.3.2.	Biztosítóberendezések vizsgálati és üzempróbái	148
6.4.	Néhány példa, amit a minősítésnél vizsgálni kell	148
VI.	Építési-bontási hulladék nyilvántartása és kezelése	156
1.	Építési-bontási hulladék nyilvántartása és kezelése	156
VII.	FÜGGELÉK: A közlekedési építményekkel összefüggő szakmagyakorlással kapcsolatos, fontosnak tartott jogszabályok jegyzéke	159
1.	Általános építési ismeretekkel kapcsolatos jogszabályok	159
2.	Szakterületi jogszabályok a közlekedési építményekkel kapcsolatban	162
3.	Hasznos linkek	164

I. A szakmagyakorlással kapcsolatos alapvető ismeretek

Vonatkozó jogszabályok:

- 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységről
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről – Építési törvény (Étv.)
- 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről (továbbiakban kivitelezési rendelet)

1. 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet a közlekedési szakterületre jellemző pontok ismertetése.

1.1 A szakmagyakorlási rendelet hatálya

A hatálya kiterjed:

- a) A településrendezési tervezési, az építészeti-műszaki tervezési, a településrendezési szakértői, az építésügyi műszaki szakértői, az építési műszaki ellenőri, a felelős műszaki vezetői, és az energetikai tanúsító tevékenységet folytatók körére, a tevékenység folytatásának részletes feltételeire, az eljáró hatóság kijelölésére, a jogosultság megállapítására és a névjegyzék vezetésére vonatkozó előírásokra,
- b) A szakmagyakorlási szerződésekre, azok teljesítési mellékkötelezettségeire és a szerződés teljesítésére,
- c) Az összeférhetlenségi szabályokra,
- d) Az építészeti-műszaki tervezés során végezhető feladatokra és a tevékenység ellátásáért felszámítható tervezési díj tartalmára,
- e) A tervezési díjfizetés nem teljesítése kérdésére,
- f) A szakmai kamarák által kiszabható bírságokra a szabályok be nem tartása esetén.

1.2 A szakmagyakorlási tevékenységek vállalása

A szakmagyakorlások vállalása jogosultsághoz kötött.

Jogosultság: a névjegyzéket vezető szerv által engedélyezett és névjegyzékbe vett szakmagyakorlási tevékenység végzésének igazolt lehetősége, vagy a bejelentéshez előírt feltételeknek való megfelelés (ez utóbbi csak az energetikai tanúsítókra vonatkozik).

A jogosultságot megállapító és névjegyzéket vezető szerv és illetékessége:

A szakmagyakorlás engedélyezésére első fokon a területi kamarák illetékesek, függően a szakterülettől, a végzettség jellegétől (építész v. építőmérnök) és a kamarai tagságtól.

A csak engedéllyel folytatható szakmagyakorlási tevékenységeket a rendelet 3. §-a, részleteit a rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza. Ide tartozik az Étv. (nem szó szerinti) meghatározása az építményekről. Ezek közül az általános építmények az épület jellegűek. A sajátos építmények többnyire épületnek nem minősülő közlekedési, vízellátási és vízgazdálkodási, közmű- és energiaellátási stb., sajátos technológiájú építmények, amelyek létesítésére sajátos, kiegészítő követelmények vonatkoznak (jellemzően műtárgy, nyomvonalas építmény). A már hivatkozott 1. melléklet részletesen tartalmazza a közlekedési építmények szakterületre vonatkozóan az egyes jogosultságokhoz tartozóan vállalható feladatokat, az alábbiak szerint:

1.3 Építészeti-műszaki tervezés

KÉ-VA jelölés: Közlekedési építmények tervezési szakterület vasúti építmények tervezési részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Országos közforgalmú, helyi és saját használatú vasutak, iparvágányok, városi közúti vasutak, földalatti vasutak pályatervezése. Vasúti felépítmény-szerkezetek tervezése. Vasúti műtárgy tervezés 2,0 m nyílásig. Üzemi létesítmények (rendező, rakodó, átfejtő, tároló) és a vasúti üzem tervezése. Közúti és gyalogos, kerékpáros átvezetések tervezése. Közlekedési eszközök pályáinak (fogaskerekű vasút, sikló, függőpálya, beleértve a bányászati függőpályát is), sífelvonó-, külszíni bányászati kisvasút- és szalagpálya tervezése. Kivéve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) szerinti erdészeti szállítópálya egyéb elemei tervezése.

KÉ-VK jelölés: Közlekedési építmények tervezési szakterület vasúti építmények közlekedésmérnöki tervezési részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Vasúti felépítmény-szerkezetek tervezése. Üzemi létesítmények (rendező, rakodó, átfejtő, tároló) és a vasúti üzem tervezése. Különleges közlekedési eszközök (fogaskerekű vasút, sikló, függőpálya, beleértve a bányászati függőpályát is, sífelvonó-, külszíni bányászati kisvasút- és szalagpálya) telepítésének, üzemének tervezése.

KÉ-VV jelölés: Közlekedési építmények tervezési szakterület, vasúti villamos berendezések, áramellátás, részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Vasúti pálya tartozékainak minősülő építmények közül a vasúti térvilágító berendezések, a vasúti jelző- és biztosító berendezések, villamos felsővezeték és az ehhez kapcsolt berendezés, valamint a távvezérlő és forgalomirányító rendszerek, áramellátás, vasúti vontatási energiaellátó (alállomás) és energia-távvezérlő rendszerek, váltófűtő rendszerek tervezése.

KÉ-K jelölés: Közlekedési építmények tervezési szakterület közúti építmények tervezési részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Közút, út, (kerékpárút, gyalogút, térburkolat) - beleértve azok csomópontjait, vízelvezetését, berendezéseit, tartozékait és üzemi létesítményeit - tervezése. Közúti műtárgyak tervezése, 4 m nyílásig. Valamennyi közút forgalom szabályozásának, forgalomirányításának tervezése. Közúti alagút rendszertervének tervezése. Támfal tervezése 2,0 m magasságig. Kivéve az Evt. szerinti erdészeti magánút tervezése.

KÉ-KK jelölés: Közlekedési építmények tervezési szakterület, közúti építmények közlekedésmérnöki tervezési részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Valamennyi közút forgalomszabályozásának, forgalomirányításának tervezése. Közúti üzemi létesítmények és működtetésük tervezése.

1.4 Építésügyi műszaki szakértés: (IV. Szakma)

SZÉM1 jelölés: Sajátos építményfajtákkal összefüggő építésügyi műszaki szakértői szakterület közlekedési építmények szakértői részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Közúti közlekedési, vasúti közlekedési, légiközlekedési, víziközlekedési építmények, továbbá különleges eszközök és pályák szakértése.

1.5 Építési műszaki ellenőrzése (V. szakma, 3. rész)

ME-KÉ jelölés: Közlekedési építmények szakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Közúti, vasúti (közúti villamos vasút, földalatti vasút is), légi közlekedési, hajózási építmények (így különösen annak műtárgyai: híd, áteresztés, alagút, aluljáró, támfal) berendezései,

tartozékai, vízvezetése és zajvédelme építési munkáinak műszaki ellenőrzése korlátozás nélkül.

ME-KÉ-VV jelölés: Közlekedési építmények szakterület vasút-villamossági építmények részsakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Vasúti-villamossági építmények (vasút-villamosítás, villamosenergia-ellátás, energia távvezérlés villamossági berendezések létesítése) építési munkáinak műszaki ellenőrzése korlátozás nélkül.

1.6 Felelős műszaki vezetés (VI. szakma, 3. rész)

MV-KÉ jelölés: Közlekedési építmények szakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: Közlekedési építmények és az azokhoz szerkezetileg vagy funkcionálisan kapcsolódó építményrészek, mérnöki létesítmények - az 1. részbe tartozó építmények kivételével - építés-szerelési munkáinak felelős műszaki vezetése. Az alábbi építmények építés-szerelési munkáinak felelős műszaki vezetése korlátozás nélkül:

- a) út, kerékpárút, gyalogosút, térburkolat,
- b) vasút, földalatti vasút, sikló, függőpálya, sífelvonó,
- c) repülőtér, kikötő,
- d) az a)-c) pontban meghatározott építmények műtárgyai (híd, átereszt, alagút, aluljáró, támfal stb.),
- e) az a)-c) pontban meghatározott építmények berendezései, tartozékai, zajvédelmi létesítményei és vízvezetése a befogadóig.

MV-KÉ-R jelölés: Közlekedési építmények szakterület részsakterülete

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: A közlekedési építmények szakterületnél (MV-KÉ) meghatározott építmények építési-szerelési munkáinál az alábbi korlátozásokkal:

- a) út: gyorsforgalmi utak és létesítményeik kivételével,
- b) közúti műtárgy: szabadnyílású híd 4 m-ig, átereszt 2 m átmérőig, támfal 3 m magasságig,
- c) vasút: 1000 m vágányhosszúságig és 5 csoport kitérőig,
- d) vasúti műtárgy: a vasúti építmények engedélyezéséről szóló jogszabályban a hatósági engedély nélkül létesíthető műtárgyak,

e) felújítás, átalakítás, bővítés, javítás-karbantartás, elbontás építési-szerelési korlátozás nélkül.

MV-VV: Vasútvillamossági építmények szakterület

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: A vasút villamosítás, villamosenergia-ellátás, energia-távvezérlés és villamos üzemű biztosítóberendezések építményei, berendezései építés-szerelési munkáinak felelős műszaki vezetése korlátozás nélkül.

MV-VV-R: Vasútvillamossági építmények szakterület (korlátozással)

Feladatok, amelyeket az adott szakterületi jogosultsággal lehet végezni: A vasútvillamossági építmények szakterületnél (MV-VV) meghatározott építmények építés-szerelési munkáinak felelős műszaki vezetése, az alábbi korlátozásokkal:

- a) vasúti villamos felsővezeték, illetve vasúti biztosítóberendezések létesítése, átalakítása, amelyek a vasúti építmények engedélyezéséről szóló jogszabályban hatósági engedély nélkül létesíthetők,
- b) felújítás, átalakítás, bővítés, javítás-karbantartás, elbontás esetében korlátozás nélkül.

2. A kérelmezett vagy gyakorolt tevékenység kezdése és folytatása feltételei

2.1 Névjegyzék

Természetes személy akkor folytathat a rendelet 3. § (1. sz. melléklet) foglalt szakmagyakorlási tevékenységet, ha rendelkezik a névjegyzéket vezető szerv engedélyével. A közlekedési szakterületen a névjegyzéket vezető szerv a Magyar Mérnöki Kamara.

Cég (gazdasági társaság, költségvetési szerv, egyéni vállalkozó, egyéni cég) akkor folytathatja a tervezői tevékenységet, ha vezető tisztségviselője, személyesen közreműködő tagja vagy munkavállalója rendelkezik a megfelelő szakterületi vagy részsakterületi jogosultsággal.

Építési műszaki szakértés, építési műszaki ellenőrzés, felelős műszaki vezetés esetén pedig, ha a személyesen közreműködő tagok vagy munkavállalók rendelkeznek a megfelelő jogosultsággal, és a tevékenységet a jogosultsággal rendelkező személy végzi. További feltétel, hogy a munkavállalót legalább heti 20 órában foglalkoztassák.

2.2 A szakmagyakorlás folytatásának feltételei:

Kamarai tagsághoz kötött jogosultság (tervezés, szakértés) esetén: folyamatos kamarai tagság, továbbképzési időszakban a kötelező és szakmai továbbképzés teljesítése, jogosultság megállapítása után egy éven belül a kötelező továbbképzés keretében beszámoló teljesítése, továbbá adategyeztetési kötelezettség teljesítése.

Kamarai tagsághoz nem kötött jogosultság (műszaki ellenőr, felelős műszaki vezető), esetén: továbbképzési időszakonként a kötelező és szakmai továbbképzés teljesítése, jogosultság megállapítása után egy éven belül a kötelező továbbképzés keretében beszámoló teljesítése, továbbá adategyeztetési kötelezettség teljesítése és az éves nyilvántartási díj befizetése.

2.3 A szakmagyakorlás engedélyezésének feltételei

A jogosultsághoz engedélyezés szükséges, ennek feltételei:

- Megfelelő képesítés.
- Szakmai gyakorlat (részletezve a 9. §), amelynek időtartama a szakirányú diploma megszerzésétől számítva szakterületen, sőt részsakterületen folytatott tevékenységet jelent.
- A kérelmező személy nem áll eltiltás alatt és büntetlen előéletű.

A szükséges szakirányú gyakorlatot a rendelet 1. sz. Melléklete tartalmazza.

A közlekedési építmények szakterületen a végzettség és a szakmai gyakorlat időtartama:

KÉ-VA és KÉ-K jelölés:	okl. közlekedés-építőmérnök	3 év
	közlekedés-építőmérnök	5 év
KÉ-VK és KÉ-KK jelölés:	okl. közlekedésmérnök	3 év
	közlekedésmérnök	5 év
MV-KÉ jelölés:	okleveles építőmérnök,	3 év
	építőmérnök, mélyépítési mérnök, közlekedésépítési mérnök, vízellátási mérnök, csatornázási mérnök, vízgazdálkodási mérnök	4 év
KÉ-L és KÉ-HA jelölés:	okl. közlekedés-építőmérnök	3 év
	okl. közlekedésmérnök	3 év
	közlekedés-építőmérnök	5 év
	közlekedésmérnök	5 év
KÉ-LK és KÉ-HK jelölés:	okl. közlekedésmérnök,	

SZÉM1 jelölés:	okl. villamosmérnök,	3 év
	közlekedésmérnök,	5 év
ME-KÉ jelölés:	villamosmérnök	
	okl. közlekedés-építőmérnök,	8 év
	okl. közlekedésmérnök	
	okl. építőmérnök	3 év
	építőmérnök,	4 év
	mélyépítő mérnök,	
	közlekedésépítőmérnök	

2.4 A szakmagyakorlás folytatásának szabályai:

Valamennyi szakmagyakorlás esetén 5 éves továbbképzési időszakok vannak. A továbbképzés teljesítése esetén hosszabbodik meg a jogosultság.

A továbbképzés típusai:

- A kötelező képzést 5 év alatt egyszer, a szakmai képzéseket pedig évente kell teljesíteni.
- Több szakterületet (tagozatot) érintő jogosultságok esetén az 5 éves továbbképzési időszak alatt továbbra is évi egy-egy továbbképzésen kell részt venni, de ezeknek 5 év alatt valamennyi szakterületet le kell fedniük.

A továbbképzéseket az országos és területi kamarák szervezik.

A beszámoló követelményei és szabályai a rendelet 38-39. §-ában található.

2.5 Jogkövetkezmények:

A szakmagyakorlóknak be kell tartaniuk a Magyar Mérnöki Kamara Etikai- Fegyelmi Szabályzatában foglaltakat.

A területi kamara titkára folytatja le az eljárást és jogkövetkezményt állapít meg a kamarai törvény szerinti ellenőrzés, ill. területi kamara etikai fegyelmi bizottsága döntése, vagy építésfelügyeleti megkeresés, esetleg a tevékenység folytatása feltételeinek hiánya alapján.

Az építésfelügyelet a jogosultságokat a helyszínen ellenőrizheti.

A jogkövetkezmény lehet: figyelmeztetés, pénzbírság, eltiltás a tevékenységtől (esetleg törlés a Névjegyzékből).

2.6 Szakmagyakorlók feladata, felelőssége, összeférhetetlenség:

Bevezetésként szükséges az építőipari kivitelezési tevékenység (az építési beruházás) résztvevőinek felsorolása a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet szerint: építetető, tervező, vállalkozó kivitelező, felelős műszaki vezető, építési műszaki ellenőr, tervezői művezető, esetenként építetetői fedezetkezelő, ill. biztonsági és egészségvédelmi koordinátor (a tervellenőr és a beruházáslebonylító 5 év után kimaradt a rendeletből, de az Építési Törvényben továbbra is helyenként szerepelnek). A résztvevők kötelesek együttműködni egymással (Ptk. előírás is!)

2.6.1 Építészeti-műszaki tervezés

Az Építési Törvény 32. § (1) bekezdése kimondja, hogy az építésügyi hatósági eljáráshoz és az építőipari kivitelezéshez szükséges építészeti-műszaki dokumentációk készítése építészeti-műszaki tervezési jogosultsághoz kötött. Tervezői művezetést is csak az adott szakterületen jogosultsággal rendelkező végezhet. Ugyanez vonatkozik a megvalósulási terv készítésére is.

Az építészeti-műszaki tervező feladata a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet előírásainak megfelelő, az építetető igényeit kielégítő, a tervezési programnak megfelelő, a vonatkozó előírásokat kielégítő kivitelezési dokumentáció elkészítése. A szakági tervező feladata az általános és sajátos építmények szakági tervének elkészítése.

Az engedélyezett tervezési tevékenység lehet teljes körű, vagy korlátozott.

A tervezőnek az általa készített terveket, iratokat, számításokat hitelesítenie kell.

A tervezőnek az általa készített terveket 10 évig meg kell őriznie.

Az Építési Törvény szerint a tervező felel (33. § (1) bekezdés):

- Az általa készített tervek tartalmának műszaki szakszerűségéért, valós állapotnak megfelelő tartalmáért, építészeti minőségéért, a védett építészeti és természeti örökség megóvásáért.
- A megfelelő szakismerettel és jogosultsággal rendelkező szakági tervezők kiválasztásáért.
- A szakági tervezők közötti egyeztetés koordinálásáért, terveik összehangolásáért.

A tervező szavatossági felelőssége a Ptk. szerint az általa tervezett építmény szavatosságának lejártáig terjed. Ez az időtartam legalább 5 év, de jóval több is lehet.

Összeférhetetlenség

- Az adott dokumentációt engedélyező, vagy annak a kivitelezésénél építésfelügyeletet ellátó tisztviselő nem vehet részt a tervezésben.
- Ugyanez vonatkozik az adott dokumentáció településképi véleményezésében résztvevő főépítészre.

A tervezői művezetés

A tervező az általa készített kivitelezési dokumentációval kapcsolatban, külön megbízásra tervezői művezetést végezhet (kisebb tervkiegészítések és módosítások elkészítése). Nagyobb építési beruházásnál rendkívül fontos, hogy a tervezői művezetés által a tervező végig figyelemmel kíséresse az építést, és elősegítse a sikeres megvalósítást.

2.6.2 Az építésügyi műszaki szakértés

Az Építési Törvény 32. § (2) bekezdés szerint az építésügyi műszaki szakértő feladata az építéssel kapcsolatos műszaki jelenségek ok-okozati összefüggésének magas színvonalú értékelése, a vitatott esetek megítélése, a hibák, károk, ill. ezek okainak feltárása, és mindezekkel kapcsolatban szakértői vélemény készítése. Feladata lehet pl. használatbavételnél hiányzó felelős műszaki vezető nyilatkozatának utólagos pótlása.

A 20. §-a szerint: „(1) Az építésügyi műszaki szakértő vizsgálatának az Étv. 32. §-a szerinti tevékenysége során az adott ügy minden lényeges körülményére ki kell terjednie. Az építésügyi műszaki szakértő köteles megbízójának figyelmét felhívni minden olyan tényre, amely az általa ismert adatok alapján szakértői véleményének kialakítását befolyásolja, és amelynek ismerete a megbízónak érdeke.

(2) Az építésügyi műszaki szakértői tevékenységhez kapcsolódó tevékenységek különösen:

- a) méretbeli és állapotfelmérés,
- b) műszeres vizsgálat és kutatás,
- c) a b) pont elvégzéséhez tartozó bontási és helyreállítási munkák,
- d) számítások és elemzések elvégzése,
- e) statisztikák vizsgálata és elemzése,
- f) következtetések levonása.

(3) Ha az építésügyi műszaki szakértő vizsgálata során megállapítja, hogy az építményt vagy egyes szerkezeteit bauxitcement felhasználásával készítették, a vizsgálat eredményét harminc napon belül köteles bejelenteni a terület- és településrendezési tervek központi dokumentum táráat kezelő szervnek az Építésügyi Dokumentációt és Információs Központtól, valamint az Országos Építésügyi Nyilvántartásról szóló kormányrendelet alapján.

(4) Az építésügyi műszaki szakértő a vizsgálat eredményéről szakértői véleményt készít, amelyen fel kell tüntetni szakértő nevét, szakértő nyilvántartási számát, a szakértő szakterületének megnevezését, a meghatározott szakterület és ahhoz tartozó jelölés szerint.

- (5) Az építésügyi műszaki szakértő felelős az általa elkészített szakértői vélemény tartalmának szakszerűségéért, a valós állapotnak megfelelő tartalmáért.”

Összeférhetetlenség

- Nem lehet szakértő ugyanazon építmény kivitelezésénél az, aki az építmény építési munkáit ellenőrizte, vagy kivitelezte (műszaki vezetője volt).
- Nem lehet szakértő ugyanazon tervdokumentációnál az, aki az engedélyezési vagy kivitelezési terv készítésében részt vett.

2.6.3 Az építési műszaki ellenőr

Az Építési Törvény rögzíti, hogy jogszabály a műszaki ellenőr alkalmazását kötelezővé teheti (I. 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet). Kötelező az építési műszaki ellenőr alkalmazása azon a beruházáson, amely építési napló vezetésére kötelezett. Ezek az építési engedély köteles, a kivitelezési dokumentáció köteles építmények és a csak bejelentéssel megvalósítható lakóépületek. Ezekben az esetekben akkor kötelező a műszaki ellenőr alkalmazása, ha több fővállalkozó kivitelező dolgozik, ha fedezetkezelő működik közre, ha kiemelt jelentőségű fejlesztésről van szó, illetve a beruházás műemlékvédelem alá tartozik. Az építtető bízta meg az építési műszaki ellenőrt az építtetői feladatok egy részének átruházásával, mint helyszíni képviselőjét (elsősorban az építési munkaterület átadásával, az építési kivitelezési tevékenység, az építési napló ellenőrzésével, az engedélyben, tervekben foglaltak betartatásával, a járulékos építmények megvalósításával). Feladata, felelőssége elsősorban az építtető érdekeinek képviselete. Törvényi felelőssége olyan mértékben áll fenn, amilyen mértékű hatáskört az építtető ráruházott. Feladatainak a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet szerinti részletezése a B) Fejezetben található.

Összeférhetetlenség

- Műszaki ellenőr nem lehet az adott munka engedélyezésében, vagy építésfelügyeletében résztvevő tisztviselő.
- A műszaki ellenőr nem végezhet szakértői, kivitelezői, beszállítói és műszaki vezetői tevékenységet az általa ellenőrzött munkán, továbbá akkor sem, ha ezeket olyan gazdálkodó szervezet végzi, amelynek ő tagja, vagy vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.
- A műszaki ellenőr az általa ellenőrzött beruházásnál nem lehet a műszaki szakértői, kivitelezői, beszállítói és műszaki vezetői tevékenységet folytatóknak a Ptk. szerinti közeli hozzátartozója, ill. nem állhat velük munkavégzésre irányuló munkaviszonyban.

2.6.4 A felelős műszaki vezető

A felelős műszaki vezető a kivitelező cég alkalmazottja, vagy tevékenységét munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján látja el. Ez utóbbi esetben nem feladata az alvállalkozói teljesítésigazolás, és a jogszabályok betartásának ellenőrzéséért sem teljes körűen felelős (l. a 22. § (1) bekezdését).

Az Építési Törvény 38/A. § (3) bekezdése szerint a felelős műszaki vezetői tevékenység az építőipari kivitelezési tevékenység irányítása.

Az Építési Törvény 40. § (2) bekezdése rögzíti a felelős műszaki vezető törvényi felelősségét, amely szerint felel:

- a tevékenységnek megfelelő jogosultságának meglétéért,
- a szakmunka irányításáért,
- a feladatai körében az építmény építési engedélye, engedélyezési és kiviteli terve szerinti megvalósításáért,
- az építési tevékenységre vonatkozó szakmai, minőségi és biztonsági előírások megtartásáért,
- a munkálatok végzésének szakszerűségéért.

A felelős műszaki vezető feladatainak részletezése a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet szerint a B) Fejezetben található.

Összeférhetlenség

- A műszaki vezető nem lehet az adott építéssel kapcsolatos engedélyezési vagy építésfelügyeleti tisztviselő, és nem végezhet szakértői, műszaki ellenőri tevékenységet az általa vezetett munkán.
- A műszaki vezető nem láthat el vezetői feladatokat olyan munkán, ahol a szakértői, vagy műszaki ellenőri tevékenységet olyan gazdálkodó szervezet végzi, amelynek tagja, vagy vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban van.
- A műszaki vezető nem lehet ugyanazon a munkán műszaki ellenőr, ahol részben vagy egészben ő vezeti a munkát. Nem lehet ott sem műszaki vezető, ahol a műszaki ellenőri tevékenységet olyan gazdálkodó szervezet végzi, amelynek tagja, ill. amellyel munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll.

A korábbi és a fenti összeférhetlenségi feltételeket is lerövidítve, egyszerűsítve ismertettük. Célszerű lehet, különösen konkrét esetben a ből a teljes, eredeti szöveget értelmezni. **A lényeg az, hogy senki sem ellenőrizheti önmaga vagy munkáltatója tevékenységét.**

Az Építési Törvény 40. § (6) bekezdése szerint az építőipari kivitelezési tevékenység folytatására vonatkozó jogszabályi előírások (elsősorban a 191/2009. (IX. 15.) Korm.

rendeletben foglaltak) megsértése esetén a felelős műszaki vezetővel és az építési műszaki ellenőrrel szemben kormányrendeletben meghatározott jogkövetkezményeket kell alkalmazni.

3. A szakmagyakorlók szerződéseinek tartalmi követelményei, díjszabások

Bevezetőként rövid emlékeztetés szükséges a Ptk. szerinti vállalkozási és megbízási szerződés típusokra, ill. azok különböző jellegére. A vállalkozási szerződés eredmény létrehozására irányul, a vállalkozónak eredményfelelőssége van. A megbízási szerződésben a megbízottnak többnyire személyesen kell bizonyos feladatot ellátnia, szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a megbízó érdekében, annak utasítása szerint. A megbízott azonban nem felel az eredményért.

3.1 Az építészeti-műszaki tervezési szerződés

A tervezési szerződés vállalkozási típusú szerződés. A Ptk. csak rendkívül röviden foglalkozik nevesítetten ezzel a szerződésfajttával (szerződés tárgya, altervező bevonása, szakaszolás, szavatosság, díj esedékessége, szellemi tulajdon stb.).

Az Építési Törvény szerint a tervezési szerződést írásban kell megkötni, társtervező, szakági tervező igénybe vehető, a díj – eltérő szerződéses megállapodás hiányában – a tervdokumentáció átadásával egyidejűleg esedékes.

A tervezői szerződés, a Ptk. és az Építési Törvény előírásain túlmenően a szerint tartalmazza még a teljesítési határidőket, figyelemmel a szakaszos tervszolgáltatásra, a díj összege mellett az elszámolás módját és a fizetés módját és határidejét, továbbá az esetleges szakmai biztosíték kikötését.

A tervező által kötendő szakmai felelősségbiztosítást sok esetben a megrendelő kiköti, különösen közbeszerzéseknél. Ettől függetlenül javasolható szakmai felelősségbiztosítás megkötése a tervezők részére, ugyanis szavatossági felelőssége és főképp annak hosszú időtartama jelentős kockázatot jelent. A Magyar Mérnöki Kamara 2017-ben kiemelten foglalkozik a kötelező felelősségbiztosítás kérdésével.

További, a tervezési szerződéssel kapcsolatos feltételek a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet szerint a B) Fejezetben találhatók.

A tervezési díj magában foglalja az alábbiak együttes összegét:

- a) a közvetlen költségek keretében a számított munkadíj, és az esetleges szerzői joggal kapcsolatban felmerülő személyi és vagyoni jogok értéke,
- b) a közvetett költségek (működési költség, anyagjellegű ráfordítás),
- c) értékcsökkenési leírások,

- d) egyéb ráfordítások,
- e) tervezett nyereség.

Elképzelhető átalánydíjas, vagy időráfordításos díjazás is. Lehetséges kamarai ajánlott díjszabás, ennek versenyhelyzetben történő alkalmazása bizonytalan. A Kamarák küzdenek az irreálisan alacsony tervezői díjjánlatokkal szemben.

3.2 Építésügyi műszaki szakértői szerződés

A szakértői szerződésre a Ptk. szerinti megbízási szerződést kell alkalmazni, de írásban kell megkötni. A tárgyban meg kell jelölni a vállalt szakértői tevékenység pontos megnevezését. Rögzíteni kell a teljesítési határidőt, a szakértő díját, a megrendelő kötelezettségeit és jogait, a műszaki szakértő kötelezettségét, felelősségét és jogait. Meg kell állapodni a díj átadásának időpontjáról. Külön megállapodás hiányában a díj a szakvélemény átadásával egyidejűleg esedékes, és a kifizetés a számla átvételétől számított 30 napot nem haladhatja meg.

A szakértői díj lehet időráfordításos (óradíj, mérnöknap), vagy átalányösszegű. Külön költségelszámolás is lehetséges (elsősorban utazási költség, laborvizsgálatok stb.).1

3.3 Építési műszaki ellenőri szerződés

A műszaki ellenőrt az építető (vagy a beruházásleboncoló) bízza meg. A műszaki ellenőr megbízási szerződésére a Ptk. szerinti előírások érvényesek, figyelembe veendő a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletben leírtak (I. B) Fejezetet), továbbá a szerint még rögzíteni kell a műszaki ellenőrzés és az építési naplóba való bejegyzés gyakoriságát. Meg kell határozni továbbá az építető tájékoztatásának módját a megtett bejegyzésről. Rögzíteni kell továbbá a jogszabályokban meghatározott feladatokon túlmenő építetői elvárásokat, felhatalmazásokat.

Az építési műszaki ellenőr díjazása (ha nem tag vagy alkalmazott) mérnöknappal, havi díjazással, vagy átalányösszeggel történhet. Felhívjuk a figyelmet, hogy a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet előírása szerint a műszaki ellenőr alkalmazása a kivitelezésre vonatkozó első szerződés megkötésétől a vállalkozói végszámla kifizetéséig tart.

3.4 Felelős műszaki vezetői szerződés

A felelős műszaki vezetőt a fővállalkozó kivitelező, vagy az alvállalkozó kivitelező bízza meg. A felelős műszaki vezetővel is (ha nem alkalmazott vagy tag) a Ptk. szerinti írásbeli megbízási szerződést kell kötni.

A megbízási szerződés tartalmazza: a megbízó adatait, a képviselőjében eljáró személy adatait, elérhetőségét, a felelős műszaki vezető adatait, névjegyzéki nyilvántartási jelét, számát, díját, a fizetés módját, határidejét és legfőképpen a feladatainak és felelősségének a meghatározását.

A felelős műszaki vezető díjazásánál is a műszaki ellenőrnél fent leírtak érvényesek.

4. A Kamarák által adható szakmai címek

A területi kamara címet adhat a kamarai tagsággal rendelkező kérelmezőnek, amit feltüntetnek a Névjegyzékben, de ez nem eredményez újabb jogosultságot.

Az alábbi szakmai címek adhatók:

Vezető tervező, Tervező gyakornok, Tervező műszaki ellenőr, Beruházási tanácsadó,
Mentori cím, Különösen gyakorlott cím.

II. Az építési beruházási folyamat vázlatos rövid ismertetése és résztvevőinek legfontosabb feladatai és felelőssége, az építőipari kivitelezési folyamat átfogó ismertetése

- 1) Az építési beruházási folyamat általános ismertetése és résztvevőinek legfontosabb feladatai és felelőssége, Beruházási Folyamatok Rendszere ajánlás szerint**
- 2) Az építőipari kivitelezési folyamat átfogó ismertetése, események, feladatok**
- 3) Vasútépítési beruházási folyamat, és sajátosságai**
- 4) Közművekkel kapcsolatos feladatok a beruházások megvalósításánál.**

Vonatkozó jogszabályok:

- 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről (továbbiakban kivitelezési rendelet)
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről – Építési törvény (Étv.)
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

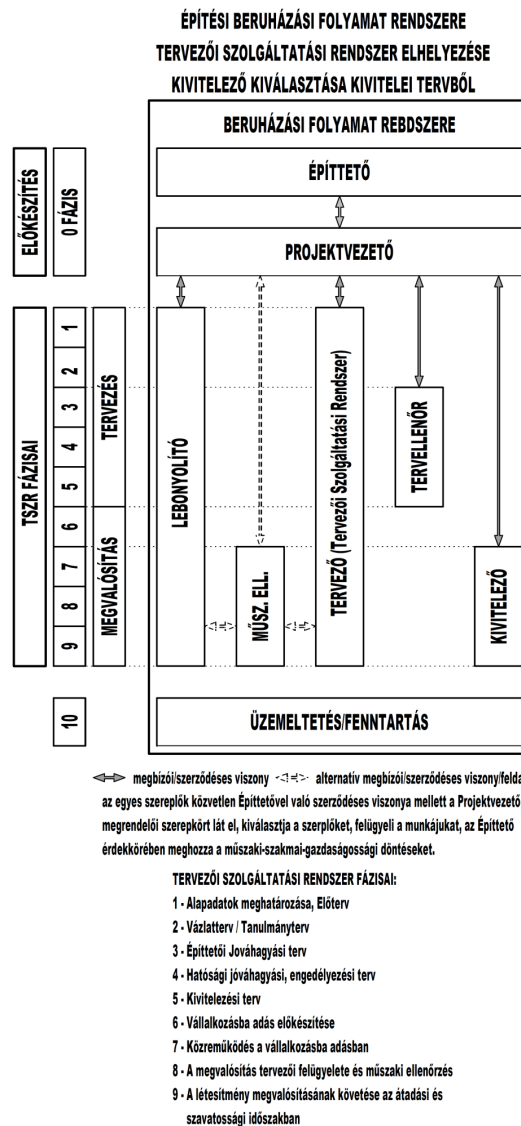
1. Az építési beruházási folyamat általános ismertetése és résztvevőinek legfontosabb feladatai és felelőssége, Beruházási Folyamatok Rendszere ajánlás szerint

A Magyar Mérnöki Kamara, a Magyar Építész Kamara és az ÉVOSZ szakértői részvételével 2018. szeptember 3. dátummal készült egy szakmai ajánlás az Építési Beruházási Folyamatok Rendszere (BFR) címmel. A Beruházási Folyamatok Rendszere súlyponti eleme a Tervezői Szolgáltatások Rendszere, amely a beruházási folyamathoz illeszkedő, részletes tervezői szolgáltatási rendszert szabályoz, ezzel a folyamat minden résztvevőjének munkáját és a teljes beruházási folyamatot segíti.

A dokumentum elérhető a MMK honlapján:

https://www.mmk.hu/kereses/tartalom?uj=1&keresett_kifejezes=%C3%89p%C3%ADt%C3%9C

[A9si+beruh%C3%A1z%C3%A1si+folyamatok+rendszere&search-submit=Keres&muvelet=%2Fkereses%2Ftartalom%3Fuj%3D1](#)

A Beruházási Folyamatok Rendszere tartalmazza a beruházási folyamat valamennyi szereplőjének feladatait, jogait és felelősségét, valamint a szereplők egymáshoz való viszonyát és tevékenységük ellenőrzését.

A fenti ajánlás a jogosultsági vizsgálathoz való felkészüléshez hasznos információkat nyújt, jelen segédlet csak a közlekedési szakterületre jellemző legfontosabb elemeket emeli ki.

A felkészüléshez a MMK honlapján megtalálható dokumentum feltétlenül ajánlott.

1.1 A beruházási folyamat szakaszai

- Beruházási Döntés Előkészítése
- Tervezés, Beruházás Előkészítés

- Megvalósítás
- Üzemeltetés és Fenntartás

1.1.1 Beruházási Döntés Előkészítése

A Beruházási Döntés Előkészítése a beruházó (építető) beruházásról hozott döntésével zárul.

Az építési beruházások sikeres megvalósulásának elengedhetetlen feltétele a projekt komplex előkészítése és előkészítő tervezése (beruházói szándék rögzítése, stratégia, cél- és eszközrendszer; jogi és szabályozási elemek; kockázatelemzés; többszintű programalkotás, urbanisztikai, funkcionális, társadalmi, pénzügyi elemzés és forrástervezés; megvalósíthatósági tanulmány, hatástanulmány, terület előkészítés).

Definiálandó munkarészek

o A **Beruházási Program** a Beruházás előkészítési szakaszában készül, amely a teljes Beruházási folyamatra meghatározza a beruházás kereteit

- műszaki tartalom
- minőségi elvárás
- határidők
- költségkeretek
- szervezési keretek
- kiemelt kockázatok
- megvalósítás vállalatba adás módja, keretei

A beruházási döntés előkészítése szakasz fontos eleme a tervezett beruházás megvalósíthatóságához szükséges reális költségkeret meghatározása.

1.1.2 Tervezés, Beruházás Előkészítés

A Tervezés, Beruházás Előkészítés szakasz elemei a Tervezés, az Engedélyeztetés és hatósági munkarészek, a Terület előkészítése, a megvalósítás további jogi feltételeinek megteremtése, a Pénzügyi feltételek megteremtése és a Versenyeztetés, valamint a szereplők kiválasztása.

A szakasz elején a legfontosabb a megalapozott döntéshozatalhoz, a probléma és kockázatfeltáró dokumentációk elkészítése.

A tervezési fázisokban készülő döntéselőkészítő tanulmányok, tanulmánytervek, szakértői vizsgálatok, és a különféle szakterületet érintő tervdokumentációk szolgálnak az építetők jóváhagyáshoz, a hatósági és szakhatósági engedélyek és hozzájárulások beszerzéséhez, a kivitelező kiválasztásához, az építmény megvalósításához és a megvalósult állapot dokumentálásához szükséges alapidokumentációk biztosítására.

A hatósági engedélyezési tervek elkészítése és az engedélyezési eljárások a folyamat egyik legbonyolultabb részét képezik.

A Beruházás Előkészítése a kivitelező kiválasztásával, a kivitelezés indítási feltételeinek megteremtésével és a beruházás megvalósításának megindítására vonatkozó Építetói döntéssel zárul.

A kivitelezési szerződés megkötése előtt az építetőkészíteti, vagy a szerződés megkötése után a vállalkozó kivitelező készíti a kivitelezési tervdokumentációt.

A közlekedésépítési beruházási folyamat szakaszai kiegészülnek az Indítás szakaszával.

Az indítás fázisában a Beruházó vagy Finanszírozó, – közpénz esetén az Állam – a stratégia céljainak elérése érdekében dönt egy beruházás megvalósításáról. Az elrendelést megelőző vizsgálatok, hatásvizsgálatok alapján a Beruházó megállapítja a beruházási célt, megvalósítási határidőket. Az infrastrukturális beruházásokra jellemző, hogy az elrendeléssel egy időben az állam kijelöli a megvalósításért felelős szervezetet.

Infrastrukturális beruházásoknál a projektirányítást általában erre kijelölt szervezet végzi (Pl.: NIF Zrt, MK NZrt, MÁV, GySEV), így a projektszervezet adott, a projektvezetőt nem kell külön eljárással kiválasztani.

Infrastrukturális beruházásoknál a projekttervezés mellett az előkészítéshez tartozik a projekt műszaki előkészítése, ami a megvalósításhoz elengedhetetlen pl.: régészet, területszerzés.

1.1.3 Megvalósítás

A Kivitelező által végrehajtott megvalósítás a Tervező által készített tervek alapján, a Műszaki ellenőr ellenőrzésével, Tervező tervezői jelenléte mellett történik.

A kivitelezési szerződés megkötése: a közbeszerzési eljárás vagy egyéb versenyeztetés befejezése után történik a vállalkozóval a szerződéskötés. Jó esetben előzőleg minden tisztázódott (terv és az engedély szolgáltatás, ütemezés, minőségi követelmények, Mintavételi és Megfelelőségigazolási Terv egyeztetése és elkészítése, és legfőképpen a fizetési feltételek stb.). A vállalkozó kivitelező megköti a szerződéseket az alvállalkozó kivitelezőkkel.

A műszaki ellenőrnek a szerződéskötés előkészítésében már igen fontos szerepe van, ezért ajánlott az első szerződéskötéstől a végszámla kifizetéséig, vagy a jótállási idő végéig a műszaki ellenőr rendelkezésre állását biztosítani.

Az ajánláshoz képest eltérés az Infrastrukturális beruházásoknál, hogy a megvalósítás felügyelete a tervezőnek nem feladata, (az a műszaki ellenőr feladata és felelőssége), de feladata a koordinációs értekezleteken, és a műszaki átadás-átvételi eljárásokon való részvétel, valamint a megvalósulási terv elkészítése.

A garanciális időszakban a tervezői részvételre csak akkor van szükség, ha a hiba kijavításához külön tervre van szükség.

A **megvalósítás a létesítmény** műszaki átadás-átvételével, a használatbavételi engedély beszerzésével, valamint a **birtokbaadás feltételeinek megteremtésével zárul.**

A megvalósulási tervdokumentáció mellett az üzemeltetési, fenntartási és karbantartási dokumentáció előállítását a kivitelező feladata. A Kivitelező bevonhatja a Tervezőt a dokumentáció elkészítésébe.

1.1.4 Üzemeltetés és Fenntartás

Az üzemeltetési/fenntartási időszak a megvalósítás befejezését követően, az építmény **építettő részére történő birtokbaadásával kezdődik** és az építmény élettartamának végéig tart. Az építményt tervszerűen kell üzemeltetni, karbantartani és felújítani.

Infrastrukturális beruházásoknál az üzemeltető/kezelő általában már a tervezés alatt ismert, ezért a tervezés folyamatába a kezelőt is be kell vonni.

1.1.5 Példa egy útépitési beruházás lépéseiről az indítástól az üzemeltetésig

4.1. Beruházási Döntés Előkészítése
Projekt definiálása
1. A követelmények azonosítása
2. Egyértelmű és elérhető célok megállapítása
3. A minőség, terjedelem, az idő és a költség elvárásokra vonatkozó igények megfogalmazása
4. projektgazda kijelölése
5. forrás biztosítása
6. jogszabályi háttér biztosítása
7. A projekt elrendelése.
Projekt tervezés
1. célrendszer véglegesítés
2. Költségtervezés
3. ütemterv
4. projektszervezet felállítása, projektvezető kijelölése
5. Projekt alapító dokumentum összeállítása
4.2. Tervezés, Beruházás Előkészítés
Előkészítés 1
1. feladatlépések, költségterv, ütemterv, mérföldkövek pontosítása
2. Támogatási szerződés az előkészítésre, tervezésre
3. Tervező(k) kiválasztása
3.1. Követelmények összeállítása a tervező alkalmasságára, a tervezési folyamatra, és a tervek tartalmára vonatkozóan
3.2. közbeszerzések lebonyolítása, szerződéskötések
4. Tervezési folyamat
4.1 tanulmánytervek
4.2 megvalósíthatósági tanulmány
4.3 Forgalmi tanulmányok
4.4 Költséghaszon- elemzés
4.5 Előzetes vizsgálati dokumentáció (EVD), vagy előzetes konzultáció

4.6 NATURA 2000 hatásbecslés
4.7 Határon átnyúló vizsgálatok
4.8 Értékelemzés
4.9 Környezeti hatásvizsgálat (KHT)
4.10 Előzetes régészeti dokumentáció (ERD)
4.11 Közúti biztonsági hatásvizsgálat
5. Szerződésnek megfelelő munkafolyamat felügyelete, nyomonkövetése, ellenőrzése, egyeztetések koordinálása, szükség esetén - hatáskörtől függően - döntések meghozatala, vagy döntések előkészítése felterjesztésre, az elkészült dokumentumok ellenőrzése, elfogadása
6. Engedélyeztetés
Környezetvédelmi engedély nyomvonaljövahagyás
7. Döntés a továbbtervezésről, vagy a projekt zárásról
Előkészítés 2
1. Feladatlépések, költségterv, ütemterv, mérföldkövek pontosítása
2. Támogatási szerződés az előkészítésre, tervezésre
3. Tervező(k) kiválasztása
3.1. Követelmények összeállítása a tervező alkalmasságára, a tervezési folyamatra, és a tervek tartalmára vonatkozóan
3.2. közbeszerzések lebonyolítása, szerződéskötések
4. Tervezési folyamat
4.1 Engedélyezési terv
4.2 Művelésalóli kivonási tervek (erdő, mezőgazdaság)
4.3 Talajvédelmi terv
4.4 Rendezési tervek módosítása
4.5 Engedélyezési terv közúti biztonsági auditja
4.6 Értékelemzés
4.7 Projekthez kapcsolódó magasépítési engedélyezési tervek
4.8 Vasúti biztosító berendezés elvi engedélyezési terve
4.7 Projekthez kapcsolódó alagútépítési engedélyezési tervek
4.8. Területigénybevételhez szükséges tervek, kisajátítási terv
5. Kivitelezés indításához szükséges engedélyek (út, híd, Vasút, alagút, magasépítés, stb)
6. Szerződésnek megfelelő munkafolyamat felügyelete, nyomonkövetése, ellenőrzése, egyeztetések koordinálása, szükség esetén - hatáskörtől függően - döntések meghozatala, vagy döntések előkészítése felterjesztésre, az elkészült dokumentumok ellenőrzése, elfogadása
7. Döntés a továbbtervezésről, vagy a projekt zárásról
4.3. Megvalósítás
Kivitelezés, megvalósítás
1. Feladatlépések, költségterv, ütemterv, mérföldkövek pontosítása
2. Támogatási szerződés kivitelezésre
3. Mérnök/ műszaki ellenőr kiválasztása

3.1. Követelmények összeállítása az alkalmasságára vonatkozóan, valamint az elvárt feladatok leírása
3.2. közbeszerzések lebonyolítása, szerződéskötések
4. Területszerzés
5. Régészet, előkészítés, feltárás
6. Közműelőkészítés, közműmegállapodások
7. Megvalósításhoz még szükséges engedélyek megszerzése
8. A kivitelezés feltételeinek felügyelete, nyomonkövetése, ellenőrzése, egyeztetések koordinálása, szükség esetén - hatáskörtől függően - döntések meghozatala, vagy döntések előkészítése felterjesztésre, az elkészült dokumentumok ellenőrzése, elfogadása
9. Ajánlati terv (egyres építményeknél lehet kiviteli szintű terv is) tervezőjének kiválasztása
9.1. Követelmények összeállítása a tervező alkalmasságára, a tervezési folyamatra, és a tervek tartalmára vonatkozóan
9.2. közbeszerzések lebonyolítása, szerződéskötések
10. Tervezési folyamat
10.1 Műtárgyak kiviteli terveinek jóváhagyása
10.2 Közművek kiviteli terve. Létesítési engedélyek megszerzése
10.2 Közúti biztonsági audit kiviteli tervre
10.3 Értékelemzés
10. Tervezői Szerződésnek megfelelő munkafolyamat felügyelete, nyomonkövetése, ellenőrzése, egyeztetések koordinálása, szükség esetén - hatáskörtől függően - döntések meghozatala, vagy döntések előkészítése felterjesztésre, az elkészült dokumentumok ellenőrzése, elfogadása
11. Kivitelező kiválasztása
11.1. Követelmények összeállítása a kivitelező alkalmasságára, az elvárt technológiára, a minőségi követelményekre, és az átadás-átvétel feltételeire vonatkozóan
11.2 Ajánlati dokumentáció (Terv, Műszaki Leírás, Mennyiségkimutatás, Beárazatlan költségvetés, stb) összeállítása
11.3 Mérnökár
11.4 Közbeszerzés lebonyolítása, szerződéskötés
12. Kivitelezés szerződés szerint
12. 1. Munkaterület átadás-átvétele
12. 2. Építési napló nyitása, vezetése
12. 3. jogszabályban előírt bejelentési kötelezettségek
12. 4. organizációs, forgalomterelési tervek
12. 5. Kivitelezéshez szüksége minden terv elkészítése szerződés szerint, pl: hiányzó tervek, tervmódosítások, környezetvédelmi állapotfelmérés, stb
12. 6. Kivitelezéshez szüksége minden engedély megszerzése szerződés szerint (pl fakvágási engedélyek, bontási engedélyek, anyagnyerőhelyek, szállítóút, telepengedélyek, stb.)
12. 7. Munkakezdés feltételeinek a teljesítése szerződés szerint, pl aktualizált ütemterv, szállítóutvonalak, állapotfelmérés, anyagnyerőhelyek, alvállalkozók, TU, MMT, építési napló, munkavédelmi intézkedések, hulladékkezelés, stb.
12.8. Forgalmahelyezéshez, létesítéshez szükséges minden engedély megszerzése szerződés szerint, pl: eltérési engedélyek, vízjogi létesítési engedélyek, közművek létesítési engedélyek
12. 9. Monitoring terv

12. 10. Kezelő lehatárolási terv készíttetése
12. 11. Megvalósulási terv
12. 12. Biztonsági dokumentáció (alagutaknál)
12. 13. Készrejelentés, Műszaki átadás-átvétel kezdeményezése építményenként
13. Mérnöki felügyelet, műszaki ellenőrzés szerződés szerint
13. 1. helyszíni kooperációk levezetése
13. 2. Munkakezdési engedélyek
13. 3. Tervjóvá hagyások
13. 4. TU-k, MMT-k, anyagok jóvá hagyása
13. 5. Építési napló ellenőrzése
13. 6. Kivitelezés rendszeres helyszíni ellenőrzése
13. 7. Kitérő ellenőrzése
13. 8. Helyszíni vizsgálatok, minősítő mérések ellenőrzése
13. 9. Többletmunkák ellenőrzése
13. 10. Változtatási és Pótmunka igények elbírálása
13. 11. Költségek nyomonkövetése
13. 12. Ütemterv nyomonkövetése
13. 13. Jelentéstétel a Megbízó felé
13. 14. Teljesítések mennyiségi ellenőrzése
13. 15. Műszaki átadás-átvétel építményenként
14. Szerződésnek megfelelő munkafolyamat felügyelete, nyomonkövetése, ellenőrzése, (kivitelezőfelügyelete, Mérnök felügyelete) egyeztetések koordinálása, szükség esetén - hatáskörtől függően - döntések meghozatala, vagy döntések előkészítése felterjesztésre, az elkészült dokumentumok ellenőrzése, elfogadása
14. 1. Pénzügyi és előrehaladási monitoring,
14. 2. Teljesítések elfogadása, Teljesítés igazolás
14. 3. Kiviteli terv készítőjétől független tervezési feladatok, pl:Közúti biztonsági audit útépítésnél átadás előtt, pótkisajátítások,
14. 4. Változtatási és Pótmunka igények elfogadása
14. 5. Megbízói minőségi ellenőrzések
14. 6. Ideiglenes forgalombahelyezési engedély, használatbavételi engedélyek, műszaki engedély alagutaknál, vasútbiztonsági tanúsítvány megszerzése

4.4. Üzemeltetés és Fenntartás, zárás

Kivitelezés utáni feladatok

1. Vagyonrendezés
2. Végleges forgalombahelyezési engedély, használatbavételi engedélyek,
3. Végleges területrendezés
4. Kezelői jogok rendezése
5. Jótállási időszakban minőségi problémák rendezése
6. Szavatossági időszakban minőségi problémák rendezése
7. Megvalósítással kapcsolatos peres ügyek kezelése
6. Pénzügyi zárás

1.2 A beruházási folyamat szereplői

A beruházási folyamat szereplői szervezetek (állami szervezeti egység, vagy gazdasági társaság) és a tevékenységgel kapcsolatosan egyéni felelősséget viselő szakemberek. Az egyes szerepek szervezetek általi ellátása esetén a személyi felelősséget jogosultsággal rendelkező személyek kijelölésével kell biztosítani. Az egyes szerepek ellátásával együtt járó anyagi felelősséget a szervezetek, míg a személyi felelősséget a jogosultsággal rendelkező szakemberek vállalják a Ptk. és Mt. szabályai figyelembevételével.

Különleges esetekben (nemzetbiztonsági szempontból kiemelt beruházások) az egyes feladatokat/szerepeket (Projektvezető, Beruházáslebonyolító, Műszaki ellenőr) az Építetű szervezeti rendszerébe tartozó szervezeti egység, személy is elláthatja. Azonban ez esetben is elengedhetetlen a jogszabály által megkövetelt jogosultságok és a személyi felelősséget vállaló szereplők egymástól való függetlenségének biztosítása.

Infrastrukturális beruházásoknál építetűi döntés alapján előfordulhat, hogy a Beruházáslebonyolítói, műszaki ellenőrzési feladatokat a projektirányító szervezeten belül felállított önálló szervezet látja el. A projektirányító szervezetnek a Beruházáslebonyolítói (műszaki ellenőri) és projektvezetői feladatok függetlenségét biztosítani kell, felelősségeket egyértelműen meg kell határozni. A közlekedésépítési beruházások területén a gyakorlat szerint a tervező műszaki ellenőrzési feladatokat nem végez.

1.2.1 Építetű

Az Építetű kötelezettségei és **feladatai**, valamint felelőssége az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 43. §. (1) és (2) bekezdése, valamint az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX.15.) Kormányrendelet III. fejezet 7. §-a szabályozásai írják elő.

1.2.2 Projektvezető

A Projektvezető a folyamat új szereplője, a beruházási folyamat személyi felelőse. A projektvezető ellátja az Építetű képviselőjét.

Speciális beruházások esetén - így általában a közlekedési szakterületeket érintő beruházások esetén is - a Projektvezető lehet az Építetű szervezeti rendszerébe tartozó személy vagy szervezeti egység, vagy az Építetű által kiválasztott szerződéses partner, de a feladatokat és a felelősségi kört ebben az esetben is írásban kell rögzíteni.

Projektvezető feladata, kötelezettsége:

A Projektvezető **irányítja a beruházás teljes folyamatát, az előkészítéstől az átadást követő szavatossági időszak végéig.** Ennek keretében feladatai:

- A beruházás teljes körű előkészítése, az előkészítéshez szükséges szakmai partnerek bevonásával.
- A beruházásban résztvevő szereplők (Beruházáslebonyolító, Tervező, Tervellenőr, Műszaki Ellenőr, Kivitelező) kiválasztása, tevékenységük felügyelete.
- Építető érdekkörében a műszaki-szakmai-gazdaságossági döntések meghozatala, a megbízásban rögzített felhatalmazásnak megfelelően.
- A beruházásban résztvevő szereplők felé a megrendelői szerepkör ellátása (szerződések létrehozása, teljesítések igazolása, kifizetések lebonyolítása...).
- A beruházás megvalósításának lezárását követően a teljes folyamat kiértékelése és beszámoló készítése építető felé.
- Az átadás után az üzemeltetés követése a garanciális időszak végéig.

Projektvezető felelőssége:

A Projektvezető felelős – az Építetővel kötött szerződésben, illetve általi megbízásban foglalt feltételek mellett és mértékben – a projekt eredményes megvalósulása érdekében:

- A teljes beruházási folyamat során a jogszabályok betartásáért.
- A teljes beruházási folyamat műszaki, gazdasági és pénzügyi előkészítésért.
- A teljes beruházási folyamat független szereplőinek kiválasztásáért.
- A beruházási folyamat során az Építető érdekkörében hozott műszaki-szakmai-gazdaságossági döntésekért.
- Az építetővel szerződéses viszonyban lévő szereplők teljesítéseinek igazolásáért.
- A beruházásnak a Beruházási Programban foglalt műszaki tartalommal és költségkereten belül történő megvalósításáért.
- A beruházásban résztvevők szerződéseik teljesítéséhez szükséges helyzetének biztosításáért.

1.2.3 Beruházáslebonyolító

A Kormány eldöntött szándéka beruházáslebonyolító rendszerbe illesztése és jogosultságának visszaállítása, de az ezzel kapcsolatos döntések még nem születtek meg. Az ajánlásban részletezett Beruházáslebonyolítói feladatokat általában az építető, illetve az általa kiválasztott Mérnök látja el. Ebben az esetben a gyakorlat szerint Mérnök szervezet része a műszaki ellenőr is.

1.2.4 Tervező

- **Tervező kiválasztása, szerződéses viszonya:**
- Tervezőt az építető szakmai versenyben a Kbt. előírásai szerint.
- Tervező közvetlenül az Építetővel, vagy egyes beruházásoknál a kiviteli tervezés időszakában a kivitelezővel áll szerződéses jogviszonyban

- Tervező teljesítésének ellenértékét a Megbízója egyenlíti ki, a teljesítés igazolását követően.

- **Tervező feladata, kötelezettsége:**

Nagy közlekedési beruházásoknál – mivel a tervezés sok és szerteágazó szaktervezői feladatot igényel - gyakorlat, hogy az építtető a tervezői versenyeztetés során az Építtető Generáltervezőt választ ki. A versenyeztetés során az Építtető alkalmassági feltételként előírhatja a fontosabb szaktervezők megnevezését is.

A Generáltervező feladata:

- a szaktervezők kiválasztása,
- a szaktervezők koordinálása,
- a tervek összhangjának biztosítása,
- Kapcsolattartás az építtetővel

1.2.5 A Tervezői Szolgáltatások Rendszere alapvető elemei

A jogszabályon felül a Tervező feladatait a MMK ajánlás Tervezői Szolgáltatások Rendszere is összefoglalja.

A Tervezői Szolgáltatások Rendszerében megfogalmazott tevékenységek **9 fázisra** lebontva kerültek meghatározásra. Az egyes fázisokhoz tartozó tervezői feladatok alapszolgáltatásokat és külön-szolgáltatásokat tartalmaznak.

A Tervezői Szolgáltatások Rendszere az alábbi kilenc tervezési fázisból épül fel:

1. fázis: Alapadatok meghatározása, előtervezés;
2. fázis: Vázlatterv/tanulmányterv;
3. fázis: Építtetői jóváhagyási terv;
4. fázis: Hatósági jóváhagyási, engedélyezési terv;
5. fázis: Kivitelezési terv;
6. fázis: Vállalkozásba adás előkészítése;
7. fázis: Közreműködés a vállalkozásba adásban;
8. fázis: A létesítmény megvalósításának tervezői felügyelete;
9. fázis: A létesítmény megvalósításának követése az átadási és szavatossági időszakban.

A tervezés során a tervezési fázisok egymásra épülnek. A következő tervezési fázist csak a megelőző tervezési fázisok elkészítésére alapozva lehet megrendelni és elkészíteni.

A Tervező kiválasztásánál törekedni kell a tervezői szolgáltatás teljes beruházási folyamatra (Tervezői Szolgáltatások Rendszere 9 fázisa) kiterjedő megbízására, mert csak ez képes biztosítani a beruházás építészeti-műszaki alapgondolatának megfelelő megvalósítását.

Ha a Tervező a korábbi tervezési fázisban más tervező által készített tervet használ fel, az Építető köteles biztosítani a tervek szabad felhasználhatóságát (szerzői jogi feltétele rendezése).

Az egyes tervezési és szolgáltatási fázisok alapszolgáltatásokat és különszolgáltatásokat tartalmaznak. Az alapszolgáltatások és a különszolgáltatások tartalma szakterületenként eltérő lehet. Az alapszolgáltatások a tervezői tevékenység kötelező részei. A külön szolgáltatásokat a tervező a megbízóval kötött szerződés alapján, a szerződésben meghatározott külön díj ellenében nyújtja.

A felsorolt kilenc fázis alap és külön szolgáltatások szerinti általános, valamint a szakterületek specifikus tartalmát a szakmai kamara szabályzata rögzíti.

1.2.6 A Tervezői Szolgáltatások Rendszere fázisaihoz tartozó általános alap-, és külön szolgáltatások (a közlekedési beruházásokhoz igazítva)

- **1.fázis: Az alapadatok meghatározása, előtervezés**

Alapszolgáltatások:

a) A tervezési program szakmai, műszaki felülvizsgálata, véglegesítése az Építetővel együttműködve, a Beruházási Program és az előzetes Tervezési Program alapján.

Különszolgáltatások:

b) Tervezési Program elkészítése a Projektvezetővel (Építetővel) együttműködve, a Beruházási Program alapján.

c) Beruházási költségkeret meghatározása a Beruházási program, a Tervezési program figyelembe vételével.

d) Tervezési és beruházási ütemterv elkészítése a Projektvezetővel együttműködve.

- **2. fázis: Vázlatterv/tanulmányterv**

Alapszolgáltatások:

a) Az Építészeti - műszaki koncepció terv szintű bemutatása, a Tervezési program megvalósíthatóságának terv szintű igazolása.

b) A szükséges szakhatósági, hatósági konzultációk lefolytatása a megvalósíthatóság vizsgálata érdekében.

c) Beépítettségi, alapterület, energetikai alapadatok, kimutatások készítése.

Különszolgáltatások:

d) A Tervezési Program megvalósíthatóságának elemzése alternatív megoldásokon keresztül.

e) Költségbecslés készítése az építmény alapterülete, beépített térfogata alapján, összehasonlító költségbecsléssel, költséginformációs rendszer adatai t felhasználva.

f) A költségbecslés összehasonlítása a beruházási költségkerettel, összehasonlító elemzések készítése.

g) Beruházási időtartam becslés készítése, összehasonlítása a beruházási ütemtervvel, elemzése.

- **3. fázis: Az építetési jóváhagyási terv**

Alapszolgáltatások:

a) Az elfogadott Vázlat terv alapján minden lényeges szakágra kiterjedő Jóváhagyási tervdokumentáció készítése, minden lényeges megoldás bemutatása tervvel, műszaki leírással, igazoló számításokkal.

b) Szakhatósági, hatósági egyeztetések lefolytatása, településképi, tervtanácsi előzetes vélemények beszerzése.

Különszolgáltatások:

c) Költségszámítás munkanemenkénti tétel főcsoportokkal költséginformációs rendszer alapján.

d) Költségszámítás eredményének összehasonlítása Költségbecsléssel és Beruházási költségkerettel, elemzések elkészítése, esetleges ajánlások megtétele.

e) Végleges beruházási ütemterv elkészítése.

- **4. fázis: A hatósági jóváhagyási, engedélyezési terv**

Alapszolgáltatások:

a) Projektvezető (Építetési) által elfogadott Jóváhagyási tervdokumentáció alapján a hatósági, szakhatósági jóváhagyásokhoz, engedélyekhez szükséges tervdokumentáció elkészítése.

b) A hatósági, szakhatósági engedélyek megszerzéséhez szükséges, tervező feladatát képező egyeztetések, településképi, tervtanácsi vélemények beszerzése.

c) A hatóságok, szakhatóságok által, esetlegesen előírt módosítások alapján a Jóváhagyási terv módosítása, jóváhagyásra előterjesztése és a módosított Engedélyezési terv elkészítése.

Különszolgáltatások:

d) Szakhatósági, hatósági engedélyek beszerzéséhez szükséges ügyintézés.

A kivitelező csak kivételesen, különleges esetekben választható ki engedélyezési terv alapján terv alapján. Ilyen esetben az engedélyezési terv lényegesen kidolgozottabbnak kell lenni, pontosabb tartalommal kell rendelkezni, amely alkalmas vállalkozói ajánlatadásra.

- **5. fázis: A kivitelezési terv**

Alapszolgáltatások:

a) A jóváhagyott Jóváhagyási terv, valamint a hatósági, szakhatósági határozatokban előírtaknak megfelelően a Kivitelezési tervdokumentáció elkészítése a kamarai szabályzatnak megfelelően.

Különszolgáltatások:

b) A beruházás megvalósításának végleges ütemtervének elkészítése.

c) A kivitelezési dokumentáció egyéb munkarészeinek elkészítése.

- **6. fázis: A vállalkozásba adás előkészítése**

Alapszolgáltatások:

a) A kivitelezői ajánlattételhez szükséges építészeti és műszaki tervdokumentáció összeállítása.

b) A kivitelezési terveknek megfelelő tervezői árazatlan tételes költségvetés elkészítése.

Különszolgáltatások:

c) A kivitelezői ajánlattételhez szükséges dokumentáció összeállítása.

d) A kivitelezői ajánlattételhez szükséges vállalkozói feltételek kidolgozásában részvétel.

e) A tervezői tételes költségvetés tervezői beárazása, tervező főösszesítő összeállítása, mely tartalmazza a beruházás megvalósításának valamennyi munkanemét.

f) A tervezői árak összehasonlítása a korábbi költségvetési eredményekkel, elemzések és esetlegesen szükséges javaslatok elkészítése.

- **7. fázis: Közreműködés a vállalkozásba adásban**

Alapszolgáltatások:

a) Az ajánlatadásnál felmerülő kérdésekre a válaszadás segítése,

Különszolgáltatások:

b) árazatlan költségvetés esetleges módosítása a kérdés-válaszok alapján

c) a tervdokumentáció módosítása a kérdés-válaszok alapján

- **8. fázis: A létesítmény megvalósítása, tervezői jelenlét**

Alapszolgáltatások:

a) A megvalósítás teljes időtartama alatt, minden szakágra kiterjedő tervezői művezetés (a kivitelezés eseti ellenőrzése a tervező által).

b) A Megvalósulási tervek véleményezése minden szakágban a Kivitelező által összeállított, a létesítménnyel kapcsolatos felmérések, dokumentációk, rajzok és számítások alapján

Különszolgáltatások:

c) Minden szakágra kiterjedő tervezői jelenlét biztosítása a megvalósítás teljes időtartama alatt

d) Közreműködés a megvalósítás résztvevőinek kooperációs megbeszélésein.

e) A tervszerinti megvalósítás észrevételezése munkák eltakarása előtt a.

f) Pótmunkák szükségességének vizsgálata és tervezői véleményezése, javaslat tétele.

g) A megvalósulási tervek elkészítése minden szakágban a Kivitelező által összeállított, a létesítménnyel kapcsolatos felmérések, dokumentációk, rajzok és számítások alapján.

h) Tervezői részvétel a műszaki átadás-átvételi eljárás során.

- **9. fázis: A létesítmény megvalósításának követése az átadási és szavatossági időszakban**

Alapszolgáltatások:

a) Az elévülési határidőn belül észlelt és felderített, a garanciavállalás keretébe tartozó hiányosságok szakmai kiértékelésében részvétel, a szükséges bejárások teljesítésével.

Különszolgáltatások:

b) Tervezői közreműködés a garanciális időszakban, a hibák kijavítására tervezői javaslat (szerződésben megjelölt külön igény esetén)

1.2.7 Tervező felelőssége:

- az általa készített terv megfelel a jogszabályoknak, a helyi rendeleteknek, a szakmai szabályoknak, valamint a szabványoknak,
- az általa készített terv megfelel a funkcionális, műszaki, üzemeltetési igényeknek,
- az általa készített terv megvalósítható, a terv alapján megvalósított létesítmény rendeltetés szerint használható, üzemeltethető, karbantartható.

1.3 Kivitelező

1.3.1 Kivitelező kiválasztása, szerződéses viszonya:

- Kivitelezőt a kivitelezési tervdokumentáció alapján az Építtető szakmai versenyben, – a Kbt. előírásai szerint – választja ki.
- Kivitelező közvetlenül az Építtetővel áll szerződéses jogviszonyban.
- Kivitelező feladatainak teljesítését a Projektvezető igazolja, a Beruházáslebonylító/Mérnök és a Műszaki ellenőr nyilatkozata alapján.
- Kivitelező teljesítésének ellenértékét az Építtető egyenlíti ki, a teljesítési igazolását követően.

Nagy közlekedési beruházásoknál – mivel a kivitelezés sok és szerteágazó szakkivitelezői feladatot igényel - gyakorlat, hogy az építtető a kivitelezői versenyeztetés során az Építtető Generálkivitelezőt választ ki. A versenyeztetés során az Építtető alkalmassági feltételként előírhatja a fontosabb szakkivitelező megnevezését is.

A Generálkivitelező feladata:

- a szakkivitelezők kiválasztása,
- a szakkivitelezők koordinálása,
- Kapcsolattartás az építtetővel.

1.3.2 Kivitelező feladata, kötelezettsége:

A Kivitelező feladata a **létesítmény kivitelezési tervdokumentáció szerinti megvalósítása.**

Az építtetői szempontok független képviselője érdekében a **Kivitelező tervezői feladatokat csak az alábbi tervek és dokumentumok elkészítése esetében láthat el:**

- Organizációs terv,
- Közterület foglalási terv,
- A munkaterület megközelítéséhez szükséges útcsatlakozás tervei és engedélyei,
- Építés közbeni forgalomterelés tervei és engedélyei,
- Ideiglenes energiaellátás kiépítéséhez szükséges tervek és engedélyek,
- A munkaterület vízellátásának tervei és engedélyei,
- A munkaterület vízvezetésének és víztelenítésének tervei és engedélyei,
- A munkaterület megközelítéséhez szükséges szerkezetek tervei (pl. munkaállvány),
- Technológiai Utasítás (TU),
- Minőségterv,
- Munkabiztonsági tervezés,
- Kivitelezési ütemterv,
- Gyártmánytervezések,
- Szerelési tervek,
- Kivitelezési technológiai tervezések,
- Építési segédszerkezetek tervezése,
- Különleges esetekben a beruházás részét jelentő technológiák tervezése,
- Megvalósulási tervdokumentáció összeállítása,
- Üzemeltetési és karbantartási tervdokumentáció összeállítása.

A kivitelezői feladat a tervek ellenőrzése a megvalósíthatóság szempontjából.

A fentebb felsorolt tervezői feladatok közül egyesek ellátása jogszabály által előírt tervezői jogosultsághoz kötött.

1.3.3 Kivitelező felelőssége:

- A projekt megvalósításában közreműködő alvállalkozók kiválasztása és koordinálása.
- Rendelkezés kivitelezői jogosultsággal, a kivitelezési tevékenység jogszerű megkezdése és folytatása.
- A rendelkezésre bocsájtott jogerős építési engedélyekben előírtak betartása és betartatása.
- Az elkészült építmény rendeltetésszerű és biztonságos használhatósága.
- A biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése.
- A kivitelezői tevékenységbe bevont tervezői és kivitelezői feladatokat ellátó alvállalkozók teljesítés szerinti kifizetése, a kifizetés igazolása.

1.4 Műszaki ellenőr

1.4.1 Műszaki ellenőr kiválasztása, szerződéses viszonya:

- 191/2009. Korm. rendelet 16.§ (1) pontjában meghatározott esetekben Építető köteles Műszaki ellenőrt megbízni az építmény jellege szerint szükséges szakágakban.
- Műszaki ellenőr kiválasztására szakmai versenyben – a Kbt. előírásaira is figyelemmel – kerül sor.
- Nagyobb beruházásoknál a Mérnök szervezeten belüli, jogosultsággal rendelkező szakemberek látják el a feladatot
- A kiválasztás során, a műszaki ellenőrzési feladatok teljesítésében közreműködő szakági műszaki ellenőrök kompetenciáit súlyozottan kell figyelembe venni. A kompetenciavizsgálatnak, a szakági műszaki ellenőrök szakmai felkészültsége mellett, ki kell terjedni az egyes szakági műszaki ellenőrök szervezeti felépítésére és releváns referenciáinak vizsgálatára.
- Különleges esetekben a Műszaki ellenőr lehet az Építető szervezeti rendszerébe tartozó személy vagy szervezeti egység. A személyi felelősségvállalás és szakmai függetlenség ez esetben is biztosítandó.

1.4.2 Műszaki ellenőr feladata, kötelezettsége:

- A Műszaki ellenőr végig kíséri a megvalósítás/kivitelezés teljes folyamatát, az átadást követő szavatossági időszak végéig.
- A műszaki ellenőr tervellenőrzést nem végez.
- A műszaki ellenőr feladatának lényege, hogy biztosítja a terveknek megfelelő kivitelezést. Nem rendelkezik a tervek ellenőrzésének feltételeivel, ennek megfelelően a terv

ellenőrzésének feladatával sem. Ez természetesen nem zárja ki, hogy amennyiben tervvel kapcsolatos észrevétele merül fel feladatainak ellátása során, azt jelezze megbízójának, aki egyeztetheti az észrevételt a tervezővel.

- az építőipari kivitelezési tevékenység, az építési-szerelési munka szakszerűségének ellenőrzése a jogerős építési (létesítési) engedély és a hozzá tartozó, jóváhagyott építészeti-műszaki dokumentáció, valamint a kivitelezési dokumentáció alapján,
- az építmény kitűzése helyességének, szükség esetén a geotechnikai, környezetvédelmi és egyéb felmérések, vizsgálatok teljesítésének ellenőrzése,

1.4.3 A Műszaki ellenőr feladatai különösen:

- az építési napló(k) ellenőrzése, a bejegyzések és egyéb jegyzőkönyvek ellenjegyzése, észrevételezése,
- a hibák, hiányosságok, eltérések feltüntetése az építési naplóban,
- a műszaki, illetve gazdasági szükségességből indokolt tervváltoztatásokkal kapcsolatos javaslatok megtétele az építető részére,
- az eltakarásra kerülő szerkezetek ellenőrzésének elvégzése, a műszakilag indokolt további vizsgálatok meghatározása, az ellenőrzések és a vizsgálatok adatainak, valamint a szükséges intézkedések meghatározásának bejegyzése az építési naplóba,
- részvétel az átadás-átvételi eljárásban,
- a kiviteli tervekkel kapcsolatos műszaki, megvalósíthatóságra észrevételeket tehet, melyek megválaszolására kérhet tervezői támogatást, művezetést
- egyes építményfajták műszaki teljesítmény-jellemzőinek ellenőrzése, a technológiával összefüggő biztonsági előírások betartásának ellenőrzése,
- a beépített építési termékek teljesítmény nyilatkozatai rendelkezésre állásának ellenőrzése,
- az építési műszaki ellenőri feladatok elvégzésének dokumentálása az építési naplóban,
- műszaki kérdésekben javaslattétel (pl. szakértő bevonására),
- pénzügyi elszámolások, felmérések ellenőrzése,
- annak ellenőrzése, hogy az építménybe csak a Tervező által a kivitelezési dokumentációban meghatározott, az Étv. 41. §-a szerinti, legalább az elvárt műszaki teljesítményű építési termék kerüljön beépítésre, továbbá a beépítés szakszerűségének ellenőrzése,
- az építési naplóban történő rögzítés mellett a Tervező által a kivitelezési dokumentációban megjelölt építési termék helyett a megadottal azonos vagy annál jobb teljesítményű helyettesítő építési termék beépíthetőségének elfogadása a Tervező jóváhagyásával és az Építető egyetértésével.

1.4.4 Műszaki ellenőr felelőssége:

- A jogszabályok, szabványok és egyéb előírások betartása, betartatása.

- Az általa végzett tevékenység szakszerűsége.
- A kivitelezés során az építési engedélynek megfelelő és annak az előírásait betartó munkavégzés megkövetelése
- A kivitelezés folyamatos figyelemmel kísérése és a kivitelezési terveknek megfelelő munkavégzés megkövetelése.
- A munkavégzés szakszerűségének, a szerződésben rögzített minőségének biztosítása, a környezetvédelmi, munkavédelmi és tűzvédelmi előírások és kivitelezési tevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások és a munkahelyi rend betartatása. Amennyiben a kivitelezés során jogszerűtlenséget tapasztal, a Műszaki ellenőr jogosult a kivitelezési tevékenység leállítására a jogszerű és előírásoknak megfelelő állapot helyreállításáig.
- Az elszámolások helyessége és azok felülvizsgálatnak időben történő teljesítése.
- Az átadási dokumentáció felülvizsgálata, helyességének biztosítása.

1.5 A beruházási folyamat további szereplői lehetnek még közlekedésszakterületen

1.5.1 Akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó

- közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényben, valamint
- a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 14/2016. (V.25.) MvM rendeletben foglaltakra figyelemmel kerülhet igénybevétele.

1.5.2 Árszakértő / Költségszakértő

Az árszakértő nem különül el a tervezőtől, de nincs is annak automatikusan alárendelve. Nincs azonban más szereplőknek sem automatikusan alárendelve, mivel feladata a beruházási folyamat különböző szakaszaiban merülhet fel. Ezért a koncepció minden fontos szereplőnek lehetővé teszi igénybevételét.

A Kormány az 1567/2015 (IX.4.) Korm. határozatban az ÉMI Nonprofit Kft feladatát határozta meg az adatbázis létrehozását.

Az Árszakértő / Költségszakértő feladata különösen

- A költségbecslés, költségszámítás, tételes költségvetés szakaszokhoz igazodó, eltérő tartalmát a tervezővel való együttműködés keretében állítja össze.
- Tevékenysége során folyamatosan kiszolgálja az Építetető, Projektvezető, Tervező, Beruházáslebonyolító költséginformáció igényeit, és kapcsolatot tart a megbízójával.
- A költségszakértő felel a költségbecslések, költségszámítások és árazott tételes költségvetési kiírások tartalmi és mennyiségi szempontból megfeleljenek a szakmai elvárásoknak.
- Az Árszakértő / Költségszakértő tevékenységét csak az végezheti, aki jogszabályban előírt jogosultsággal rendelkezik.

1.5.3 Megfelelőségértékelő szervezet

Vasúti beruházásoknál az európai és magyar jogszabályoknak megfelelően a megfelelőségértékelő szervezetet kell bevonni a tervek és a megvalósítás EU-s előírások és magyar jogszabályoknak megfelelő értékelésére. (DeBo, NoBo)

A független megfelelőségértékelő szervezet kiválasztása az Építető feladata. A megfelelőségértékelő tevékenységet csak a hatósági Kijelölt (DeBo) és EU-s Bejelentett szervezetek (NoBo) végezhetnek.

1.5.4 Kontroll Labor

A **29/2010. (IV. 7.) KHEM rendelet** az országos közutak építésével kapcsolatos minőségi követelmények megvalósulásának ellenőrzéséről szóló jogszabály alapján az építető az országos közutakon, azok műtárgyain és tartozékain megvalósuló karbantartási és felújítási munkáknál, valamint a jogszabály alapján hatósági engedélyhez kötött építési beruházásoknál, továbbá országos közút létesítése esetén az építőipari kivitelezési tevékenység minőségi szempontból történő megfelelőségének ellenőrzése céljából ellenőrző vizsgálatokat (a továbbiakban: ellenőrzés) köteles végezni vagy végeztetni.

Az ellenőrzést a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság és az általa megbízott, a Nemzeti Akkreditáló Testület által, jogszabályban foglaltaknak megfelelően akkreditált szervezet (a továbbiakban: ellenőrző szervezet) végzi.

Az ellenőrző szervezettel az építető köt szerződést. A vizsgálati eredmények értékelése a Műszaki ellenőr feladata, a nem megfelelő eredmények rendezése a kivitelező/építető feladata.

1.5.5 Közúti forgalombiztonsági auditor

Munkáját a tervezés folyamatában **176/2011. (VIII. 31.) Korm. rendelet** a közúti infrastruktúra közlekedésbiztonsági kezeléséről szóló jogszabály szabályozza. A független auditor kiválasztása az Építető feladata. Az auditori munka MMK jogosultsághoz kötött tevékenység.

A jogszabály az összeférhetlenségi követelményeket is szabályozza.

1.5.6 Szakértők, közművek

Beruházástól függően a folyamat résztvevői: hatóságok, társkezelők, önkormányzatok közműüzemeltetők, régészeti, környezetvédelmi szakértők (szakfelügyelet), pályaszerkezeti szakértők, tervellenőr, jogszabály szerinti tervellenőr, stb.

2. Az építőipari kivitelezési folyamat átfogó ismertetése, események, feladatok és dokumentumok,

2.1 A megvalósulás, az építőipari kivitelezés eseményei

2.1.1 Munkaterület átadás

A munkaterület átadás során a területtel kapcsolatos kockázat és kárveszély, az esetleges kártérítési felelősség átszáll a vállalkozó kivitelezőre. A fővállalkozó kivitelező részmunkaterületeket ad át az alvállalkozó kivitelezőknek. A munkaterület átadás során nagyon sok érdeket kell figyelembe venni, egyeztetni és kompromisszumokra jutni. Az építési gyakorlat szinte nem ismer feltétel nélküli teljes munkaterület átadást.

Ha eddig még nem volt felelős műszaki vezető, ekkor már mindenképpen szerepelnie kell, ugyanis ő és az építési műszaki ellenőr ennek az eljárásnak a főszereplője. Igen komoly szerepe van a munkaterület átadási eljárásban a tervezőnek, ugyanis célszerű a helyszíni szemle elején a meghívottak részére egy rövid ismertetést tartani az építmény műszaki terveiről.

A meghívottak igen széles kört ölelnek fel, közelítőleg azt lehet mondani, hogy nagyjából az engedélyezési eljárásban szereplők meghívása célszerű. Természetesen most már a kivitelezőknek, mint a továbbiak főszereplőjének van döntő szerepe. Igen fontos a közmű tulajdonosok, üzemeltetők kellő tájékoztatása az őket érintő munkáról, valamint az építés során való közreműködésük körvonalazása.

A munkaterület átadásról jegyzőkönyv készül (ez majd az építési napló mellékletét képezi), amelyben a meghívottak (hatóságok, közművek, szomszédok, üzemeltetők, stb.) hozzájárulnak a munkaterület átadásához, a kivitelező pedig az eljárás végén átveszi a munkaterületet. Általában része az eljárásnak a kivitelező és az építető közötti organizációs megbeszélés (felvonulási terület, depóniák helye, stb.).

2.1.2 Kivitelezés

Az építőipari kivitelezés (építés-szerelési munka) teszi ki – ha időben nem is, de értékben és intenzitásban – a beruházás legfontosabb részét. Főszereplője a vállalkozó kivitelező (és alvállalkozói) és a felelős műszaki vezető. Természetesen az építőipari kivitelezési tevékenységet nem lehet a fenti módon ilyen röviden elintézni, a valóságban ez egy rendkívül izgalmas folyamat, jelentős műszaki, minőségi, határidő és pénzügyi vitákkal, tervmódosításokkal, nagyobb munkáknál esetleg szerződésmódosításokkal. Menet közben az építetőnek, beruházás-lebonyolítójának és műszaki ellenőrének szintén döntő szerepe van az építési tevékenység folyamatos ellenőrzésében és **elősegítésében**. A tervezőnek és legfőképpen a tervezői művezetőnek is feladatai vannak a kivitelezés folyamán.

A műszaki átadás-átvételi eljárással fejeződik be az építőipari kivitelezői tevékenység, amelyet esetenként üzempróbák, továbbá a mennyiségi számbavétel és az elkészült mű

megfelelőségi igazolása előz meg. Itt megjegyzendő, hogy a Kivitelezési KÓDEX a műszaki átadás-átvételi eljárást a befejezés eseményei között tárgyalja. A műszaki átadás-átvételi eljárás döntő része annak megállapítása, hogy az elkészült építmény **a rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas**. A sikeres eljárás végén az építető átveszi az építményt.

2.1.3 A beruházás „utóélete”

A Kivitelezési rendeletben az építőipari kivitelezési tevékenység befejezése c. fejezet a következőknél lényegesen szűkebb terjedelmű, ezért az alábbiakban ezt bővebben ismertetjük.

A munkaterület átadása a kivitelező részéről az építető részére (korábban birtokbaadásként definiálták) a műszaki átadás-átvételi eljáráson megállapított hibák és hiányok kijavítása után és az ezt követő teljes szerződéses ellenérték kézhezvételét követően történik meg. Az eljárás keretében adja át a kivitelező a megvalósulási tervet, üzemeltetési, használati és karbantartási utasítást, minőségi bizonylatokat és még számtalan dokumentumot, amelyek az üzemeltetéshez szükségesek. A kárveszély és a kockázat az átvételt követően átszáll az építetőre, beleértve az építmény őrzését is. A kivitelezőnek a munkaterület birtoklására vonatkozó joga, amely a munkaterület átvételekor keletkezett, a munkaterület visszaadásával vagy legkésőbb a használatbavétellel szűnik meg. Ekkor válik esedékessé a jelzőjog törlése, ha ilyen bejegyzésre a kivitelező javára sor került.

Próbaüzem lefolytatása egyes építményeknél szükséges lehet. Ez a műszaki átadás-átvételt követően történik meg.

A használatbavételi engedélyezési eljárás során az illetékes hatóság kiadja a használatbavételi (közúti építménynél forgalombahelyezési, vízi építménynél vízjogi üzemeltetési) engedélyt.

A vasúti építmények esetében a forgalomba helyezés nem azonos a használatbavételi eljárással. A forgalomba helyezésről pályahálózat-működtető dönt. A használatbavételi eljárást a vasúti hatóság folytatja le, és az engedélyt a hatóság adja ki.

Amennyiben jogszabály, vagy a létesítési engedély előírja, a használatbavételi engedély kiadásának feltételeként próbaüzem szükséges. A sikeres próbaüzemről jegyzőkönyv készül, mely a használatbavételi kérelem mellélete lesz.

Az üzemeltetésre a használatbavételi engedély birtokában kerülhet sor.

Abban az esetben, ha az építető személye eltér a későbbi üzemeltető személyétől, üzemeltetésre történő átvétel időpontja eltér a létrehozott eszköz vagyoni jogi rendezésétől a következők szerint.

A közúti létesítmények esetében jogszabály határozza meg a közútkezelők körét. Már az ideiglenes forgalomba helyezésnek is alap feltétele a későbbi közútkezelő személyének meghatározása. Az út forgalomnak történő megnyitását követően, a közútkezelői feladatokat az engedélyben meghatározott szervezet látja el. Sok esetben a forgalomba helyezésre csak koronán belül kerül sor, ilyenkor az építési tevékenység a már forgalomba helyezett út határain belül zajlik.

A közút vagyoni rendezését a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv szabályozza. A koncesszióban megvalósuló utak kivételével az országos közúti elemek esetében a létrehozott eszköz törvény erejénél fogva kerül a törvényben megjelölt közútkezelő vagyongazdálkodásába. Az építetett a számviteli rendezésről a forgalomba helyezést követő hat hónapon belül köteles gondoskodni.

A helyi közutak, illetve a közút építése kapcsán létrehozott más kezelő kezelésébe, illetve tulajdonába kerülő létesítmények vagyoni rendezését is szabályozza a törvény.

A vasúti létesítmények esetében a pályahálózat-működtető a forgalomba helyezést követően nem veszi át üzemeltetésre a szakaszt. Az üzemeltetési kötelezettség a használatba vételi engedély birtokában kerül a pályahálózat-működtetőhöz. A forgalomba helyezés és a használatba vételi engedély kiadása közötti időszakban az üzemeltetési feladatokat az építéssel megbízott vállalkozó látja el. A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. tv szerint a közutakhoz hasonló módon kerül sor a vagyoni rendezésre, azzal, hogy a vagyongazdálkodásba adásról a tulajdonosi joggyakorló gondoskodik.

A vízilétesítmények esetében a létesítmény rendeltetése alapján vagy jogszabály, vagy hatósági határozat írja elő a próbaüzemeltetést. A vízjogi üzemeltetési engedély kérelmet csak a későbbi üzemeltető, vagy az üzemeltető meghatalmazásával rendelkező személy nyújthatja be a hatósághoz. Az üzemeltetési engedélyben kerülnek előírásra az üzemeltető későbbi kötelezettségei. A vízilétesítmény a műszaki átadás-átvételt követően már a próbaüzemi időszakban is az üzemeltető üzemeltetésébe kerül. A vagyoni átadás a közúti létesítmények átadáshoz hasonlóan történik. A létrehozott eszköz törvény erejénél fogva kerül a vagyongazdálkodó vagyongazdálkodásába.

A garanciális felülvizsgálatok tulajdonképpen gyűjtőfogalmat jelentenek, mert ezek keretében történik meg az első éves és a három éves szavatossági felülvizsgálat, és amennyiben a kivitelező vállalt jótállási kötelezettséget, akkor a jótállási felülvizsgálatok is. Ha ezek az eljárások eredményesen végződnek, akkor sor kerülhet a szavatossági, jótállási biztosítékok feloldására. Külön kell megemlíteni az építményekre vonatkozó 5 és 10 éves alkalmassági felülvizsgálatok elvégzését is.

A jogszabályok előírják az építmény üzemeltetőjének, tulajdonosának az építmény jó karbantartási kötelezettségét, ennek egy viszonylag új dokumentuma, a Kivitelezési rendeletben meghatározott építményeknél a **Szervizkönyv**. A karbantartás keretében természetesen felülvizsgálatokat (pl. statikai) is kell végezni.

Egyéb rendezetlen ügyek elintézése is az utóéletbe tartozik, pl. pót-területszerzés, hatóságok esetleges többlet előírásainak teljesítése, szomszédok panaszainak elintézése, peres ügyek lezárása, stb.

2.1.4 Az építőipari kivitelezési tevékenység résztvevői, feladataik és felelősségük röviden a kivitelezés alatt

- **Az építető (beruházó, esetleg maga a befektető)**

Az építető az építőipari kivitelezési tevékenység megkezdéséhez és folytatásához szükséges hatósági engedélyek kérelmezője és jogosultja, az építőipari kivitelezési tevékenység megrendelője (rendelkezik a szükséges pénzeszközökkel és az építési területtel).

Legfontosabb feladata a kivitelezés alatt a gondoskodás a szükséges pénzügyi fedezetről és bizonyos kivételes esetekben fedezetkezelő megbízása. Fontos feladata a teljesítésigazolások, kifizetések elvégzése és a pénzügyi elszámolások ellenőrzése. Feladata az építési folyamat állandó figyelemmel kísérése és a műszaki átadás-átvételi eljárásban és a munkaterület átvételében (visszavételében) való közreműködés. Kiemelt kötelessége a fővállalkozó azonnali értesítése fedezethiány esetén.

Az Építési Törvény 43§-a részletezi az építető felelősségét.

- **A tervező**

A tervező jogosultsági feltételeiről, szakmagyakorlásának folytatásáról, felelősségéről már az A) fejezetben részletesen írtunk. Itt elsősorban a kivitelezési dokumentáció készítésével kapcsolatos tervezői feladatokról lesz szó.

Az építető, a fővállalkozó, esetleg a beruházásleboncoló megbízására a jogosultsággal rendelkező építészet-műszaki tervező elkészíti a kivitelezési dokumentációt. A tervező az építési beruházás korábbi fázisaiban is közreműködhet (tanulmánytervek, engedélyezési tervek).

A tervező szükség szerint altervezőt (szakági tervezőt) von be a tervezési munkába. Az elkészült kiviteli terveknek meg kell felelniük az engedélyezési tervben és a hatósági engedélyben foglaltaknak, a jogszabályoknak, a szabványoknak, műszaki előírásokban foglaltaknak. A betervezett termékek teljesítmény adatai meg kell, hogy feleljenek a követelményeknek.

Fontos, hogy a kivitelezési tervek technológiailag megvalósíthatók legyenek.

A tervező a kivitelezési tervek készítése során az engedélyezési dokumentációban meghatározott elvárt műszaki teljesítményeket – az építetű egyetértése mellett – legalább az elvárt teljesítmény adatokkal rendelkező építési termékek kiválasztásával teljesíti.

A tervezési szerződés vállalkozó típusú, írásban kell megkötni, tartalmát a Ptk., az Étv., a Kivitelezési rendelet határozza meg.

A tervező törvényi felelőssége az A) fejezetben található.

- **A kivitelező**

Néhány definíció a Kivitelezési rendeletről:

Vállalkozó kivitelező: építőipari kivitelezési tevékenységet **üzletszerű** gazdasági tevékenységként folytató személy, aki a kivitelezői láncolatban elfoglalt helye szerint fővállalkozó kivitelező, megrendelő kivitelező, vagy alvállalkozó kivitelező.

Fővállalkozó kivitelező: az építetűvel kivitelezési szerződést kötő vállalkozó.

Alvállalkozó kivitelező: a megrendelő vállalkozó kivitelezővel köt építési szerződést.

Megrendelő vállalkozó kivitelező: az alvállalkozóval köt szerződést.

A vállalkozó kivitelező csak olyan építőipari tevékenységet végezhet (az Építési Törvény és a Kivitelezési rendelet szerint):

- amely a Magyar Kereskedelmi és Ipar Kamara által vezetett, a kivitelezési tevékenységre jogosultak névjegyzékében a rá vonatkozó tevékenységekben szerepel, továbbá a kivitelező megfelelő telephellyel rendelkezik,
- amelynél a kivitelezői tevékenység végzésében közvetlenül is részt vesz és ehhez rendelkezik közvetlen utasítási joggal felhatalmazott, jogosultsággal rendelkező felelős műszaki vezetővel, megfelelő számú és szakképzettségű munkaerővel, amelyek vele tagsági, munkavállalói, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állnak,
- amelyhez a kivitelezési dokumentáció a helyszínen van, az építési naplót megnyitották, rendelkezésre áll a hatósági engedély, illetve a bejelentés tudomásulvétele,
- amelyre az építetűvel írásbeli szerződést kötöttek,
- amelyhez rendelkezik az építési munkák elvégzéséhez, de legalább az első részteljesítéshez szükséges pénzügyi fedezettel (beleértve az alvállalkozók kifizetését is, amely mindenkor megelőzi a fővállalkozói kifizetést).

A vállalkozó kivitelező feladatai:

- a munkaterület átvétele, szükség szerinti lőszermentesítése,
- az építési napló megnyitása és vezetése, és abban az építési-bontási hulladék folyamatos rögzítése,
- engedélyk rendelkezésre állásának ellenőrzése,

- az építés során előkerült természeti, kulturális örökségi, építészeti emlékek megőrzése (költségtérítés mellett),
- illetéktelenek távoltartása a munkaterülettől,
- a műszaki átadás-átvételi eljárás során a működési próbák elvégzése, hibák-hiányosságok megszüntetése,
- a kivitelezés befejezésekor a kivitelezői nyilatkozatok, mérési jegyzőkönyvek, megfelelőségigazolások, teljesítmény nyilatkozatok átadása,
- az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válásakor (máshol leírt pénzügyi teljesítés után) az építési munkaterület átadása az építtetőnek,
- az építési munkaterület biztonsági őrzése,
- a munka befejezése után a levonulás végrehajtása a munkaterületről,
- a műszaki ellenőr teljesítésigazolása alapján kiállított számlának az építtető, esetenként a fedezetkezelő részére történő eljuttatása,
- fedezetkezelő alkalmazása esetén, ha alvállalkozóként vesz részt a munkában, a szerződés adatainak felvitele az internetes alkalmazású nyilvántartásba,
- saját munkájával kapcsolatban köteles az ellenőrzést elvégezni, esetleg további vizsgálatokat elvégezni és mindezeket naplóban rögzíteni,
- alvállalkozó kiválasztása (ha az építtető nem jelölte ki),
- alvállalkozói egyeztetések, koordináció,
- megállapodás esetén a felelős műszaki vezető naplóvezetési megbízása,

A kivitelező jogosult a késedelmes eltakarási engedély kiadása miatt felmerülő költségeinek elszámolására. Ugyanakkor, ha az eltakart munkáknál nem az előírások szerint járt el, és a műszaki ellenőr által elrendelt indokolt vizsgálatok szerint az építési rész nem felel meg, akkor további munka nem végezhető a kijavításig.

A kivitelező törvényi felelőssége:

Az Építési Törvényből idézve:

„40. § (1) A kivitelező felelős:

- a) az építőipari kivitelezési tevékenység jogszerű megkezdéséért és folytatásáért, az építési napló vezetéséért, kivitelezői jogosultságának meglétéért,
- b) az építtető által rendelkezésére bocsátott, záradékolt építészeti-műszaki dokumentációban, valamint a kivitelezési dokumentációban előírtak betartásáért és betartatásáért, valamint
- c) az elvégzett szakmunkák eredményeként létesült szerkezetek, berendezések, építmény, építményrész rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságáért.”

- **A felelős műszaki vezető**

Az építési munkahelyen végzett építés-szerelési munkát a felelős műszaki vezető irányítja, tevékenysége a szerződéses munkára, vagy annak meghatározott részére terjed ki. A

következők egyszerűsítésekkel és összevonásokkal mutatják be a Kivitelezési KÓDEX előírásai szerint a felelős műszaki vezető feladatait:

- a jogszabályok, szakmai és minőségi követelmények, munka- és tűzvédelmi, természet-, környezet- és műemlékvédelmi, közegészségügyi és más hatósági előírások és főképpen az építésügyi hatósági létesítési engedély előírásainak betartatása,
- megbízás esetén az építési napló vezetése,
- a munkafolyamatok szakszerű megszervezése,
- a minőségi követelmények biztosítása, minőségi vizsgálatok és mintavételek, technológiai, munka- és egészségvédelmi előírások betartatása,
- a kitűzés helyességének, talajmechanikai és egyéb vizsgálatok megtörténtének ellenőrzése,
- az azonnali intézkedést igénylő műszaki feladatok meghatározása és irányítása,
- a kivitelezési tervekől eltérő (nem engedélyköteles) kivitelezésnek az építési naplóban való feltüntetése,
- befejezéskor az építési napló alapján a hulladéknyilvántartó lap kitöltése, építetőknek átadása, menetközben a bontott anyag kezelése, újrafelhasználásáról döntés,
- a műszaki átadás-átvételi eljárásban és a használatbavételi engedélyezésben való közreműködés, főképpen **a felelős műszaki vezetői nyilatkozat** megtétele,
- az alvállalkozói teljesítés igazolása, amely tartalmazza a teljesített munkákat, azok mennyiségét és minőségét, a teljesítés időpontját, a teljesítésigazolás alapján számlázható összeget, a szerződésben meghatározott alvállalkozói díj és a számlázható összeg esetleges eltérésének indokolását,
- a kiállított teljesítésigazolásnak az alvállalkozó kivitelező részére történő megküldése és esetenként annak adatainak az e-naplóban való rögzítése (a teljesítésről szóló értesítéstől, illetve az átadás-átvételi eljárás befejezésétől számított legfeljebb 8 munkanapon belül),
- a hatóság értesítése, ha az építési-bontási hulladék mennyisége eléri a jogszabályi küszöbértéket,
- annak ellenőrzése, hogy az építménybe csak a tervező által a kivitelezési dokumentációban meghatározott, az Étv. 41. §-a szerinti, legalább az elvárt műszaki teljesítményű építési termék kerüljön szakszerű beépítésre,
- helyettesítő építési termék tervezői-építtetői jóváhagyásának az építési naplóban való rögzítése.

A kivitelező, illetve a felelős műszaki vezetői nyilatkozat a következőket tartalmazza:

- az építőipari kivitelezési tevékenységet a jogerős építési engedélynek és a hozzá tartozó, engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki dokumentációnak, a kivitelezési tervdokumentációnak, a megvalósulási tervnek az általános érvényű és előírásoknak megfelelően, a törvényi követelményeknek (különösen a statikai és

épületenergetikai), a szakmai, minőségi, környezetvédelmi és biztonsági előírásoknak megfelelően, **szakszerűen** végezték,

- az alkalmazott műszaki megoldás megfelel az OTÉK (mechanikai, tűzbiztonsági, higiéniai, egészség- és környezetvédelmi, használati biztonsági, zaj- és rezgésvédelmi, energiatakarékossági és hővédelmi, élet- és katasztrófavédelmi) követelményeknek,
- az engedélyezési tervtől vagy a kivitelezési tervtől való eltérések felsorolását,
- nyilatkozatot arról, hogy a közműellátás biztosított,
- nyilatkozatot arról, hogy a hulladékkezelés és elszállítás rendben megtörtént,
- annak kinyilvánítását, hogy **az építmény a rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas.**

A fővállalkozó felelős műszaki vezetőjének további feladatai

Az alvállalkozói és a szakági felelős műszaki vezetők munkájának koordinálása, a használatbavételhez tőlük a nyilatkozatok bekérése és felhasználása saját nyilatkozatának megtételéhez.

A felelős műszaki vezető akadályoztatása esetén helyettesítendő. A felelős műszaki vezető részfeladatokra megfelelő képesítéssel rendelkezőket megbízhat.

A felelős műszaki vezető Építési Törvény szerinti **felelősségét** az A) fejezet tartalmazza.

A gyakorlat alapján megállapítható, hogy a felelős műszaki vezető a sikeres építőipari kivitelezési munka talán legfontosabb szereplője (alkalmasság jelentősége).

- **Az építési műszaki ellenőr**

Kötelező építési műszaki ellenőr alkalmazása az építési napló vezetéséhez kötött építési tevékenység esetén, ha több fővállalkozó van, ha közbeszerzés történik, ha az építés nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű, ha műemlék az építés tárgya és ha építettői fedezetkezelő működik közre.

A műszaki ellenőr a teljes építési folyamatban **elősegíti és ellenőrzi** a jogszabályok, előírások, tervek, szabványok, szerződések betartását.

A műszaki ellenőr mint az építetető helyszíni megbízottjának feladatai:

- az építési engedély és engedélyezési terv, kivitelezési terv betartatása, **az építés figyelemmel kísérése**, a rendeltetésszerű használathoz szükséges (építetetői felelősség körébe tartozó) járulékos építmények megvalósítására „odafigyelni”, használatbavételhez biztosítani az építési naplót,
- általában az építetető által átruházott jogok alapján részfeladatok ellátása, (munkaterület átadás, a kivitelezési tevékenység ellenőrzése, építési napló ellenőrzése stb.),
- az építési munka szakszerűségének az ellenőrzése (engedélyek, tervek alapján),

- a kitűzés ellenőrzése, talajmechanikai, környezetvédelmi és egyéb vizsgálatok meglétének az ellenőrzése,
- az építési naplóban a hibák, eltérések feltüntetése,
- javaslat a műszaki szükségességből indokolt tervváltoztatásokra,
- a munkák **eltakarás előtti mennyiségi és minőségi ellenőrzése, az eltakarási engedélyek megadása** (eltérő megállapodás hiányában 3 napon belül), ezek építési naplóban történő rögzítése, esetleg további vizsgálatok, intézkedések meghatározása,
- a műszaki átadás-átvételi eljárásban való részvétel, továbbá annak előkészítése az építési munka bejárásával, a hiányok, hibák kivitelezővel történő megállapítása, a megfelelőségigazolás átvizsgálása, stb.,
- a műszaki teljesítményjellemzők ellenőrzése, a technológiával összefüggő biztonsági előírások betartatása,
- az anyagok, berendezések megfelelőségigazolásának ellenőrzése, a beépített építési termékek teljesítménynyilatkozatai meglétének az ellenőrzése,
- építtető részére javaslattételek, döntéselőkészítések,
- pénzügyi elszámolások, felmérések ellenőrzése,
- **teljesítésigazolás kiállítása**, megküldése 8 munkanapon belül, a fővállalkozó kivitelezőnek, továbbá az e-naplóban rögzítése (építtetővel történt megállapodás szerint csak műszaki igazolás kiállítása),
- a szerződésben meghatározott díj és számlázható összeg esetleges eltérésének indokolása,
- helyettesítő termékkel kapcsolatos, a felelős műszaki vezető ellenőrző szerep.

Több fővállalkozó esetén az építési műszaki ellenőrnek összehangoló szerepe is van, és gondoskodik a felelős műszaki vezetői nyilatkozatokról.

A műszaki ellenőr hiba, hiányosság, tervtől és szerződéstől eltérés esetén haladéktalanul értesíti az építtetőt.

A műszaki ellenőr feladatait megbízási szerződésben kell rögzíteni, ezt a A) fejezet ismerteti.

- **Az építési beruházási folyamat egyéb szereplői**

A mellékszereplők jelentősége egyáltalán nem mellékes, mert működésüknek komoly hatása van az építési beruházásra.

Ilyen mellékszereplők: pénzintézetek, biztosító társaságok, az építési beruházás szomszédjai, engedélyező hatóságok és szakhatóságok, üzemeltetők és kezelők, NAV, önkormányzatok, szakfelügyeletet ellátó szervezeteket.

Külön kell említeni **a közművek tulajdonosait és kezelőit**, ezek ugyanis többszörösen érintettek, mivel működésüket az építési területen fenn kell tartani, vezetőkeiket

ideiglenesen és véglegesen ki kell váltani, továbbá az építést el kell látni felvonulási, majd a végleges építményt végleges közműszolgáltatással.

2.2 A Kivitelezési tevékenységre a legfontosabb jogszabály a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletnek.

A közbeszerzések keretében megvalósuló építési beruházásokra vonatkozóan a Kbt.-ben és a hozzá kapcsolódó további rendeletekben szabályozott eltérésekkel alkalmazandó a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet!

2.2.1 A kormányrendelet hatálya kiterjed

- a) az építőipari kivitelezői tevékenység folytatására,
- b) a résztvevők feladataira (l. az előző Részfejezetben leírtakat is),
- c) az építési és felmérési napló vezetésére, az alvállalkozói nyilvántartásra,
- d) a kivitelezési dokumentáció tartalmára,
- e) az építési munka pénzügyi fedezetének és a kivitelezői biztosítékok kezelésére,
- f) az építés megkezdésével kapcsolatos eljárásra és adatszolgáltatásra,
- g) a kivitelezés befejezésével kapcsolatos eljárásokra,
- h) a tervezési, építési (és megbízási) szerződések tartalmi és formai előírásaira,
- i) a vállalkozói díjjal kapcsolatos szabályozásra,
- j) az építőipari kivitelezési tevékenységet végzők névjegyzékének vezetésére, az építőipari kivitelezési vállalkozások minősítéséhez szükséges adatszolgáltatásra.

A fenti felsorolás tulajdonképpen a rendelet tartalomjegyzéke is!

2.2.2 A kivitelezési tevékenység fogalmai

A jogszabály tisztázza a kivitelezési tevékenység legfontosabb fogalmait, mint:

- építési munkaterület:
- építési szakmunka:
- építési-szerelési munka:
- jókarbantartó tevékenység:
- többletmunka:
- pótmunka:
- árazatlan (tételes) költségvetési kiírás:
- építőipari rezsióradíj:
- építtetői fedezetkezelő:
- elektronikus alvállalkozói nyilvántartás:
- vállalkozó kivitelező:
- fővállalkozó kivitelező:

- alvállalkozó kivitelező:
- megrendelő vállalkozó kivitelező:
- elektronikus építési napló:
- naplóügyfél-jel.

Figyelem! Szerződésekkel összefüggő korábbiaktól eltérő új szabályozás a következő:

- **Többletmunka:** a Ptk-ról szóló 2013. évi V. tv. 6:244 § 1) bekezdésében foglalt meghatározás „A vállalkozó köteles elvégezni a vállalkozási szerződés tartalmát képező, de a vállalkozói díj meghatározásánál figyelembe nem vett munkát és az olyan munkát is, amely nélkül a mű rendeltetésszerű használatra alkalmas megvalósítása nem történhet meg (többletmunka)”.
- **Pótmunka:** a fenti törvény 6:244 § 2) bekezdésében meghatározott pótmunka „A vállalkozó köteles elvégezni az utólag megrendelt, különösen tervmódosítás miatt szükségessé váló munkát is, ha annak elvégzése nem teszi feladatát aránytalanul terheesebbé (pótmunka). Ha a felek átalánydíjban állapodtak meg, a vállalkozó az átalánydíjon felül a pótmunka ellenértékét igényelheti, a többletmunka ellenértékének megtérítésére nem jogosult.”

A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet ismerete feltétlenül fontos a vizsgára való felkészüléshez, a rendelet a tananyag része!

A hatályos jogszabály elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0900191.kor>

2.2.3 Építési napló

Az építési naplót az érvényes előírások szerint, valamint olyan részletességgel kell vezetni, hogy annak alapján a készültségi fok rögzítése és igazolása hitelt érdemlően meghatározható legyen.

A Mérnöknek minden eltakarási engedélyt az építési naplóban kell dokumentálnia, csatolt mellékletként eltakarási engedély nem adható.

A felmérési napló minden oldalát egy eredeti és legalább egy másolati példányban kell elkészíteni, amelyből 1 másolati példány a Megrendelőt illeti.

A Vállalkozónak az építési napló vezetésére az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendeletben előírtakat be kell tartania.

Az e-naplóval egyidejűleg a felmérési napló, a teljesítésigazolás, a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv és az egyéb dokumentumok is elektronikusan készülnek.

Az elektronikus építési napló vezetésének részletes szabályai a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 24/A. §, 24/B. §, 25. §, 26. §, 27. §, 27/A. §, 27/B.§ és a 2. sz. Mellékletben található.

2.2.4 Az építési naplóval kapcsolatos általános előírások

Minden építésügyi hatósági engedélyhez, vagy csak bejelentéshez, illetve kivitelezési dokumentáció készítéséhez kötött, valamint a Kbt. hatálya alá tartozó kivitelezésnél kötelező az e-napló vezetése.

Az építési napló a kivitelezési tevékenység megkezdésétől annak befejezéséig vezetett, hatósági és bírósági eljárásokban felhasználható dokumentum, amely időrendben tartalmazza az építés-kivitelezés adatait, eseményeit, elszámolásra vonatkozó bejegyzéseket, elsősorban az eltakart munkák átvételét, a teljesítésben felmerült akadályokat stb. A résztvevők a naplón keresztül tájékoztatják egymást.

Elektronikus adathordozón a napló részét képezi a fedezetkezelő által **internetes alapon működtetett alvállalkozói nyilvántartás**.

Az e-naplót a vállalkozó kivitelező, illetve megbízás esetén annak felelős műszaki vezetője vezeti, és a műszaki ellenőr folyamatosan ellenőrzi. Egymás bejegyzésére ellenjegyzéssel, vagy észrevétellel reagálnak. A műszaki ellenőr a naplóban a kivitelezőnek utasítást adhat. A naplót a munkahelyen kell tartani hozzáférhető módon.

2.2.5 Az építési napló vezetésének szabályai

A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 2. melléklete részletesen ismerteti a formát és a tartalmat.

Az e-naplót az Építtető helyezi készenlétbe az építés adatainak megadásával és a rendszer használati díj beszedésével. Az e-főnapló és az e-alnapló a munkaterület átvételkor, az átvétel időpontjának rögzítésével nyílik meg, és az építőipari kivitelezési tevékenység befejezését követően, a munkaterületről történő levonulás időpontjának rögzítésével zárul le.

A naplóba bejegyzést tehet: építtető, építtető megbízottja, műszaki ellenőr, tervezői művezető, kivitelező vállalkozó, felelős műszaki vezető, építésfelügyeleti és más hatóság (a hatósági napló mellékletbe), biztonsági és egészségügyi koordinátor, építési fedezetkezelő az alvállalkozói nyilvántartás mellékletbe. A naplóba betekinthet: építésügyi hatóság, munkavédelmi és munkaügyi hatóság, NAV, építtetői fedezetkezelő stb. Az e-napló esetén a fővállalkozói, illetve alvállalkozói teljesítési összegeket csak a szerződő partnerek, a fedezetkezelő és a NAV jogosult megtekinteni.

Az építési napló címlapjából, sorszámozott és azonosítható jellel ellátott nyilvántartási rész lapokból és folyamatosan sorszámozott naplórészekből, a felelős műszaki vezető nyilatkozatából áll. További (jegyzékkel ellátott) mellékletei vannak: hatósági engedély és záradékolt engedélyezési terv, ellenőrző hatóságok által készített okiratok, felmérési és egyéb naplók, átadott tervek, megfelelőség igazolások nyilvántartása, kivitelezéssel kapcsolatos egyéb jegyzőkönyvek, rajzok, okiratok stb., alvállalkozó kivitelező által megbízott további (sub) alvállalkozók adatai.

A naplót folyamatosan számozott kötetekkel, nyomon követhetően naprakészen kell vezetni, utólagos bejegyzés lehetősége nélkül. A naplórész napi jelentésből – időjárás, gép-, létszámadatok (beleértve az elvégzett munkát is) és eseti bejegyzésekből (munkaterület-átadás, kitűzések, kötelező bejelentések közlése, elszámolási ügyek, eltakart munkák bejelentése és ellenőrzése, kifogások a tervekkel, költségvetéssel, de a munkával stb. minőséggel is kapcsolatban, tervek átvétele, vizsgálatok, megfelelésig igazolások átadása, a napló megnyitása és bezárása).

Az alvállalkozónál vezetett nyilvántartási rész tartalmazza: az alvállalkozó megnevezése és adatai, a tevékenység rövid megnevezése, kezdés és befejezés időpontja, a fizetési határidő, alvállalkozói díj összege, ha fedezetkezelő működik közre.

A nyilvántartás folyamatosan vezetendő. Az alvállalkozói nyilvántartás az építési napló nyilvántartási részében, a szubalvállalkozók nyilvántartása a mellékletek között van.

Alvállalkozó által kitöltendő adatok:

A fentiekén túlmenően a díj összege, az ellenérték kiegyenlítésének az igazolása.

Vállalkozó által kitöltendő további adatok:

A kiállított teljesítésigazolásban megjelölt ellenérték.

2.2.6 Eseti naplóbejegyzésekre példák közlekedési építmények kivitelezése során

Útépités:

- Terep, geodéziai előfelvétele tényének és eredményének rögzítése.
- Termőföld leszedés (vastagsággal együtt).
- Altalaj tömörítés ténye, eredményei.
- Bevágásoknál a kiemelés után a tényleges talajrétegződés és talajvíz, ill. rétegvíz viszonyok rögzítése.
- Próbatömörítések megtörténte, eredményei.
- Földmunka megfelelésigazolásához szükséges mérési eredményeinek rögzítése (tükör, talajjavító, fagyvédő réteg stb.).
- Burkolatalapok, burkolati rétegek építésének rögzítése, mérések, mintavételek, eredmények, különös tekintettel, hogy eltakart munkákról van szó.
- Általában építetők jóváhagyására, elfogadásra tartozó minőségi ügyek.
- Általában minden mérés, vizsgálat előzetes bejelentése.
- Általában minden eltakarásra kerülő munka bejelentése kellő időben.
- Eltakarási engedélyek, vagy azok megtagadása, kiegészítő vizsgálatok elrendelése, az eltakarás feltételhez kötése.
- Közművezetékek nyomáspróbáinak, víztartási próbáinak, egyéb vizsgálatainak geodéziai bemérésének bejelentése, eredményei.
- Ideiglenes forgalomterelések, lezárások bejelentése.

- Közmű üzemeltetési szüneteltetések, provizóriumok, kiváltott közművek üzembhelyezése, stb. rögzítése.
- Útkorszerűsítéseknel, megerősítéseknel a meglévő, megmaradó pályaszerkezet feltárása, mérési eredményeinek rögzítése.
- Városi útfelújításoknál közművek visszatöltésének, helyreállításának dokumentumai.
- Ugyancsak városi útfelújításoknál a kopóréteg építése előtt az aknafedlapok, szerelvények átvételének rögzítése a közműszolgáltatókkal.

Hídépítés

- Próbacölöpözések, verőszondázások megtörténte, eredményei.
- Cölöpverés, cölöpfúrás eredményei, esetleg akadályok.
- Szekrénysüllyesztések előrehaladása, akadályok.
- Síkalapozásnál az alapozási sík geometriai és főleg geotechnikai megfelelőségének rögzítése.
- Út, vasút, vízfolyás melletti közművek feltárása, átépítésük szükségessége.
- Minden beton, vasbeton szerkezet zsaluzásának és vasszerelésének átvétele a betonozás előtt.
- Betonkeverékekkel és betonozással kapcsolatos észrevételek.
- Betonacélok vizsgálati eredményei.
- Előregyártott vasbetonszerkezetek esetleges gyári átvétele.
- Acélszerkezetek gyári átvétele.
- Acélszerkezetek helyszíni hegesztései, kiegészítő korrózióvédelem.
- Háttöltés készítése, vízvezetése (mindig kritikus szerkezet).
- Hídszigetelés alapjául szolgáló felületek megfelelősége, kellősítése, szigetelő anyagok minőségi bizonylatai.
- Hídon átvitt burkolat szerkezet különleges építési problémái.
- Hídkorszerűsítéseknel a meglévő szerkezet feltárása, vizsgálatai.
- Szükséges forgalomterelések, lezárások.
- Vasút feletti hidaknál vágányzárak, felső vezeték feszültségmentesítések és feszültség alá helyezés rögzítése.
- Vízfolyásokat áthidaló hidaknál az építési vízszinthez képest a tényleges vízállás folyamatos rögzítése, árvíz hullámok adatai, ártérre felvonulás és kimenekülés.

Vasútépítés

- Az előző eseti bejegyzések döntő többsége érvényes a vasútépítésre is. Eltérő, illetve további bejegyzés típusok lehetnek szükségesek még:
- A vasútüzemmel kapcsolatban (vágányzárak, szigorú vasútbiztonsági előírások stb.), a speciális vasúti felépítményekre vonatkozóan (pl. rendkívüli pontosságú geodéziai kitűzések és ellenőrzések, anyagvizsgálatok és hegesztési vizsgálatok) adatok rögzítése.

- A vasúti hídépítés eltérő statikai méretezési előírásai miatti bejegyzések.
- A villamos felsővezeték, biztosító berendezések, vasúti hírközlés építés alatti megóvása, működésének biztosítása miatti bejegyzések.

2.2.7 A felmérési napló

A rendelet 3. melléklete szerinti formában és tartalommal vezetendő, mint az e-napló melléklete, elektronikus formában. Vezetése szükséges, ha a felmérés az elvégzett munkák elszámolási alapja (és nem az idomterv, egyszerű felmérés az építési naplóban, vagy szintezés, tömegszámítás).

A felmérési naplóban hivatkozni kell a költségvetési tételre, méretkimutatásra, naplóbejegyzésre, vázrajzok, méretes idomtervek, részletszámítások szükségesek. Folyamatosan kell vezetni építményenként, szerkezeti elemenként csoportosítva. A felelős műszaki vezető és a műszaki ellenőr aláírásával (észrevételével, javítással) látja el.

2.3 Az építési kivitelezési tevékenység megkezdésének bejelentése

Időközben az erre vonatkozó előírásokat a 191/2009. Korm. rendeletből törölték.

Ide kívánkozik azonban, hogy a 155/2016. (VI. 13.) Korm. rendelet intézkedett, összhangban az Étv.33/A. §-ban foglaltakkal – a lakóépület egyszerű bejelentéséről (vagyis nem szükséges építésügyi hatósági engedély). A rendelet először 300 m² alapterületben szabta meg a határt, majd ezt korlátlan méretre növelte (feltéve, hogy az épületet természetes személy a saját szükségleteire építi, csak egy lakást tartalmaz, és nem fogják kereskedelmi célra használni).

A jogszabály a rendezett építés biztosításának érdekében elrendelte ebben az esetben a meghatározott tartalmú kivitelezési dokumentáció készítését, a tervező és a kivitelező felelősségbiztosítását, az e-napló vezetését és a tervezői művezetést. Az e-napló vezetése révén a hatóság „látja” a kivitelezést, és a szükséges intézkedéseket megteheti. A befejezés után hatósági bizonyítványt kell kérni.

2.4 Az építőipari kivitelezési tevékenység befejezése

2.4.1 Teljesítésigazolás és műszaki átadás-átvétel

Fővállalkozó kivitelező és alvállalkozó kivitelező, valamint az építtető és a fővállalkozó között teljesítésigazolásra kerül sor, ha a fővállalkozó, illetve az alvállalkozó az építési-szerelési munkát maradéktalanul elvégezte és azt (készre) jelenti.

A fővállalkozó és alvállalkozó felelős műszaki vezetője közös helyszíni bejárást tart. Az ennek során rögzített hiányok pótlását követően az alvállalkozó átadja az elvégzett tevékenységeket tartalmazó teljesítési összesítőt.

A vállalkozó felelős műszaki vezetője az ellenőrzést követően **e-teljesítésigazolást** állít ki az elvégzett munka mértékéről, mennyiségéről és minőségéről, és javaslatot tesz az alvállalkozói számla kiállításának tartalmára.

A vállalkozó kivitelező a teljesítésigazolás alapján kiállított számla ellenértékét kifizeti az alvállalkozónak. Az alvállalkozó átad minden olyan dokumentumot, amely a vállalkozó és a fővállalkozó közötti teljesítésigazoláshoz szükséges.

A teljesítésigazolás „0” értékű, ha azt a műszaki ellenőr, vagy az építtető, vagy a fővállalkozó felelős műszaki vezetője max.8 napon belül nem küldi meg a másik félnek.

Az építési beruházás építőipari kivitelezési tevékenységének befejezését követően műszaki átadás-átvételt kell lefolytatni. (e-műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv.)

Az eljárás célja annak megállapítása, hogy az építtető és a fővállalkozó kivitelező között a szerződés szerinti építésszerelési munka (vagy a technológiai szerelés) **maradéktalanul megvalósult-e** (kivitelezési dokumentáció, jogszabályok, előírt műszaki követelmények stb. szerint).

A fővállalkozó által megjelölt időpontban, de az építtető által összehívott átadás-átvételi eljárás során az építtető által megbízott műszaki ellenőr köteles **megvizsgálni** az elkészült munkát, hogy a szerződés szerint teljesült-e. Az eljárásról jegyzőkönyv készül (napló melléklet is).

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell mindazokat a tényeket, amelyek jogvita esetén jelentősek lehetnek, így különösen:

- a) az eljárás kezdésének és befejezésének időpontját, résztvevők adatait,
- b) az építtető által érvényesíteni kívánt szavatossági igényeket,
- c) az építtető észrevételeit,
- d) a műszaki átadás-átvételi eljárás során felfedezett mennyiségi és minőségi hibákat, hiányokat, ezek megnevezésének jegyzékét (lehet külön melléklet is), az ezekre eső költségvetési összeget (beárazás)
- e) előírt nyilatkozatok (elsősorban a kivitelező, ill. a fővállalkozó nyilatkozata a rendeltetésszerű és biztonságos használatra vonatkozóan)
- f) az építtető döntését arról, hogy átveszi-e az építményt, és hogy igényt tart-e a hibák kijavítására, vagy árengedményt kér,
- g) a résztvevők részéről a jegyzőkönyv jóváhagyását.

Célszerű még: a fővállalkozó kifejezett vállaló, aláírt nyilatkozata a hiányok pótlására (határidővel, felelősökkel).

Általában szükséges még az építmény adatainak, engedélyeinek, résztvevőknek stb. a felsorolása a teljes, önálló dokumentum érdekében.

A fővállalkozó felelős műszaki vezetője a mennyiségi és minőségi hibák, hiányosságok **kijavítását követően átadja** az elvégzett tevékenységet tartalmazó **teljesítési összesítőt** az építési műszaki ellenőrnek.

A műszaki ellenőr az ellenőrzést követően **e-teljesítésigazolást, vagy csak műszaki igazolást állít ki** az elvégzett munkáról, annak mértékéről, mennyiségéről és minőségéről, és ennek alapján **javaslatot tesz** a fővállalkozói számla kiállításának **tartalmára**.

Az építtető az e-teljesítésigazolás alapján – a munkaterület átadásáig, de legkésőbb a használatbavételi engedély megkéréséig – kiállított **számla ellenértékét kifizeti** a fővállalkozónak, de a kifizetés nem történhet a számla kézhezvételétől számított 30 napon túl.

Építtetői fedezetkezelő közreműködése esetén a (fő)vállalkozó kivitelező köteles a számlája benyújtásának időpontjáig a teljesítésben megjelenő alvállalkozó kivitelező teljesítésének pénzügyi elszámolását (kifizetését) elvégezni.

A műszaki átadás-átvételi eljárás során igen fontos a teljesítménynyilatkozatok átadása a kivitelező részéről.

2.4.2 Munkaterület átadás (visszaadás) és használatbavételi engedély megkérése

A műszaki átadás-átvétel, a hiánypótlás (a fedezetkezelői elszámolás) és a műszaki ellenőri teljesítésigazolás, továbbá a megállapított **ellenérték kézhezvételét követően** – a szerződés teljesítéseként – **a kivitelező az építtetőnek átadja a munkaterületet**. Ezzel egyidejűleg átadja az építés-bontási hulladék nyilvántartó lapot (a rendelet 5.sz. melléklete), a **megvalósulási dokumentációt**, a kezelési-karbantartási útmutatót (az energetikai tanúsítványt), továbbá a használatbavételi engedély megkéréséhez szükséges, a rendeltetésszerű és biztonságos használatot igazoló nyilatkozatokat, egyéb dokumentumokat (tervező, alvállalkozók, beszállítók kötelesek ebben közreműködni!).

A birtokbaadás során a fővállalkozó átadja még a fentiekén túl az építtetőnek:

- a) a főbb mozgatható szerkezetek kezelési, használati utasítását,
- b) az üzemeltetési, használati és karbantartási utasítást,
- c) nyomáspróba és egyéb mérési jegyzőkönyveket, villamos berendezések felülvizsgálatát, minősítő iratokat, működési próbák jegyzőkönyveit,
- d) jótállási jegyeket, mérőórák hitelesítését.
- e) az építmény használatával összefüggő biztonsági és egészségvédelmi tervet.

Természetesen a fenti dokumentumok átvizsgálása, pótoltatása a műszaki ellenőr részéről már a műszaki átadás-átvétel előtt és alatt megkezdődik, kiegészítések, pótlások, másolások történnek, ugyanis ezek rendkívül terjedelmes dokumentációt képeznek, nyilván a munkaterület átadáskor már csak ezek átvételének a dokumentálására van lehetőség.

A rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá válás után az építetű használatbavételi engedélyt vagy tudomásulvételt kér. Az építésügyi hatóság a használatbavételi engedélyt kiadja.

Itt jegyzendő meg, hogy a sajátos építmények keretében

- az útépitésnél forgalombhelyezési engedély,
- a vasútépitésnél használatbavételi engedély,
- a vízépítési munkáknál vízjogi üzemeltetési engedély kiadására kerül sor.

2.4.3 A tulajdonos jókarbantartási kötelezettsége és a szervizkönyv

A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet előírja az építetű, üzemeltetű részére az átvett építmény jókarbantartási kötelezettségét.

Szervizkönyvet kell vezetni a korábban a tervellenörzés hatálya alá tartozó építményeknél (tömegtartózkodásra, katasztrófa kockázatu, honvédelmi és nemzetgazdaságilag kiemelt),

A szervizkönyv igazolja:

- a) a rendeltetésszerű és biztonságos használatra,
- b) a tűzbiztonsági, egészség és környezetvédelem, a használati biztonság, a zaj- és rezgésvédelem, az energiatakarékosság és hővédelem és az élet- és katasztrófavédelem követelményeinek teljesülése érdekében végzett munkákra és
- c) az építmény állapotára

vonatkozó tényeket, szakértői véleményeket.

Az építmény tulajdonosa a szervizkönyvet a használatbavételkor nyitja meg (az energetikai tanúsítvány is melléklete).

Az építmény tulajdonosa **jókarbantartási kötelezettsége** keretében köteles az építmény jó műszaki állapotához szükséges munkálatokat elvégeztetni és a rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságot folyamatosan biztosítani. Időnként (20 évente) az állékonyságra vonatkozóan felülvizsgálatot kell elvégezni. Ennek eredményeként az időközben elvégzett, a tartó szerkezetet érintő munkák a szervizkönyv részét képezik.

2.5 A vállalkozó kivitelezői tevékenység bejelentése és a kivitelezők nyilvántartása, ellenörzése

Az Étv. 39. § (3) bekezdésének a lényege:

Aki vállalkozói kivitelezői tevékenységet kíván folytatni, köteles az erre irányuló szándékát a névjegyzéket vezető szervnek bejelenteni.

A névjegyzék tartalmazza a vállalkozó kivitelezői tevékenység végzésére jogosult természetes személy adatait is.

Jogosultság nélkül csak saját célra lehet kivitelezést végezni.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vezeti a névjegyzéket és ellenőrzi a tevékenység folytatására való jogosultságot.

A bejelentésnek – a szolgáltatási tevékenységre vonatkozó általános adatokon túlmenően – tartalmaznia kell:

a kivitelező adatait (tevékenységi kör, telephely, szakmunkásait, tagsági vagy alkalmazotti viszonyban álló felelős műszaki vezetőit és az ezekhez tartozó tevékenységeket).

A telephely akkor alkalmas, ha a cégnyilvántartásba bejegyezték, ha tartós, önálló üzemi letelepedéssel járó hely, amely a tevékenységhez kapcsolódó munkafázisok végzését biztosítja, az eszközök tárolására és előkészítésére megfelelő.

A MKIK a nyilvántartással egyidejűleg nyilvántartási számot ad ki.

A nyilvántartás tartalmazza: a bejelentési adatokat, a nyilvántartási számot és hatályának időtartamát, beérkezett panaszokat és kivizsgálásukat, ellenőrzések eredményét, stb.

A névjegyzék tartalmazza az eltiltott vállalkozókat is.

A nyilvántartás adatai nyilvánosak.

Az MKIK megtiltja a kivitelezői tevékenység folytatását és törli a vállalkozó kivitelezőt a nyilvántartásból, ha az előírt feltételeket nem teljesíti, vagy valamely hatóság kezdeményezi a törlést.

Törlik a névjegyzékből a kivitelezőt, ha kéri, vagy ha megszűnik.

3. Vasútépitési beruházási folyamat, és sajátosságai

3.1 Megvalósítás folyamata vasúti pályánál általánosságban

A MÁV területén a **37/2020. (II. 21. MÁV Ért. 7.) EVIG Beruházási kézikönyvről** szóló a MÁV szerveztére vonatkozik, de minden pályahálózatműködtető részére fontos ismereteket nyújt. Néhány elemet itt is felhasználtunk.

A nyílt hozzáférésű vasúti pályahálózaton pályaműködtetői kapacitásigénnyel kapcsolatos tervezési-, előkészítési- és végrehajtási tevékenységet, valamint a korlátozások igénylésével, megtartásával kapcsolatos előírásokat a mindenkor hatályos kapacitáskorlátozás tervezési utasítás tartalmazza a vasúti pályahálózat karbantartási, felújítási és beruházási munkái

tervezésében, előkészítésében és lefolytatásában érintett kivitelezők, vasúttársaságok, valamint minden egyéb érintett fél számára.

(pl MÁV-nál jelenleg hatályos 1/2015. (I. 15. MÁV Ért. 1.) EVIG sz. utasítás A kapacitáskorlátozást okozó karbantartási, fejlesztési és felújítási tevékenységek tervezéséről és üzemviteli feltételeiről).

- műszaki ellenőr kijelölése,
  - megbízás írásban
  - projekt indulásakor
- előtervek és kiviteli tervek zsűrizése, jóváhagyása
  - üzemeltetői egyeztetés, esetleg tervzsűri összehívása (49/2017. (VII. 07. MÁV Ért. 17.) EVIG sz. utasítás szerint)
  - előtervek és kiviteli tervek beadása után, kivitelezési munka megkezdése előtt legalább 21 nappal
- dokumentumok ellenőrzése
  - szükséges dokumentumok rendelkezésre állásának ellenőrzése (szerződések, tervek, engedélyek, stb.)
  - kivitelezési munka megkezdése előtt, legkésőbb munkaterület átadáskor
- munka megkezdésének hatósági bejelentése, e-napló megnyitása, amennyiben szükséges hatósági bejelentés
  - kivitelezés megkezdését megelőzően legalább 15 nappal hatósági engedélyes munkák esetén
  - mérnök lebonyolító, műszaki ellenőr
- munkaterület átadás eljárás összehívása, lebonyolítása
  - szerződéskötés után, munkaindítás előtt, a vállalkozó kérése alapján, de kivitelezés előtt legalább 7-15 nap közötti időszakban
  - mérnök lebonyolító, műszaki ellenőr
- műszaki ellenőrzés
  - a munka szakmai, munka-, baleset-, és környezetvédelmi szempontból való ellenőrzése, szükség esetén intézkedések megtétele
  - kivitelezés teljes időtartama alatt, rendszeresen a munka ütemének megfelelően
  - műszaki ellenőr
- eltérések kezelés
  - kivitelező, a Mérnök, vagy az üzemeltető részéről felmerült változtatási igény alapján az eltéréskezelés műszaki és pénzügyi lebonyolítása
  - szükség esetén, indokolt esetben
  - mérnök lebonyolító, műszaki ellenőr,
- Műszaki átadás átvétel előtt: Távközlés, erősáram, biztosítóberendezési munkák esetén
  - sötétüzem
  - eljárás meghirdetése és lebonyolítása a társszolgálatok közreműködésével

- szükség esetén a forgalomszabályozó próbaüzem előtt
- üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- próbaüzem
- eljárás meghirdetése és lebonyolítása a társszolgálatok közreműködésével
- üzembe helyezés előtt
- üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- üzembe helyezés
- eljárás meghirdetése és lebonyolítása a társszolgálatok közreműködésével
- a műszaki átadás-átvétel előtt, a sikeres próbaüzem után
- üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- Műszaki átadás átvétel előtt: Vasúti pálya- híd- és magasépítési munkák esetén
  - (ideiglenes) forgalomba helyezés, amennyiben szükséges
  - amennyiben vágányzár elrendelése történt, eljárás összehívása és lebonyolítása az összes érintett szakszolgálat, valamint szükség szerint a hatóság bevonásával
  - ütemterv szerint
  - üzemeltető (vonatkozó utasítások szerint), kivitelező, műszaki ellenőr koordinálásával
  - részműszaki átadás-átvétel
  - eljárás összehívása és lebonyolítása az összes érintett szakszolgálat, hatóság, MÁV-on kívüli szervezet bevonásával
  - szerződésben foglaltak alapján, aktiválható részteljesítés esetén
  - műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
  - gépészeti / épületgépészeti munkák esetében próbaüzem
  - ütemterv szerint, illetve műszaki átadás-átvétel előtt
  - üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
  - műszaki átadás-átvételt megelőző bejárás (komplex nagymunkák, és vonalszakasz átépítések esetén, ha az eljárást szakaszolni célszerű)
  - üzemeltetői, munkavédelmi felülvizsgálat
  - a munka várható befejezését megelőző héten
  - üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- műszaki átadás-átvétel
  - eljárás összehívása és lebonyolítása az összes érintett szakszolgálat, hatóság, MÁV-on kívüli szervezet bevonásával
  - üzembe helyezés után, a munka teljes befejezését követően
  - műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- Tanúsítás
  - A 413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról szóló rendelet értelmében minden építési engedély köteles alrendszer építési használatbavételi engedélyhez végső tanúsítás szükséges.
  - a tanúsítás építetetői feladat, külön szerződéssel

- használatbavételi engedély megkérése, e-napló lezárása
  - illetékes Hatóságtól a használatba vételi engedély megkérése
  - műszaki átadás-átvételt követően a hatósági engedély köteles munkák esetén
  - mérnök lebonyolító
- üzembe helyezés
  - az üzembe helyezés meghirdetése és lebonyolítása a társszolgálatok közreműködésével
  - műszaki átadás-átvételt követően üzemeltető, műszaki ellenőr
- teljesítésigazolások/ visszajelentés, e-napló zárása
  - felmérési napló felülvizsgálata (nem átalányár esetén), a teljesítésigazolás kiállítása, visszajelentés
  - sikeres műszaki átadás-átvételi eljárás után
  - műszaki ellenőr,
- aktiválás
  - a számlaérték eszközre történő elosztása, aktiválási javaslat elkészítése
  - műszaki átadás-átvételt követően
  - beruházási monitoring szakelőadó, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító
- jótállási ügyek
  - üzemeltető jótállási igényeinek érvényesítése a kivitelező felé
  - szükség esetén
  - üzemeltető, műszaki ellenőr, mérnök lebonyolító

3.2 Sajátosságok

A hazai követelményeket, eljárásokat az Uniós szabályozások - átjárhatósági irányelv – az Unióhoz való csatlakozást követően jelentősen megváltozott! A változások nem csak a Magyarországra, hanem az Unió egészére vonatkoznak és napjainkban is tartanak. Az ütemezésre 2001. óta úgynevezett „csomagok”-ban lettek kidolgozva.

- **Első vasúti csomag**
Áruszállítási vasúti piac liberalizálása, TEN-T hálózat, biztonsági tanúsítvány, vasúttársaságok engedélyezésének részletszabályai, vasúti pályacapacitás elosztás szabályai, interoperabilitás) NoBo alkalmazásának bevezetése.
- **Második vasúti csomag**
tovább részletezi a közösségi vasutak átjárhatóságának elveit; DeBo), biztonsági tanúsítvány és engedély kiadásának feltételei, Közös biztonsági célok megfogalmazása, Közös biztonsági módszerek meghatározása, ERA felállítása, Nemzeti Balesetvizsgálói Szervezetek felállítása, TSI-k.
- **Harmadik vasúti csomag**

A vasúti személyszállítási piac megnyitása Irányelv (mozdonyvezetői engedély), 2008/57/EK Irányelv (interoperabilitás), Utasjog Kockázatelemzés, értékelés ECM.

- **Negyedik vasúti csomag**

A jövő vasúti csomagja Single Safety Certificate, Európai Típusengedély, Piacra jutási engedély (termék), Szabad személyszállítási verseny.

A negyedik vasúti csomag az egységes Európai vasúti térség teljes kialakítása a versenyképesség, és a növekedés előmozdítása érdekében.

- **A jövő vasúti csomagja:**

Kialakul az egységes infrastruktúra, Megvalósul az egységes ERTMS rendszer, kialakulnak az egységes forgalmi szabályok, Egységes európai vasúti nyelv (angol? Pl.: repülés), human factor (mobiltelefon, tablet, játék)

- **A 4. vasúti csomag magyar jogszabályváltozásai:**

- 412/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet A vasúti járművek forgalomba hozatala, üzembehelyezése engedélyezéséről, időszakos és rendkívüli vizsgálatáról, hatósági járműnyilvántartásáról
- 413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet A vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról
- 414/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő hatósági eljárásokról, valamint a vasúti közlekedési hatóság felügyeleti tevékenysége részletes szabályairól
- 415/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet A vasúti közlekedési tárgyú egyes kormányrendeleteknek a 4. Vasúti Csomag Műszaki Pillérének átültetésével összefüggő módosításáról

3.3 413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról

A vasútépítési beruházások folyamata nagyban megegyezik a más építési beruházások folyamataival, eltérés a folyamatba beépített megfelelőségi eljárás, amely nem csak a pályát, hanem a pálya más elemeire is kötelezettség.

A megfelelőségértékelés az építésiengedélyt és a használatbavételi engedélyt megelőző eljárás a jogszabály szerint.

A rendelet hatálya a vasúti rendszer hálózatát képező következő elemekre terjed ki:

a) a különleges építésű nagysebességű vonalak, amelyek általában 250 km/h vagy azt meghaladó sebességre vannak kialakítva,

- b) a speciálisan nagysebességű forgalom céljára korszerűsített vonalak, amelyek 200 km/h körüli sebességre vannak kialakítva,
- c) a speciálisan nagysebességű forgalom céljára korszerűsített vonalak, amelyek a domborzati viszonyok, tehermentesítési vagy városrendezési korlátok miatt sajátos jellemzőkkel bírnak, és a sebességet mindenhol a helyi viszonyokhoz kell igazítani,
- d) személyszállítási célú hagyományos vonalak,
- e) vegyes szállításra szánt hagyományos vonalak (személyszállítás és áru fuvarozás),
- f) áru fuvarozás céljára szolgáló, hagyományos vonalak,
- g) személyszállítási csomópontok,
- h) áru fuvarozási csomópontok, beleértve a kombinált fuvarozási terminálokat,
- i) az a)-h) pont szerinti elemeket összekötő vonalak
(a továbbiakban együtt: hálózat).

A kormányrendelet rögzít olyan fogalmakat, melyeket a tervezésnél, kivitelezésnél, megvalósításnál ma ismerni kell, pl.:

- *kölcsönös átjárhatóság*: egy vasúti rendszer azon képessége, amely lehetővé teszi az előírt teljesítményt elérő vonatok biztonságos és zavartalan haladását;
- *kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek*: a berendezések olyan elemi összetevői, összetevőcsoportjai, szerkezeti részegységei vagy egésze, amelyeket beszereltek vagy beszerelni terveznek a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságát közvetlenül vagy közvetve meghatározó valamely alrendszerbe, és amelyek magukban foglalják mind a materiális, mind pedig az immateriális javakat;
- *alrendszerek*: az uniós vasúti rendszer strukturális vagy funkcionális részei a 2. mellékletben foglaltaknak megfelelően;
- *alapvető követelmények*: mindazok a 3. mellékletben meghatározott feltételek, amelyeket az uniós vasúti rendszernek, az alrendszereknek és a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemeknek, köztük a kapcsolódási pontoknak teljesíteniük kell;
- *alapvető paraméterek*: a vonatkozó Átjárhatósági Műszaki Előírásokban (a továbbiakban: ÁME) meghatározott mindazon szabályozási, műszaki vagy üzemeltetési feltételek, amelyek a kölcsönös átjárhatóság szempontjából elengedhetetlenül fontosak;

Az EU területén meghatározott vasúti rendszernek, alrendszereknek és a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemeknek, beleértve a kapcsolódási pontokat is, meg kell felelniük az átjárhatósági műszaki előírásokban (a továbbiakban: ÁME) foglalt alapvető követelményeknek.

A vasúti rendszer, rendszerelemek megfeleléségi, vagy használatra való alkalmassági értékelésére EK hitelesítési eljárás lefolytatása szükséges (2008/57/EK irányelv), amely azt

hivatott kimondani, hogy egy alrendszer megfelel a vonatkozó uniós jogszabályokban foglalt követelményeknek, ezen belül a vonatkozó nemzeti szabályoknak, és az alrendszer üzembe helyezése engedélyezhető.

3.4 Mikor kell tanúsítás a vasúti építmények építésügyi hatósági engedélyezési eljárásainak részletes szabályairól 289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet szerint

• Különleges kötőtpályás közlekedési rendszer

- A vasúti közlekedési hatóság a különleges kötőtpályás közlekedési rendszer építményeire vonatkozó, a 4. §-ban, valamint a 37/A. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott műszaki engedélyek vonatkozásában gyorsított teljes műszaki engedélyezési eljárást folytathat le. A gyorsított teljes műszaki engedélyezési eljárásra irányuló kérelem mellékleteinek - az Ákr.-ben meghatározottakon túl - tartalmaznia kell, amennyiben a különleges kötőtpályás közlekedési építmény műszaki engedélye megadásának feltétele a független tanúsító szervezet tanúsítványának megléte, vagy független szakértő nyilatkozata, a tanúsítvány benyújtását,

• Közúti közlekedési útvonal keresztezések biztosítási módjának meghatározása

- Meg kell határozni a közúti közlekedési útvonal keresztezések biztosítási módját abban az esetben, ha a különleges kötőtpályás közlekedési rendszer építménye amennyiben jogszabály alapján a biztosítási mód nem meghatározható, az egyedi biztosítási módot a lehetséges kockázatok figyelembevételével mellett független tanúsító szervezettel tanúsított módon kell megtervezni.

• A vasúti építmények engedélyezése iránti kérelem tartalmi követelményei

- az engedély iránti kérelemhez igazolni kell a független tanúsító szervezet tanúsításának megtörténtét,
- Vasúti terhet viselő szerkezeteknél Terméktanúsítással rendelkező előre gyártott szerkezetek beépítése esetén: alkalmazhatósági tanúsítvány;
- Biztosítóberendezés, automatikus vonatvezérlés, vonat befolyásolás és központi forgalomirányító berendezés
- végleges alkalmassági tanúsítvánnyal nem rendelkező berendezések esetében előzetes alkalmassági tanúsítvány, legkésőbb a létesítés megkezdéséig;
  - meglévő SIL0 szintű funkció javításáról kiállított előzetes vagy közbenső tanúsítói nyilatkozat;

- az új SIL0 szintű funkció első alkalmazásakor, vagy meglévő funkció jelentősebb módosításakor, a tanúsító előzetes nyilatkozata, valamint kockázatelemzés és biztonságértékelés;
  - a SIL1, SIL2, SIL3, SIL4 szintű biztonsági funkciókat érintő szoftverfrissítés esetén tanúsító bevonásával megvalósult független biztonságértékelési eljárás eredménye, amelyben igazolni kell, hogy a biztonság integritási szint (SIL) nem csökken;
  - a szoftverfrissítést követő üzemi próba kiértékelésének kritériumai, amelynél az egyes szoftverfrissítésekhez tartozó elegendő üzemi próbaidőt a független tanúsító bevonásával a gyártónak és az üzemeltetőnek közösen kell meghatározni;
  - a független tanúsító bevonásával a gyártónak és az üzemeltetőnek közösen tett nyilatkozat az üzemi próbára vonatkozóan
- **A vasúti építmények használatbavételi engedélyezése iránti kérelem**
    - igazolni kell független tanúsító szervezet tanúsításának megtörténtét, valamint - a rendszerintegritási megfelelőségértékelő szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtásával - azt, hogy a kivitelezés a rendszerintegritási nemzeti ajánlásban vagy az építési engedélyben jóváhagyott alternatív megoldásban meghatározott feltételeknek megfelel,
    - Biztosítóberendezés, automatikus vonatvezérlés, vonat befolyásolás és központi forgalomirányító berendezés, a berendezés alkalmassági tanúsítványa és elektronikus berendezés tanúsítói nyilatkozatai az elektronikus berendezés szoftverére;
      - a meglévő biztonság integritási szint (SIL) SIL0 szintű funkció javításáról kiállított tanúsítói nyilatkozat;
      - az új SIL0 szintű funkció első alkalmazásakor, vagy meglévő funkció jelentősebb módosításakor, a tanúsító előzetes nyilatkozatán kívül, kockázatelemzés és biztonságértékelés;
      - a SIL1, SIL2, SIL3, SIL4 szintű biztonsági funkciókat érintő szoftverfrissítés esetén tanúsító bevonásával megvalósult független biztonságértékelési eljárás eredménye, amelyben igazolni kell, hogy a biztonság integritási szint (SIL) nem csökken;
      - a szoftverfrissítést követően - üzemi próba keretében - elvégzett vizsgálat eredménye, amelyben igazolásra kerül, hogy a frissítés által érintett funkcionalitás megfelelő, a valós forgalmi/üzemi helyzetek bekövetkeztek, és a kezelőszemélyzet gyakorlottsága a frissítés által bekövetkezett változások vonatkozásában is eléri a kívánt szintet; az

egyes szoftverfrissítésekhez tartozó elegendő üzemi próbaidőt a független tanúsító bevonásával a gyártónak és az üzemeltetőnek közösen kell meghatározni;

- a független tanúsító bevonásával a gyártónak és az üzemeltetőnek közösen tett nyilatkozata az üzemi próbára vonatkozóan
- a felvonók, mozgólépcsők és mozgó járdák esetében a vasúti környezetben való alkalmazhatóságot igazoló tanúsítás.
- **Bejelentés köteles tevékenységek**
  - vasúti pálya esetében: vasúti vágány megfelelőségi tanúsítvánnyal, vagy jóváhagyott műszaki specifikációval rendelkező szerkezeti átalakítása
- **A különleges kötőtpályás közlekedési rendszer építmények építési engedélyezési eljárásainál**
  - Valamennyi vasúti terhet viselő szerkezet Terméktanúsítással rendelkező előre gyártott szerkezetek beépítése esetén: a) alkalmazhatósági tanúsítvány;
- **A különleges kötőtpályás közlekedési rendszer építmények használatbavételi engedélyezési eljárásaiban benyújtandó iratok**
  - ha jogszabály, alkalmazandó műszaki szabály, vagy biztonsági szabály megfelelőségértékelési vagy tanúsítási kötelezettséget ír elő, megfelelőségértékelési és ellenőrzési eljárások végrehajtására megbízott szervezet(ek) ellenőrzési és tanúsítási dokumentációját annak bizonyítására, hogy a megvalósult építmény megfelel az előírásoknak.
  - Biztosítóberendezés alkalmassági tanúsítványa, kijelöléssel rendelkező tanúsító (DeBo) által kiállítva;

3.4.1 Az alrendszernek

Az alrendszernek meg kell felelnie az üzembe helyezésekor, korszerűsítésekor vagy felújítása idején hatályban lévő **átjárhatósági műszaki előírásoknak.(ÁMÉ)** (413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról)

- **Átjárhatósági Műszaki Előírások**

- az Európai Bizottság 1299/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az Európai Unió vasúti rendszerének infrastruktúra alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásokról,
- az Európai Bizottság 1300/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az uniós vasúti rendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról,
- az Európai Bizottság 1301/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az Európai Unió vasúti rendszerének „energia” alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásokról.
- a Bizottság (EU) 2016/919 rendelete (2016. május 27.) az Európai Unió vasúti rendszerének „ellenőrző-irányító és jelző” alrendszerére vonatkozó kölcsönös átjárhatósági műszaki előírásról.

3.4.2 Megfeleléségi eljárások

A vasúti rendszer azon strukturális alrendszere tekinthető az alapvető követelményeknek megfelelőnek, amely

- a) az **ÁME-k tekintetében** az eljárásnak megfelelően kiállított **EK-hitelesítési nyilatkozattal** rendelkezik (NoBo)
- b) a **nemzeti szabályok tekintetében** a rendeleti eljárásnak megfelelően kiállított **hitelesítési nyilatkozattal** rendelkezik. (DeBo)

- **NoBo megfeleléséértékelés**

A vasúti rendszert alkotó valamely strukturális alrendszer kölcsönös átjárhatóságának EK-hitelesítési eljárását a bejelentett szervezet, a vonatkozó ÁME-kra történő hivatkozással végzi el.

A bejelentett szervezet tevékenysége a tervezési szakasznál kezdődik, és a teljes építési vagy gyártási időszakot magában foglalva az alrendszer forgalomba hozatala vagy üzembe helyezése előtti átvételig tart. A bejelentett szervezet tevékenysége kiterjed továbbá az alrendszernek azzal a rendszerrel való kapcsolódási pontjainak hitelesítésére is, amelybe az alrendszert integrálják, a vonatkozó ÁME-ban foglalt és a rendelkezésre álló egyéb adatok figyelembevételével.

A bejelentett szervezet az ellenőrzés egyes szakaszaira vagy az alrendszer egyes részeire időközi ellenőrzésekre vonatkozó tanúsítványt adhat ki.

Ha a vonatkozó ÁME megengedi, a bejelentett szervezet egy vagy több alrendszerre, vagy ezen alrendszerek egyes részeire is kiállíthat hitelesítési tanúsítványt.

A bejelentett szervezetek jogosultságát Magyarországon a Hatóság, Európában a NANDO adatbázisban lehet ellenőrizni.

- **DeBo megfelelésértékelés**

A nemzeti szabályoknak való megfelelést a hatóság által kijelölt tanúsító szervezet végzi.

A hatóság a hivatalos honlapján minden elfogadott nemzeti szabályt elérhetővé tesz.

A kijelölt tanúsító szervezetek a hatóság honlapján ellenőrizhetők.

- **EK-hitelesítési nyilatkozat**

Az alrendszer EK-hitelesítési nyilatkozatát a kérelmező állítja ki.

A kérelmező felelős az EK-hitelesítési nyilatkozatot kísérő műszaki dokumentáció összeállításáért.

A műszaki dokumentációban szerepelnie kell az alrendszer jellemzőire vonatkozó minden szükséges dokumentumnak, továbbá a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek megfelelését igazoló valamennyi dokumentumnak.

A műszaki dokumentációnak tartalmaznia kell továbbá a használati feltételekre és korlátozásokra, valamint a szervizelésre, folyamatos vagy rutinellenőrzésekre, besabályozásra és karbantartásra vonatkozó belső utasításokat.

4. Közművekkel kapcsolatos feladatok a beruházások megvalósításánál.

4.1 Előkészítésben beruházáslebonyolító (mérnök), tervező feladatai

1. ajánlattételt megelőzően elvégzendő feladatok, tisztázandó kérdések

Az ajánlattétel időszakában elengedhetetlen a tender dokumentáció szerint érintett közműszolgáltatók megkeresése, a minősített alvállalkozók adatainak beszerzése érdekében, a szolgáltató által biztosítandó szakfelügyelet költségeinek előzetes kalkulálása, a műszaki mentesítés költségeinek előzetes kalkulálása érdekében.

A tájékoztató jellegű megbeszélésen már előre meg lehet tudni azokat a műszaki feltételeket, amikhez a szolgáltató ragaszkodni fog a vezeték kiváltása kapcsán.

A közbeszerzési eljárás kérdés-válasz időszakában mindenképp tisztázni kell, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv 29/E § illetve a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. tv 45. § szerint megtörtént-e a szolgáltatók megkeresése, és ha igen, akkor a szolgáltatók milyen nyilatkozatot adtak a megkeresés kapcsán.

Fontos kérdés még, a területszerzés állása, hiszen ennek ismeretében állapíthatóak meg a közmű engedélyezéssel kapcsolatos kockázatok.

Attól függően, hogy a kiírás engedélyezési, vagy kiviteli tervek alapján történt meg, az esetleges közmű engedélyekkel kapcsolatos információt is meg kell szerezni az építtetőtől.

2. tervező kiválasztása tervezői feladatok lehatárolása, szerződéskötés

A tervező feladatának meghatározása jelentősen függ az építtető által biztosított dokumentumok tartalmától, valamint az egyes közművekre vonatkozó jogszabályok által előírtaktól.

A közműveknél négy alap típust különböztethetünk meg a szállított anyagok szerint, ezek a következők: szénhidrogén, elektromos, vízi közművek és elektronikus hírközlési létesítmények. E négy típusú vezetékre vonatkozóan összesen hattörvény, és hét kormány illetve miniszteri rendelet tartalmaz előírásokat. A jogszabályok minden esetben különbözően határozzák meg az engedélyezési eljárások menetét, különös tekintettel az engedélyezési eljárást jelentősen befolyásoló idegen ingatlan korlátozására vonatkozó előírásokra. Kizárólag a jogszabályok által meghatározott eljárások ismeretében határozható meg a tervezői, illetve a jogi feladat.

3. szakalvállalkozó kiválasztása, feladatok lehatárolása, szerződéskötés

A szakalvállalkozó kiválasztása a szolgáltató által biztosított minősített alvállalkozói listából történik. Ez azért lényeges, mert a szénhidrogén, az elektromos, illetve a víziközművek esetében a szakági törvények szerint csak a szolgáltató végezheti el a feladatot, illetve a törvények megengedik a feladat kiszervezéssel történő elvégzését. A kiszervezést az Energetikai Hivatal engedélyezi. A szolgáltatók által biztosított listában szereplő szakalvállalkozók tevékenységét engedélyezte az Energetikai Hivatal, így egy újabb engedélyezés nem késlelteti a vezeték kiváltását.

A feladat lehatárolásnál mindenképp tisztázni kell, a régészet, a földmunka, a szállítás, illetve a vezeték eltakarással kapcsolatos kérdéseket.

4. A mindent meghatározó legfontosabb feladat, a közműtanulmány:

Bár a közműtanulmány egy felesleges plusz dokumentumnak tűnik a nagy engedélyezési dokumentációban, fontos tudni, hogy a tervezett közmű nyomvonalak ebben a tervfázisban rögzülnek. a későbbi tervfázisokban, sokszor a rendelkezésre álló idő miatt, nehéz az elfogadott nyomvonaltól eltérni.

A közműtanulmány időszakában szükséges előzetes döntések esetén a későbbiekben bemutatásra kerülő különböző eljárások miatt, már a közmű tanulmány elkészítésénél figyelni kell arra, hogy a későbbi engedélyeztetést ne lehetetlenítse el, egy rosszul megválasztott sorrend a vezetékek vonatkozásában.

El kell fogadni azt a tényt, hogy sok esetben nem az ésszerű műszaki indokok, hanem a jogi szabályozás határozza meg a sorrendet.

A hírközlő vezetékek esetében a legnehézkesebb az engedélyezési eljárás, így törekedni kell arra, hogy a vezetékek a kisajátított területen kerüljenek elhelyezésre.

5. közművek megkeresése műszaki tartalom pontosítása érdekében

A közlekedési létesítmény engedélyezési terv részeként a 93/2012 (V.10.) Korm. rendelet, illetve a KTSZ szerint csak közmű tanulmány készül, így a közmű tervek elkészítése előtt a pontos műszaki tartalmat meg kell határozni.

A végleges műszaki tartalom meghatározását követően véglegesíthető az Együttműködési Megállapodás, illetve határozható meg a közmű valós bekerülési költsége.

6. közművek megkeresése leállási idők, műszaki mentesítés feltételeinek véglegesítése érdekében

A vállalkozói szerződés megkötését követő 30 napon belül el kell készülnön a bázisütemterv, melynek ismeretében, valamint a szakági jogszabályok szerinti eljárási idők és a szolgáltató által előírt egyéb feltételek ismeretében határozható meg a közmű kiváltás tervezett időpontja. A szénhidrogén szállító vezetékek, valamint a nagyfeszültségű vezetékek esetében a leállást megelőző évben kell meghatározni a leállás időpontját. Amennyiben a leállási időt változtatni szükséges, akkor azt a szolgáltató által meghatározott módon van lehetőség általában a tervezett leállást megelőzően 60 nappal kell bejelenteni a módosítási szándékot.

7. a közművek helyzetének pontosítása érdekében feltárások, egyéb közmű kutatások elvégzése, ehhez szükséges szakfelügyelet megrendelése mellett.

A közmű nyilvántartások pontatlansága miatt, a közlekedési létesítmény keresztezésének pontos megállapításához fel kell tárni a földalatti vezetékeket. A vezeték feltárásához a szolgáltató szakfelügyeletet biztosít. Itt kell jegyzőkönyvben rögzíteni, hogy a vezeték kiváltása valóban indokolt-e, vagy más műszaki megoldással is megoldható a védelme.

8. Együttműködési Megállapodás összeállítása, véglegesítése, aláírás koordinálása.

Minden esetben be kell szerezni az Építetőtől a hatályos Együttműködési Megállapodás mintát, a folyamatosan változó jogszabályi környezet miatt. Az Együttműködési Megállapodás ellenőrzése még így sem kerülhető el. A végleges műszaki tartalommal való feltöltést követően, az építetővel egyeztetett módon kerülhet sor a megállapodás aláírására.

A víziközművek esetében elengedhetetlen, első lépésben a vezeték tulajdonosának azonosítása, illetve önkormányzati társulás esetében az aláíró személyének meghatározása.

Hasonlóan a víziközművekhez a közvilágítási hálózat kiépítésénél is az egyik legfontosabb kérdés a tulajdonos személye. Jelenleg nincs olyan jogszabály, ami alapján egyértelműen

lehatárolható lenne az, hogy kinek a kötelezettsége a közvilágításról való gondoskodás, az országos közúti beruházások esetében.

9. közművek engedélyezési/kiviteli tervének elkészítése szakági jogszabályok szerinti tartalommal

A szakági jogszabályok mellett egyrészt a közmű szolgáltató által kiadott szabályokat, másrészt az egyéb műszaki előírásokat és szabványokat is figyelembe kell venni.

A dokumentációt úgy kell elkészíteni, hogy annak alapján a szolgáltató az e-közmű felé adatot tudjon szolgáltatni.

10. Építető (NIF, BFK gyakorlat szerint) által biztosított minta szerint a közművek nyilvántartása, és két heti rendszerességgel adatszolgáltatás építető részére

Az adatszolgáltatás egyrészt folyamatos rálátást biztosít az előrehaladásra, másrészt alapja lesz a későbbi vagyontádasnak.

11. EVD köteles kiváltások esetében Előzetes Vizsgálati Dokumentáció összeállítása, és benyújtása illetékes hatósághoz

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet mellékletei határozzák meg, hogy az adott vezeték EVD, esetleg KHT köteles-e. Amennyiben el kell készíteni az Előzetes Vizsgálati Dokumentációt akkor az eljárás két három hónappal hosszabb lesz, mint a nem EVD köteles eljárások esetében.

12. szükség esetén érintett ingatlan tulajdonosok személyes megkeresése, érintett kezelők megkeresése

A szakági jogszabályok szerint a közmű engedélyezési eljáráshoz egyrészt igazolni kell a vezetékkel érintett ingatlanok feletti rendelkezési jogot, építési jogosultságot, másrészt a vezeték építéssel érintett összes kezelő hozzájárulását is be kell szerezni.

Amennyiben a jogszabály szerint az engedély kiadásához elegendő az ingatlan tulajdonosának hozzájárulása, és nem áll elegendő idő rendelkezésre a postai úton történő megkereséshez, vagy a szakági jogszabály szerint 100 % tulajdonosi hozzájárulás szükséges, akkor a tulajdonosok személyes megkeresése is szükségessé válhat. A személyes megkeresés kapcsán bemutathatók az ügyfélnek a tervek, a kivitelezés folyamata, illetve az eljárás folyamata, miszerint a közcélú létesítmények esetében az ingatlan tulajdonosának nem sok lehetősége van az építés megakadályozására, illetve a kártalanítási összeg megváltoztatására. A nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházások esetében az engedélyekben foglaltak a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóak.

13. ügyvéd megbízása birtokjogi feladatok elvégzésére.

A szénhidrogén vezetékek és a hírközlő vezetékek esetében a szolgalmi jog, vezetékjog vagy használati jog alapítása elsősorban megállapodással történik a Ptk, az ingatlan nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. tv valamint az ingatlan nyilvántartási törvény végrehajtásáról szóló 109/1999 (XII. 29.) FVM rendelet szerinti tartalommal és formában. A jogszabályi előírások szerint a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot jogásznak kell elkészítenie, és ellenjegyzéssel kell ellátni. Azokban az esetekben, ahol a jogszabály a szolgalmat, vezetékjog alapítását a hatósághoz rendeli, kártalanítási megállapodás megkötése szükséges.

Az ügyvéd feladata az ingatlanforgalmi szakértői vélemény elkészíttetése, és jóváhagyatása az építtetővel.

Annak érdekében, hogy az ügyfelek kártalanítása teljeskörűen megtörténjen, illetve az Építtető által előírt ingatlanokra vonatkozó nyilvántartás lefedje a teljes beruházást, függetlenül attól, hogy szolgalmat alapításról, vagy csak kártalanításról van szó, érdemes a teljes feladatot jogásznak kiadni.

14. termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyeztetése, illetve erdő igénybevételenek engedélyeztetése

A közlekedési létesítmény megvalósításához szükséges területen kívül történő vezeték építésekhez a szolgálommal/biztonsági sávval érintett, vagy a kivitelezéshez szükséges mértékben időlegesen ki kell vonni a művelés alatt levő területeket. A szakági jogszabályok közül a szénhidrogén, elektromos, és hírközlő vezetékek esetében az engedély kérelem kötelező melléklete a más célú hasznosítást engedélyező jogerős határozat.

Az építéssel érintett sáv függvényében kell az erdő végleges kivonását kezdeményezni. Az erdő végleges kivonását, mint feltételt nem írja elő egyik jogszabály sem, de az építés megkezdése előtt mindenképp be kell szerezni a végleges kivonási engedélyt, illetve a fakivágáshoz szükséges egyéb engedélyeket.

15. engedélyezési tervek szolgáltató által történő jóváhagyatása.

Az elkészült terveket vagy a szolgáltató nyújtja be engedélyezésre, vagy a szolgáltató jóváhagyását követően nyújtható be az illetékes hatósághoz.

16. hatósági eljárás lefolytatásában való részvétel.

A jogértelmezési viták esetében a beruházó közreműködése elengedhetetlen.

17. munka elvégzéséhez szakfelügyelet megrendelése.

A szakfelügyeletet a szolgáltatótól, az esetlegesen érintett egyéb kezelőktől, illetve régészeti érintettség esetén a jogszabályban meghatározott szervezettől kell megrendelni.

18. közút/vasút területén végzendő munka esetén forgalom terelés, esetleg kapacitás korlátozás megrendelése a kezelőtől.

19. szakalvállalkozó munkájának koordinálása, munkaterület átadástól műszaki átadás átvétel lezárásáig.

Mérnök szerződésében is szereplő feladat, de a vállalkozó felelőssége az alvállalkozók részére a munkaterület biztosítása, illetve az egy területen dolgozó vállalkozók, alvállalkozók munkájának koordinálása.

20. az elkészült létesítmények megfelelőségi vizsgálatán való részvétel, jegyzőkönyv felvétele próbaüzemről, egyéb vizsgálatokról.

A próbaüzem kötelezettség a létesítési/építési engedélyben kerül előírásra. Maga a vizsgálat, a szolgáltató által előírt módon történik.

21. a szolgáltató, illetve a jogszabályok által meghatározott tartalmú megvalósulási dokumentáció elkészítése

A nagyobb szolgáltatók az Együttműködési Megállapodás mellékletében határozzák meg a megvalósulási dokumentáció kötelező tartalmát. A dokumentációt úgy kell elkészíteni, hogy annak alapján a szolgáltató az e-közmű felé adatot tudjon szolgáltatni.

22. műszaki átadás átvételt követően használatba vételi eljáráshoz szükséges dokumentáció elkészítése, és átadása szolgáltatónak, illetve a szolgáltató meghatalmazásával engedélyezési eljárásra történő benyújtás.

Szakági jogszabályok, és a szolgáltató által előírtak szerint kell a dokumentációt elkészíteni. A dokumentációt úgy kell elkészíteni, hogy annak alapján a szolgáltató az e-közmű felé adatot tudjon szolgáltatni.

23. Vagyonjogi átadáshoz az elkészült közmű tételes kimutatása

A kimutatás építményenként azonosíthatóan kell tartalmazza a közmű bekerülési értékét. A kimutatásban meghatározott adatoknak meg kell egyezniük a számla mellékletét képező építményenkénti bontásban szereplő adatokkal, valamint az Együttműködési Megállapodás mellékletében szereplő műszaki adatokkal.

4.2 Közmű típusonként a különböző hatósági eljárások bemutatása, amely a beruházásleboncolító, tervező, vállalkozó feladata

1. általános követelmények

Általános feladatok: minden közmű típusra vonatkozóan jogszabály határozza meg az engedélyezéshez szükséges dokumentáció tartalmát.

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról több esetben Előzetes Vizsgálati Dokumentáció készítését írja elő, illetve a Környezetvédelmi hatóság döntésére bízta, hogy szükséges-e az KHT elkészítése.

Amennyiben szolgálmi/vezetékjogi/használati jogi megállapodások alapján történik a földhivatali bejegyzés, így elengedhetetlen, hogy az okiratokat ügyvéd szerkessze, és jegyezze ellen.

Amennyiben a szolgálat alapítására hatósági úton kerül sor, az ügyfelekkel csak kártalanítási megállapodás megkötésének megkísérlése szükséges.

A megállapodás mintákat az építető, vagy a szolgáltató biztosítja, minden esetben az építető és a szolgáltató által jóváhagyott megállapodás minták használata kötelező.

Több esetben a hatóság véleményét is ki kell kérni, mert sokszor egy tulajdonosi hozzájáruláson, vagy egy megállapodás tartalmán múlik az engedély kiadása.

A folyamatosan változó jogszabályi előírások miatt az illetékes hatóságokkal érdemes egyeztetni, mert gyakorlatilag területenként változó a jogértelmezések kapcsán az eljárás.

2. vízi közművek

2.1. jogszabályok

- vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. tv
- víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv
- víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet
- 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról
- 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
- 41/2017. (XII. 30.) BM rendelet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről

létesítési engedély kiadásának alapvető feltétele a műszaki dokumentáción felül, a termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyezése, valamint az építési jogosultság igazolása a következők szerint:

- Jelenleg nem egyértelmű a létesítési engedély kérelem benyújtásához szükséges dokumentumok tartalma az ingatlan feletti rendelkezési jog igazolására vonatkozóan.
- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. tv 20. § (1a) szerint összhangban a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996 (V. 22.) Korm. rendelet 6. § (6) bekezdésben foglaltakkal, közcélú vízi létesítmény elhelyezésére vonatkozóan kizárólag az engedélyező hatóság alapíthat, illetve állapíthat meg szolgalmat. Ebben az esetben a létesítési engedély kérelem kötelező melléklete a szolgálat alapításra vonatkozó kérelem, illetve a szolgálat alapításhoz szükséges a 41/2017 (XII. 30) BM rendelet 2. § (3) bekezdés szerinti

dokumentumok: záradékolt szolgálmi jogi vázrajz, kártalanítási megállapodás, vagy annak tervezete, a tulajdonosok megkeresését igazoló dokumentum.

- a kártalanítási megállapodás megkötéséhez szükséges az építtető által elfogadott szakértői vélemény.
- A 72/1996 (V. 22.) Korm. rendeletre, illetve az alaptörvényre hivatkozva, több hatóság ragaszkodik a kártalanítási megállapodások kérelemhez történő csatolásához, függetlenül attól, hogy a vízgazdálkodásról szóló törvény 20. § (1a) bekezdéshez tartozó megjegyzés szerint épp az volt a jogalkotói szándék, hogy a Ptk által szabályozott eljárást ne kelljen megvárni a létesítési engedély kiadásánál.
- Az engedély első lépésben a 72/1996 (V. 22.) Korm. rendelet 6. § alapján az építtető, mint engedélyes javára kellene szolgalmat alapítani. A víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv 6. § alapján a szolgalmat jogosultja az ellátásért felelős, tehát a magyar állam, vagy az önkormányzat lehet, így több hatóság szerint már a létesítési engedélyezési eljárásban sem lehet az építtetőt a szolgalmat jogosultjának megjelölni. A kérdést, még a szolgálmi jogi vázrajz elkészítése előtt kell tisztázni, annak érdekében, hogy az okiratok tartalma alapján a szolgálmi jog az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön.
- A szolgalmat ellátásért felelős, tehát a szolgalmat jogosultja részére történő módosítására a vízjogi üzemeltetési engedélyben rendelkezhet a hatóság.
- a kártalanítás ügyfelek részére történő kifizetése történhet a megállapodás, illetve a hatósági határozat alapján.
- a vonatkozó jogszabályok nem zárják ki a szolgalmat út/vasút/csatorna területén történő alapítását.
- a kártalanítás kifizetése nem feltétele az építés megkezdésének.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt infrastruktúra beruházások esetében a 2006. évi LIII. tv 6/N § szerint a közművek vonatkozásában a hatóságnak a létesítési engedélyt az ingatlan tulajdonosok hozzájárulásának hiányában is ki kell adnia.

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1/B § (4) bekezdés d) szerint az engedélyezési kérelem mellékleteként a tulajdonosi hozzájárulás helyett elegendő az építtető nyilatkozatát csatolni, mely szerint az építés megkezdésig rendelkezni fog a polgári jog szerinti építési jogosultsággal.

A 2006. évi LIII. tv 2. § (1) bekezdés szerint a kiemelt jelentőségű ügyben eljáró hatóság az általa meghozott döntéseket - az eljárás során a személyesen az ügyfélnek szóló végzések kivételével - hirdetményi úton közli.

Az előzőekből megállapítható, hogy a hatályos jogszabályi környezetben történő vízjogi létesítési engedélyezési eljárások gyakorlatilag az ügyfél bevonása nélkül lefolytathatóak, és a jogorvoslatra is csak bírósági úton kerülhet sor.

Ennek alapján a vízilétesítmények esetében is igaz, hogy a jogi feladat kizárólag a kártalanítás ügyintézésére korlátozódik. A vízilétesítmények esetében a jogszabály nem köti a kivitelezés megkezdését a kártalanítás kifizetéséhez.

Az ügyfelek megkeresésére a tervezés időszakában kizárólag azért került sor, mert az illetékes hatósággal ez az eljárás lett egyeztetve.

Az eljárás sokkal szigorúbb lett 2019. január 1-től mert a VIZEK rendszer a VOR azonosító hiányban nem engedi majd a kérelem benyújtását a hatósághoz.

3. szénhidrogén vezetékek

3.1. jogszabályok:

- bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv
- a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet
- a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény
- a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv végrehajtására kiadott 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet
- a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. tv végrehajtására kiadott 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet
- a szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén Szállítóvezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről szóló 79/2005. (X. 11.) GKM rendelet
- a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzatáról szóló 21/2018. (IX. 27.) ITM rendelet

3.2. szénhidrogén elosztó vezetékek

- engedélyező hatóság: Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Bányászati Osztály
- a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. tv szerint az elosztói engedélyes jogosult a kérelem benyújtására, a feladatát csak kiszervezéssel adhatja át másnak.
- A kiszervezés igazolásához elengedhetetlen az út építtetője és az elosztói engedélyes közötti Együttműködési Megállapodás megléte.

- Az elosztói engedélyes kötelezően előírhatja, hogy csak az általa minősített tervező tervezheti meg a vezeték kiváltását kiépítését.
- az elosztói engedélyes a tervek jóváhagyásakor a hatályos jogszabályokon kívül a saját belső szabályzatának való megfelelést is vizsgálja.
- a létesítési engedély kiadásának alapvető feltétele a műszaki dokumentáción felül, a termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyezése,
- országos közúti, illetve törzshálózati vasúti beruházás esetén elvileg az építési jogosultságot nem kell igazolni, mert a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv 38/A § (5d) bekezdés értelmében a hatóság a létesítési engedélyezési eljárás keretében rendelkezik a vezetékjogról.
  - a kérelemhez szükséges dokumentáció tartalmát a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv végrehajtásáról szóló 203/1998 (XII. 19.) Korm. rendelet 2. sz melléklete tartalmazza
  - a vezetékjogi engedély kiadására a létesítési engedélyezési eljárás keretében kerül sor.
  - lényeges, hogy a vezetékjogi engedély kiadására a létesítési engedély keretében mindenképp sor kerüljön, mert a használatba vételi engedély kiadásának feltétele, hogy a vezetékjog bejegyzési kérelem a földhivatalhoz benyújtásra kerüljön.
  - az építés megkezdésének feltétele az ingatlan tulajdonosok kártalanításának igazolása.

A szénhidrogén vezetékek esetében a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet 1. melléklete szerint nem létesítési engedély köteles a belterületen, a zártkertben, és a külterületen a 250 méter hosszú nem meghaladó vezeték építése, illetve a szabályosan létesült vezeték nyomvonalban történő kiváltása. Ezek a kiváltások szolgáltatói jóváhagyással építhetők.

A szolgáltató a jóváhagyást a nem engedély köteles beavatkozások esetében is csak az ingatlan tulajdonosának hozzájárulása birtokában adja meg, a hozzájárulás nem feltétlenül azonos a vezetékjogi megállapodással.

Miután a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv 38/A § (7)-(9) bekezdését 2019. január 1-én hatályon kívül helyezték, így a vezetékjogot utólagosan nem lehet hatósági úton megállapítani.

A vezetékjog alapítására a nem engedélyköteles vezeték építés esetében elsősorban megállapodással kerülhet sor. Abban az esetben, ha megállapodással nem rendezhető a vezetékjog, a hatóságnál külön eljárásban kezdeményezhető a bejelentés köteles vezetékek esetében is a vezetékjogi eljárás lefolytatása.

A vezetékjogi megállapodás kéسدelme azonban nem akadályozhatja meg a kivitelezést, hiszen a vezetékjog bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv 38/C § (4) bekezdés szerint a tulajdonos hozzájárulása alapján is gyakorolható.

A vezetékjog bejegyzésének elmaradása a szolgáltatói jóváhagyással építhető vezetékek esetében a műszaki átadás-átvétel lezárását akadályozhatja meg.

3.3. szénhidrogén szállító vezetékek

- engedélyező hatóság: Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Bányászati Osztály
- hasonlóan a szénhidrogén elosztó vezetékekhez csak a szállítói engedélyes jogosult a kérelem benyújtására, a feladatát csak kiszervezéssel adhatja át másnak.
- A szállítói engedélyes kötelezően előírhatja, hogy csak az általa minősített tervező tervezheti meg a vezeték kiváltását kiépítését.
- A kiszervezés igazolásához elengedhetetlen az út építtetője és a szállítói engedélyes közötti Együttműködési Megállapodás megléte. A szállító vezetékek esetében már az adatok beszerzéséhez szükséges a megállapodás.
- a létesítési engedély kiadásának alapvető feltétele a műszaki dokumentáción felül, a termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyezése, és az építési jogosultság igazolása, mely többféle módon is történhet
- szállító és termék vezetékek esetében az építési jogosultság igazolására elegendő a tulajdonos hozzájárulása.
- amennyiben nincs lehetőség a tulajdonosi hozzájárulás beszerzésére, a Kormányhivatal Hatósági Főosztályán lehet az elhelyezési szolgálat alapítását kezdeményezni. Az eljárás a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. tv előírása alapján történik.
  - az elhelyezési szolgálat alapítására vonatkozó kérelem benyújtásának feltétele, az ingatlan tulajdonosok ajánlattal történő megkeresése.
  - amennyiben a tulajdonos a felkínált kártalanítási összeget a törvényben meghatározott 30 napon belül elfogadja, az elhelyezési szolgálat megállapodással jön létre.
  - amennyiben a tulajdonos nem fogadja el a felkínált összeget, vagy a megállapodás megkötésének egyéb akadálya van, a hivatalnál kezdeményezhető az elhelyezési szolgálat alapítása.
  - lényeges, hogy az elhelyezési szolgálatot nem kell bejegyeztetni a földhivatalba, így a megállapodás megkötéséhez, illetve a hatósági eljáráshoz nem kell földhivatal által záradékolt szolgalmi jog vázrajz.
  - a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv szerint 38. § (10) bekezdése szerint közterületen nem lehet szolgálatot alapítani, a vezeték elhelyezését a közterület tulajdonosa tűrni köteles. A törvényi rendelkezéssel összhangban a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet 6. § (5) bekezdése szerint az építési jogosultságot nem kell igazolni.
  - a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv szerint 38. § (11) bekezdése szerint vasúti pálya/csatorna/folyó területére nem lehet szolgálatot alapítani, az ilyen ingatlanokon biztonsági övezeti megállapodás megkötése szükséges.
  - A biztonsági övezeti megállapodás hatósági úton nem pótolható, kizárólag bírósági úton.

- a Megyei Kormányhivatal, Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály, Bányászati Osztály a használatba vételi engedélyben határidőt szab az üzemeltetési szolgálat alapítására.
- az üzemeltetési szolgálat alapításhoz szükséges a földhivatal által záradékolt szolgálmi jogi vázrajz.
- mindenképp szükséges az eljáráshoz a szolgáltató részéről aláírt ügyvédi meghatalmazás
- az üzemeltetési szolgálattal érintett terület nagysága eltérhet az elhelyezési szolgálattal érintett terület nagyságától.
  - az üzemeltetési szolgálattal kapcsolatban újabb szakértői vélemény készül.
  - az építető által elfogadott szakvélemény alapján kerül kiküldésre az ajánlat a tulajdonosok részére
  - elfogadás esetén földhivatali bejegyzésre alkalmas megállapodást kell kötni a tulajdonossal. A vázrajzot a tulajdonosnak is alá kell írnia!!
  - megállapodás hiányában az elhelyezési szolgálathoz hasonlóan a hatóságnál lehet kezdeményezni a szolgálat alapítását. Az eljárás a kisajátítási törvényben meghatározottak szerint történik.

4. elektromos vezetékek (a mérésügyi és műszaki biztonsági feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal)

4.1. vonatkozó jogszabályok

- villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv
- 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról
- 76/2011. (XII. 21.) NFM rendelet a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről
- 2/2013. (I. 22.) NGM rendelet a villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről

4.2. eljárás

- A szénhidrogén vezetékekhez hasonlóan, a hálózati engedélyes jogosult a kérelem benyújtására, a feladatát csak kiszervezéssel adhatja át másnak.
- A kiszervezés igazolásához elengedhetetlen az út építetője és a hálózati engedélyes közötti Együttműködési Megállapodás megléte.
- A hálózati engedélyes kötelezően előírhatja, hogy csak az általa minősített tervező tervezheti meg a vezeték kiváltását, kiépítését.
- a vezetékjogi engedély kiadásának alapvető feltétele a műszaki dokumentáción felül, a termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyezése, és előkészítő eljárás lefolytatása a 382/2007 (XII. 23.) Korm. rendelet 12. § szerint, a 3. sz. mellékletben meghatározott tartalommal

- vezetékjogot kizárólag hatósági engedéllyel lehet alapítani, a vezetékjogi kérelemhez csatolni kell a 382/2007 (XII. 23.) Korm. rendeletben meghatározott dokumentumokat, melynek része a földhivatal által záradékolt vezetékjogi vázrajz is.
- a vezetékjogi engedély birtokában lehet megkeresni az ingatlan tulajdonosokat, a kártalanítási ajánlattal.
- a kártalanítás tulajdonosok részére történő kifizetése, feltétele a munkaterület átadásnak
- amennyiben a kártalanítási megállapodás nem jön létre az ingatlan tulajdonossal, a kártalanítás kifizetésére a hatósági engedély alapján is sor kerülhet.
- azon személyek esetében, akiknek kifizetés nem teljesíthető, bírósági letétbe kell helyezni az összeget.
- közterületen elhelyezendő vezeték esetében nem kell vezetékjogot alapítani az ingatlan tulajdonosa túrni köteles a vezeték elhelyezését. Ettől függetlenül a szolgáltató, illetve a hatóság kérni szokta a tulajdonos hozzájárulását a közterületen történő elhelyezéshez.

4.3. a közcélú hálózat részét nem képező vezetékek esetében eltérő eljárások

- Vezetékjogi eljárást csak a közcélú hálózati elemre, illetve az 50 MW vagy ezt meghaladó névleges teljesítményű erőmű és a megújuló energiaforrást hasznosító erőmű termelői vezetékének idegen ingatlanon történő elhelyezése céljából folytat le a hatóság.
- Az 50 MW teljesítményt el nem érő termelői vezeték, magán és közvetlen vezetékek esetében a hatóság építési engedélyt ad ki.
- Az építési engedély kiadásának a közcélú hálózat engedélyezési dokumentációján túl az idegen ingatlanok vonatkozásában az építési jogosultság igazolása.
- A 382/2007 (XII. 23.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdése szerint a kérelmet az építetető is benyújthatja a hatósághoz.

5. hírközlő vezetékek (NMHH)

5.1. jogszabályok

- elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv
- 20/2020. (XII. 18.) NMHH rendelet az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról
- 8/2012. (I. 26.) NMHH rendelet az elektronikus hírközlési építmények egyéb nyomvonalas építményfajtákkal való keresztezéséről, megközelítéséről és védelméről

5.2. az eljárás

- létesítési engedély kiadásának alapvető feltétele a műszaki dokumentáción felül, a termőföld időleges más célú hasznosításának engedélyezése, valamint az építési jogosultság igazolása a következők szerint:
- Főszabály szerint az elektronikus hírközlési építményt elsősorban közterületen, meglévő elektronikus hírközlési építmények közös eszközhasználatával vagy más fizikai infrastruktúra elemeinek vagy más hálózatüzemeltető meglévő fizikai

infrastruktúrájának felhasználásával kell elhelyezni, úgy, hogy a lehető legkisebb mértékben érintsen egyéb nem köztulajdonban lévő ingatlant.

- amennyiben nincs lehetőség a vezeték közterületen történő elhelyezésére, a tulajdonosok hozzájárulásával is építhető a vezeték. A törvény nem ír elő hírközlési szolgalmi jogi megállapodást a létesítési engedély kiadásának feltételeként, de megállapodás hiányában az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés nem történik meg, mely a későbbi üzemeltetést akadályozza majd.
- a megállapodás megkötéséhez a következő dokumentumok szükségesek:
  - ügyvédi meghatalmazás
  - földhivatal által záradékolt használati jogi vázrajz
  - költségvetésből, vagy uniós forrásból megvalósuló beruházás esetén a beruházó által jóváhagyott szakértői vélemény
  - a megállapodás földhivatali bejegyzésre alkalmas okirat kell legyen
- a törvény lehetőséget biztosít a szolgalmat/használati jog hatósági úton történő alapítására, de a hatóság csak abban az esetben alapít szolgalmat, ha egyértelműen igazolható, hogy a vezeték közterületen történő elhelyezésére nem volt lehetőség.
- A szolgalmat hatósági úton történő alapítása, amennyiben erre lehetőség van, külön eljárásban a létesítési engedélyt megelőzően történik úgy, hogy a kérelem egy időben kerül benyújtásra, de a hatóság a szolgalmat alapításáig az építési engedélyezési eljárást felfüggeszti.
- Új eljárási szabály szerint a 20/2020 (XII. 18.) NMHH rendeletben 26. §-ban foglaltak szerint a korábban jogszerűen megvalósult vezetékek vonatkozásában a szolgalmat alapítására hatósági bizonyítvány kiadásával kerülhet sor.
- A 20/2020 (XII. 18.) NMHH rendelet hatályba lépését követően minden vezeték kiváltás illetve kiépítés engedélykötelessé vált.
- Az engedélyezési kérelem mellékleteként a törvénnyel ellentétben a szolgalmi jogi megállapodás csatolása szükséges.

Hírközlő vezetékek esetében az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv 95. § és az elektronikus hírközlési építmények elhelyezéséről és az elektronikus hírközlési építményekkel kapcsolatos hatósági eljárásokról szóló 20/2020 (XII. 18.) NMHH rendelet 25. § szerint ugyan van lehetőség az építési engedélyezési eljárás keretében a szolgalmat hatósági úton történő alapítására, de a hatósági úton történő szolgalmat alapítás esetében az eljárás akár fél évvel is meghosszabbodhat, mert a 2003. évi C. tv 95. § (3) bekezdés szerint a szolgalmat alapításig a hatóság az engedélyezési eljárást felfüggeszti.

A 2003. évi C. tv 94. § (4d) bekezdése szerint a tulajdonos hozzájárulása a szolgalmattal azonos jogokat keletkeztet, ezért került sor a tervezés időszakában az összes ingatlan tulajdonos megkeresésére.

6. távhővezetékek

6.1. jogszabályok

- a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény

- a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról szóló 157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet

6.2. eljárás

- Az 5 MW vagy annál nagyobb névleges hőteljesítményű távhőtermelő létesítmény létesítése, bővítése, átalakítása, teljesítményének növelése vagy csökkentése, tüzelőanyagának megváltoztatása (a továbbiakban együtt: létesítés) engedélyköteles tevékenység, amelyre a Hivatal távhőtermelői létesítési engedélyt ad ki.
- A hatóság a távhő vezeték nem közterületet érintő szakaszaira vezetékjogi engedélyt ad
- a biztonsági övezet kijelölése nem kötelező, csak a lehetőség biztosított az övezet kijelölésére.
- A vezetékjogi eljárás az elektromos vezetékek engedélyezésével azonos módon történik azzal az eltéréssel, hogy az engedély kérelmet az építető is benyújthatja a hatósághoz
- a biztonsági övezet mértékére vonatkozóan jelenleg nincs jogszabály, annak mértékét a szolgáltató határozza meg

7. közműalagút

7.1. jogszabályok:

- a közmű alagutak létesítésére és üzemeltetésére vonatkozóan önálló jogszabály nem létezik
- a jogszabályi előírások hiányában a létesítést az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szabályozza.
- Az üzemeltetés nem kikényszeríthető jogszabályi előírások hiányában

7.2. eljárás

- az eljárás a magasépítési létesítményekkel azonos módon történik.
- Ennek alapján a közmű alagút csak rendezett ingatlanon engedélyezhető.
- A felszíni létesítmények védelme érdekében a leoptimalisabb megoldást nyújtja, de a magas beruházási költség és a későbbi üzemeltetési többletköltségek miatt nagyon ritkán kerül betervezésre. Így a közúti, illetve vasúti beruházások esetében annak kiváltására sem kerül sor.

4.3 A közműkiváltás jogalkotói és jogalkalmazói szempontból történő vizsgálata

A közlekedési létesítmények megvalósítását több éves előkészítés előzi meg. A műszaki tervek elkészítését, az egyre fejlettebb informatikai eszközök, a hozzáférhető és egyre pontosabb adatbázisok segítik.

A kivitelezési technológiák folyamatosan fejlődnek, gépek gépláncok, a vasút esetében esetenként egy egész technológiát magába foglaló átépítő gép segíti a határidőben történő megvalósulást.

A források biztosításához megvalósíthatósági tanulmányok, érték-haszon elemzések készülnek.

Miért lehetséges akkor, hogy a tervezett beruházások az esetek túlnyomó részében késedelemmel, és jelentős többletköltséggel valósulnak meg?

Elvileg a beruházónak, a tervezőnek, és a kivitelezőnek közös a célja, a közlekedési létesítmény határidőben megfelelő minőségben történő megvalósítása, így mindegyik résztvevő mindent megtesz annak érdekében, hogy a szerződésben foglaltaknak megfelelően teljesítsen.

Amennyiben megpróbáljuk a személyes vagy politikai érdekektől függetlenül vizsgálni a kérdést, akkor a választ a hatályos szabályozásban, a jogértelmezésben, illetve a beruházó felelősségi körében találjuk meg.

A beruházói felelősség leginkább a műszaki feladat pontos meghatározásánál, az előkészítésre szánt idő, illetve forrás megfelelően történő meghatározásánál jelenik meg, hiszen tudjuk, hogy egy rossz diszpozíció alapján rövid határidő miatt összecsapott terv, vagy az előkészítésben rendezendő feladatok kivitelezőre történő hátrítása, jelentős kockázattal jár, mely a fajlagos költségeket növeli, és a projektzárás időpontjának bizonytalanságát eredményezi.

Vannak azonban olyan előkészítési, illetve kivitelezési bizonytalanságok, melyek kiküszöbölését előzetesen a beruházó a legnagyobb gondossággal mellett sem tudja végrehajtani.

A bizonytalanságok akkor jelennek meg, amikor az eljárás sikeressége jórészt egy harmadik féltől függ, akinek nem áll érdekében a közlekedési létesítmény megvalósulása.

A harmadik fél lehet passzív, vagy akár ellenérdekelt is a megvalósításban.

Bár a jogalkotó igyekszik jogszabályokkal kikényszeríteni az együttműködést, sokszor a saját maga által alkotott jogszabályok gördítenek akadályt a megvalósítás elé.

Az előkészítés időszakában több olyan eljárást kell a beruházónak lefolytatnia, ahol a résztvevők nem érdekeltek a cél megvalósításában.

Ezek közül a legjelentősebbek a következők:

A vonalas létesítmény megvalósításához szükséges területek megszerzése.

A régészeti feltárások elvégeztetése.

Szüksége esetén az igénybe vett erdők kapcsán a csereerdő területek biztosítása.

És nem utolsó sorban a vonalas létesítmények megvalósítását akadályozó keresztező létesítmények, közművek rendezése.

A területszerzés, a régészet és az erdő is megérne egy önálló fejezetet, most kizárólag a közművek kiváltásának eljárásai kerülnek bemutatásra egyrészt a hatályos jogszabályok, másrészt a közműszolgáltatók, a közútkezelők, a vasút üzemeltető és a hatóságok jogértelmezésének tükrében.

Amennyiben a jogszabályi környezetet vizsgáljuk, láthatjuk, hogy az országos közúti, a törzshálózati vasúti, illetve az országos kerékpárúti beruházások kiemelt jelentőséggel bírnak, és a jogalkotói szándék az volt, hogy minden szempontból támogatást kapjanak ezek a beruházások.

Az állami beruházóra más előírások vonatkoznak, mint az átlag beruházóra.

A kormány a 345/2012 (XII. 6.) Korm. rendeletben nevesíti a nemzetgazdasági szempontból kiemelt infrastruktúra beruházásokat, melyek megvalósítását egyrészt a vonatkozó közlekedési törvények a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv, a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény, a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény, másrészt a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény rendelkezései segítik.

Bár a felsorolt közlekedési törvények mindegyikében egy önálló szakasz rendelkezik a közművekkel kapcsolatos eljárásokról, a törvényekben biztosított jogával a beruházó a közmű szakági jogszabályok rendelkezései miatt nem vagy nem teljeskörűen tud élni. A jogszabályi ellentmondások, és az eltérő jogértelmezések miatt a közmű kiváltások továbbra is késedelemmel valósulnak meg.

A jogalkotó 2010-2018 között a közművek vonatkozásában az egyik kezével adott, míg a másikkal elvett a következők szerint:

4.4 A jogszabályi környezet vizsgálata:

1. a tervezéshez szükséges adatok megszerzése, az adatok megbízhatósága

A tervezési területtel érintett közművekről az e-közmű rendszeren keresztül lehet adatot szerezni az egységes elektronikus közműnyilvántartásról szóló 324/2013. (VIII. 29.) Korm. rendeletben illetve az <https://www.e-epites.hu/e-kozmu> oldalon elérhető Általános Szerződési Feltételekben foglaltak szerint.

A tájékoztató jellegű adatok az e-közmű rendszeren bárki számára ügyfélkapun keresztül ingyenesen elérhetőek. Tehát megismerhető, hogy a tervezési területen kik a közműszolgáltatók, milyen típusú és méretű vezetékek találhatóak. Az e-közmű által szolgáltatott térképi adat, vagyis a közművezeték nyomvonala, elhelyezkedésének módja, a közműhálózati hierarchiában betöltött funkciója, szakági típusa, általa szállított közeg, valamint a szállítás módja és a kapcsolódó metaadatokat tartalmazza.

A térképről megismerhetőek a közművezeték-üzemeltetők által üzemeltetett közműhálózattal érintett települések, és a közművezeték-üzemeltetőknek a településekre kiterjedően működő ügyfélszolgálatokai.

A pontos adatok beszerzésére már csak a tervezés támogató modulon keresztül érhető el, és ezen keresztül van lehetőség az érintett közművekkel történő egyeztetésre is.

A tervezés támogató modul használatának feltételeit az e-közmű rendelet és az ÁSZF szabályozza.

az e-közműben szolgáltatott adatok előnye és hátránya

Az e-közmű rendszeren keresztül történő közmű egyeztetés 2017. július 1-től kötelező. 2017. július 1-től a rendelet értelmében kizárólag az e-közmű rendszeren keresztül van lehetőség a közmű adatok megszerzésére.

Ennek előnye, hogy jogszabály által szabályozott módon és időben történik az adatszolgáltatás, az ÁSZF-ben meghatározott rendszerhasználati díj befizetése mellett.

A rendszerben levő adatok a közműszolgáltatótól származnak, így továbbra is hordozzák azokat a pontatlanságokat, amik jellemzőek voltak a korábban a szolgáltatónál beszerezhető adatokra.

Az e-közmű használatának kötelezővé tételét követően elvileg nem volt lehetőség a szolgáltatóval történő egyeztetésre, a kapott adat hiányainak pótlására.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 2017. december 12-én hatályba lépett módosítása kapcsán legalább a nemzetgazdasági szempontból kiemelt infrastruktúra beruházások esetén lehetőség van a közművekkel történő személyes egyeztetésre.

A rendelet szerint a hibás vagy hiányos adat kapcsán keletkezett kárért a közműszolgáltató tartozik felelősséggel.

Azonban, tudjuk, hogy a kivitelezőnek az áll érdekében, hogy ne sérüljenek a vezetékek, és a legkevesebb konfliktussal valósuljon meg a közlekedési létesítmény.

Az érintetteket nem fogja érdekelni, hogy a rendelet szerint ki a felelős, ők a kivitelezőn fogják követelni a káruk megtérítését. Teszik ezt azért is, mert azt tudják, hogy egy út, vagy vasútépítés olyan mértékű beruházás, amiből nekik is könnyebben juthat némi részesedés.

A kivitelező pedig nem keveredik bele egy évekig tartó peres eljárásba, főleg nem egy közmű szolgáltatóval, akivel a későbbiekben is jó üzleti kapcsolatban kell maradnia.

2017 óta az e-közmű rendszerben a beérkezett észrevételek alapján kijavításra kerültek a használatot akadályozó hibák. A rendelet is módosult, így az e-közmű nyilatkozat felhasználhatóságának ideje is megváltozott, hosszabb lett.

A rendelet 5. § (2) bekezdés értelmében vannak olyan szolgáltatók, akik nem kötelesek térképi adatszolgáltatásra, csak regisztrációra.

A nagy közművek, mint az FGSZ, vagy a MAVÍR a rendeletnek megfelelően regisztráltak, illetve a saját eljárását is kialakította a közmű egyeztetési folyamatban, azonban többek között a regisztrációra kötelezett vasút üzemeltetők nem regisztráltak a rendszerben, továbbra is a saját belső szabályzatuk szerint szolgáltatnak adatot, illetve hagynak jóvá terveket.

Az e-közmű térkép a közmű adatokon felül olyan adatokat is tartalmaz, amik nagyon jó tájékoztatást adnak az érintett területről. Ilyen adatok a folyamatosan frissített kataszteri állomány, a feltüntetett épületekkel, és az évente frissítésre kerülő ortofotó.

A kezelőfelület lehetőséget biztosít a helyrajzi számra vagy a címre történő keresésre.

2. a védett szolgáltatók

A rendelet pontosan meghatározza azon szolgáltatók körét, akik nem kötelesek a térképi adatszolgáltatásra.

Ezek a stratégiaileg fontos közművek, melyek adatai nem lehetnek mindenki számára hozzáférhetőek.

Elgondolkodtató, hogy a minden esetben légvezeték nagyfeszültségű vezetékek, a felszínen megjelölt nagynyomású gázvezetékek, az országos közút területén vezetett állami hírközlő vezetékek, vagy a vasút területén levő vasúti vezetékek milyen nehezen azonosíthatóak, a védelmük valóban biztosított-e az e-közmű térképi megjelenítés nélkül?

3. A közmű fogalma

A különböző közlekedési létesítmények megvalósítását szabályozó törvények a közmű fogalmát nem egységesen, hanem teljesen eltérően határozzák meg.

A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény 4. § (8) bekezdés szerint közműnek minősül: vízellátást szolgáló vezeték, szennyvíz-, illetve csapadékelvezetést szolgáló zárt csatorna, távhővezeték, földgázvezeték, elektromos vezeték, hulladékgyűjtő, illetve -kezelő berendezés, nagyfeszültségű villamos átviteli vezeték, szénhidrogén-szállító vezeték, bányászati célú vezeték, hírközlési vezeték. Ennek értelmében a rendeltetésétől függetlenül, minden vezeték közműnek tekintendő.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv nem tartalmaz meghatározást a közmű fogalmára

A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. tv szerint a közmű az OTÉK-ban meghatározottak szerinti közmű. Az OTÉK szerint közmű: termelő, elosztó, gyűjtő, továbbító, szabályozó, mérő rendeltetésű építmények, vezetékek, berendezések összessége, amely az egyes területfelhasználási egységek és az építmények rendeltetészerű használatának biztosítása érdekében a fogyasztók vízellátási, szennyvízelvezetési és belterületi csapadékvíz elvezetési, gáz-, hő- és villamosenergia-ellátási, valamint hírközlési időszakos vagy folyamatos igényeit a település saját termelő, illetve előkészítő berendezései révén, vagy távvezetéki rendszerekhez kapcsolódva központosan, folyamatosan, kellő biztonsággal, közösségi úton, üzemszerűen működve elégíti ki.

Ennek alapján a vasúti törvény szerinti közmű fogalma nem fedi le az összes érintett vezetéket, hiszen az OTÉK kizárólag a lakosság ellátását biztosító vezetékeket tekinti közműnek.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény megint nem tartalmaz meghatározást a közmű fogalmára.

A közmű fogalmának különbözősége miatt sok esetben a keresztező vezeték kapcsán nem érvényesíthetők a jogszabály által biztosított előnyök. Hiszen, ha nem lehet közműnek tekinteni egy vezetéket, akkor annak engedélyezése, megépítése, használatbavétele, illetve vagyoni jogi elszámolása sem történhet úgy, mint a közművéké. De akkor hogyan?

A helyzetet még az is bonyolítja, hogy 2012 január 1-én hatályba lépett a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény, mely új fogalomként határozza meg, hogy mit kell víziközműnek tekinteni. A törvény alapján többek között a csatlakozó vezetékek nem tekinthetők közműnek, mely a későbbiekben bemutatásra kerülő jogértelmezési problémákat eredményezi.

Egy-egy nem körültekintően meghatározott fogalom, illetve ennek kapcsán a hatóság jogértelmezése, sok esetben a keresztező létesítmény kiváltásának ellehetetlenülését eredményezi, vagy felesleges többlet költséget generál az építés és sokszor a későbbi üzemeltetés időszakában is.

4. a közterület fogalma

A közterület fogalma több jogszabályban jelenik meg, egymástól teljesen eltérő módon.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. § szerint közterület a közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván.

Az Étv ezen meghatározása miatt külön kell magyarázni minden esetben, hogy miért közterület többek között az út, és miért nem közterület a vasút.

Az Étv az 54. § (4) bekezdésben meghatározza a közterület rendeltetését, de sajnos a jogértelmezések így is hatóságoként, sőt közműszolgáltatóként is eltérőek.

Problémát jelent az is, hogy a már forgalomba helyezett utak egy jelentős része ma sem útként van nyilvántartva, hanem az építést megelőző művelési ágban.

2014. március 14-ig ilyen esetben, amikor az út forgalomba helyezésére már sor került, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 3. §-ra hivatkozva ki lehetett mondani, hogy az érintett terület akkor is út, ha az ingatlan nyilvántartás másként tarja nyilván.

2014. március 15-én az új Ptk hatályba lépésével az Inyvtv egy jelentős része átkerült az új Ptk-ba, de nem azonos megfogalmazásban. Az új Ptk alapján már nem lehet kimondani, hogy a hatósági határozat alapján keletkezett jog bejegyzésének elmaradása a hozzá fűződő joghatást nem érinti. Az új Ptk csak a jogszabály alapján keletkezett jogról rendelkezik így.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvényben a jogalkotó a rendeltetése alapján, és nem az ingatlan-nyilvántartás alapján határozza meg azt, hogy mit kell közterületnek tekinteni. Ennek alapján az Ngt hatálya alá tartozó beruházások esetében, akár egy szántóként nyilvántartott területet is lehet közterületnek tekinteni.

A szakági jogszabályok közül a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv, a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv és az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv külön rendelkezéseket tartalmaz a közterületre, illetve a közterületnek nem minősülő vasútra, vízfolyásra.

A távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. tv az összes eddig felsorolt jogszabálytól eltérően, közterületnek tekinti a vasút területét is.

Ha igaz lenne, hogy a vasút közterület, akkor az Étv, vagy az Ngt előírása szerint a vasúti pálya területét bárki bármikor használhatná, és nem lenne szükség MÁV előírásokra az igénybevétel kapcsán.

A közterület fogalmának problémája a későbbiekben bemutatásra kerülő engedélyezési eljárásoknál lesz jelentősége, főleg annak ismeretében, hogy a közterületen a szolgálat alapítása vagy a szakági jogszabály alapján nem lehetséges, vagy egyszerűen az Étv alapján értelmetlen, hiszen a közterület rendeltetése többek között a közművek elhelyezésének biztosítása.

A közterület fogalma az építési jogosultság igazolásánál is problémát jelenthet, hiszen a közterület tulajdonosa a legtöbb vezeték elhelyezését tűrni köteles, így a hatósági eljárás lefolytatásához nem szükséges a tulajdonos hozzájárulásának csatolása.

5. talajvédelmi terv kérdése

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. tv fogalom meghatározása szerint termőföld az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik, és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas vagy fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, kivéve, ha a földrészlet az Evt.-ben meghatározott erdőnek minősül;

A törvény a földvédelmi eljárásokat a fogalom meghatározás szerinti területekre korlátozza.

A törvény 1. § 83) bekezdése szerint a termőföldre vonatkozó rendelkezéseket - a földvédelemre, valamint a mellékhasznosításra e törvényben megállapított szabályok kivételével - alkalmazni kell a mező-, erdőgazdasági művelés alatt álló belterületi földre is.

Ennek alapján ugyan a földvédelmi eljárások csak a külterületi (beleértve a zártkerti ingatlanokat is) ingatlanok esetében kötelezőek, azonban a talajvédelmi eljárások esetében a belterületi ingatlanok esetében is el kell készíteni a szükséges talajvédelmi terveket.

A belterületi ingatlanok esetében a talajvédelmi terv/rekultivációs terv hiánya a vezetékek későbbi engedélyeztetést akadályozza meg.

6. Az együttműködés kikényszerítésének lehetősége

A közlekedési jogszabályok mindegyike azonos módon rendelkezik a létesítményt keresztező, illetve ellátó vezetékekkel kapcsolatban.

A jogszabályok alapján úgy néz ki, mintha minden esetben kikényszeríthető lenne a közmű kiváltása, vagy kiépítése.

Ha egy jogszabályon keresztül megvizsgáljuk ezt a kérdést, akkor a következők állapíthatóak meg:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv 29/E § rendelkezik az építtető és a közmű szolgáltató közötti jogviszonyról.

A 29/E § (1) bekezdése értelmében az építtető a végleges nyomvonal meghatározását követően haladéktalanul köteles írásban értesíteni a nyomvonallal érintett közmű tulajdonosát vagy szükség esetén üzemeltetőjét (a továbbiakban együtt: közműszolgáltató) arról, hogy az utépítés során mely közműszakasz kiváltása vagy fejlesztése szükséges.

Ha a tervezés folyamatát és a tervfázisokat vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a végleges nyomvonal meghatározására nem tudunk konkrét időpontot mondani.

A nyomvonal már akkor véglegesnek tűnik, amikor a tanulmánytervek alapján kiválasztásra kerül az az egy, amit tovább kell vizsgálni, de végleges a környezetvédelmi engedély megszerzését követően, az építési engedélyben előírt esetleges módosításokat követően lesz. Tehát véglegesnek a kiviteli terv elkészültét követően tekinthetünk egy nyomvonalat.

Az érintett közművek köre is csak a kiviteli tervek alapján határozható meg, hiszen sokszor egy minimális módosítás kapcsán új érintettek kerülnek képbe. Pl. zajvédő fal miatt szélesebb lesz az út területe, így a párhuzamos vezeték kiváltása mégis szükségessé válik.

A 29/E § (2) bekezdés az (1) bekezdéshez igazodva határozza meg a mindkét félre kötelező határidőket tehát a válaszadás, a szerződéskötés határidejét, de ha az eljárást indító időpont bizonytalan, akkor a többi időpont is bizonytalanná válik.

A (3) bekezdés szerint abban az esetben, ha a közműszolgáltató megtagadja a kiváltást, vagy kiépítést, akkor az építtető jogosult a vezeték megépítésére, melyet közmű szolgáltató tűrni köteles.

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. tv; illetve a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. tv szerint a szénhidrogén szállító, termék és elosztó vezeték létesítésére kizárólag a bányavállalkozó, illetve a szállítói, vagy elosztói engedélyes jogosult.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv és a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról szóló 382/2007 (XII. 23) Korm. rendelet szerint a közcélú hálózat létesítésére csak a hálózati engedélyes jogosult.

Ennek alapján az engedély kérelmet kizárólag a közmű szolgáltató, vagy a szolgáltató meghatalmazásával eljáró személy nyújthatja be az illetékes hatósághoz.

A hatóság első lépésben fogja vizsgálni, hogy a kérelmet az arra jogosult személy nyújtotta-e be. Miután az építtető nem azonos közmű szolgáltatóval, így biztosan elutasításra kerül a kérelem, függetlenül attól, hogy a Kkt jogot biztosít az építtetőnek a vezeték megépítésére. Lehet, hogy megépítheti, de engedélyt nem tud szerezni az építéshez.

A víz, illetve a hírközlő vezetékek esetében a szakági jogszabályok nem tartalmazzak ilyen szigorú előírást, így a megtagadás esetén valóban jogosult az építtető a vezeték megépítésére. Probléma az üzemeltető személyének megjelölésénél lesz, hiszen egy majdani vezeték nem adható üzemeltetésbe, és nem kényszeríthető rá a szolgáltatóra.

A bíróság által történő kikényszerítésre az idő hiányában nincs lehetőség, így a beruházónak minden esetben a megállapodásra kell törekednie.

Felvetődik a kérdés, hogy a rendeltetésük szerint magánvezetéknek minősülő vezetékek esetében alkalmasint egy magánszemély tulajdonában levő vezeték esetében hogyan lehet érvényesíteni a jogszabály által biztosított jogot. Itt ismét felvetődik a beruházó felelőssége, hiszen a magánvezeték esetében más jogszabályok biztosította lehetőséggel is élhetne, elkerülve ezzel a későbbi nehézségeket.

Például egy kisajátítással érintett ingatlan közmű ellátásának rendezését nem lenne szabad a kivitelezőre hárítani, hiszen a kisajátítási törvény által biztosított módon az új bekötések az összes jogszabálynak megfelelően kialakíthatóak lennének. A kisajátításról szóló 2007. évi

CXXIII. törvény alapján az ingatlan tulajdonosnak meg kell téríteni a kisajátítással kapcsolatos összes indokolt és igazolt költségét, így az új bekötések biztosítása a költségek megtérítése mellett az ingatlan tulajdonosát terhelné.

Amennyiben az ellátott ingatlan nem érintett kisajátítással, abban az esetben az ingatlan tulajdonosa a Ptk szerinti kártalanítás mellett rendezhetné a vezeték átépítését. Ebben az esetben sajnos a kikényszerítésre nincs lehetőség.

7. közcélú vagy magánvezeték kérdése.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv 29/E § (6) bekezdése azonosan a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. tv 45. § (1) bekezdésével a következőt mondja:

A közlekedési létesítmény építése kapcsán kiváltásra vagy kiépítésre kerülő közművek a hatósági eljárásban közcélúnak minősülnek.

Ennek értelmében amennyiben a vezetékre kimondható, hogy közmű, abban az esetben a rendeltetésétől függetlenül a hatósági eljárást a közcélú vezetésekre vonatkozó szabályok szerint kell lefolytatni.

Felvetődik a kérdés, hogy a hatóságnak akkor is engedélyeznie kell a vezetéket, ha a vezeték rendeltetése alapján nem tekinthető közcélúnak, és mint magánvezeték nem lenne engedély köteles?

Miután a közlekedési törvények az általánostól eltérő rendelkezést tartalmaznak, megengedhető lenne a hatóságnak a magáncélú vezetéket is engedélyeznie, de sajnos a jogértelmező hatóság annak érdekében, hogy a feladatait csökkentse sok esetben elutasítja a magánvezetésekre vonatkozó kérelmeket, hivatkozva az általános előírásokra, megállapítja a hatásköre hiányát.

Későbbiekben bemutatásra kerül egy jogeset egy csatlakozó vezeték engedélyezésére vonatkozóan, ahol sajnos a másodfok sem vette figyelembe a speciális előírásokat.

Amennyiben elfogadjuk, hogy nem lehet közcélúnak tekinteni a vezetéket, de kimondható rá, hogy közmű, és a szakági jogszabályok alapján van a hatóságnak hatásköre az engedélyezésre, abban az esetben magánvezetékként kell engedélyeztetni a vezetéket.

A magánvezeték engedélyezésénél a problémát az okozza, hogy az érintett ingatlan tulajdonosokkal meg kell egyezni a vezeték elhelyezését illetően, tehát az építési jogosultság nem szerezhető meg hatósági úton.

Amennyiben a közérdek a vezeték vonatkozásában nem érvényesíthető, akkor hiába mondjuk ki az út vagy vasút vonatkozásában annak közérdekűségét, mert az építés egy keresztező közmű miatt fog ellehetetlenülni.

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 6/N § szerint a törvény hatálya alá tartozó beruházások kapcsán kiváltásra kerülő közművek esetében az ingatlan tulajdonosának hozzájárulása nélkül kiadható a létesítési engedély, és az építető a hatóságtól kérheti a szolgálatalapítását.

Bár úgy tűnik, hogy az Ngt 6/N § megoldja a közcélú vagy magánvezetékek problémáját, a jogalkotói szándék nem tud megfelelően érvényesülni a hatóság eltérő jogértelmezése miatt.

Miközben az Ngt módosítás megpróbálja a hatóság feladatává tenni a létesítési engedély keretében történő szolgálat alapítást, aközben a szakági jogszabályok csökkentik az engedélyköteles beavatkozások körét.

8. hogyan kell eljárni a nem engedély köteles vezetékek esetében?

A szénhidrogén elosztó vezetékek esetében az 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete szerint nem engedély köteles a belterületi, zártkerti, és külterületen a 250 méternél rövidebb vezetékek építés.

Ebben az esetben a bányatörvény szerint lehetőség van a vezetékjog önálló eljárásban történő alapítására.

A víziközmű bekötővezetékek esetében a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény és a végrehajtására kiadott 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet szerint a közcélú vezetékektől eltérő módon, de van lehetőség az idegen ingatlan korlátozására.

A víziközmű hálózattal közvetlenül nem szomszédos ingatlan tulajdonosa az 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 76. § (6) bekezdés szerint megállapodás hiányában kérheti a járási hivataltól a szolgálat alapítását.

Bekötő vezetékek többek között az autópálya pihenő vízellátását szolgáló vezetékek, illetve a vasúti üzemi létesítmények ellátását szolgáló vezetékek. Amennyiben bekötő vezetékekről beszélünk, a vizes hatóság nem tudja a hatáskörét megállapítani, nem lehet vízjogi létesítési eljárást lefolytatni, így az 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 76. § (6) bekezdés szerinti eljárást kell lefolytatni, ha nem születik megállapodás az érintett ingatlanok tulajdonosával.

A bekötő vezetékek teljes műszaki dokumentációját a víziközmű szolgáltató hagyja jóvá.

9. a tiltott állami támogatással kapcsolatos előírásnak való megfelelés kérdése.

A Kkt 29/E § (8) bekezdés szerint abban az esetben, ha a közműkiváltásra vagy -fejlesztésre műszakilag feltétlenül szükséges mértéket meghaladóan került sor, vagy a közműkiváltás vagy -fejlesztés költségei meghaladták e tevékenység szokásos piaci költségét, úgy a műszakilag feltétlenül szükséges mértéket meghaladó közműkiváltással vagy -fejlesztéssel arányos költség az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül és csak az uniós állami támogatási szabályokkal összhangban

finanszírozható, vagy a közműkiváltással, fejlesztéssel érintett közműtulajdonos, az állami tulajdonú víziközmű kiváltása vagy fejlesztése esetén a víziközmű vagyongazdálkodója köteles annak költségeit megtéríteni. A közműkiváltás vagy -fejlesztés műszakilag feltétlenül szükséges mértékéről az építtető és a közműkiváltással vagy -fejlesztéssel érintett közműtulajdonos, az állami tulajdonú víziközmű kiváltása vagy fejlesztése esetén az építtető és a víziközmű vagyongazdálkodója kötelesek egymással megállapodni. A közműkiváltás vagy -fejlesztés elvégzését követő 90 napon belül az építtető és a közműtulajdonos, az állami tulajdonú víziközmű esetén az építtető és a víziközmű vagyongazdálkodója kötelesek egymással megállapodást kötni, és tételesen elszámolni.

A kérdés az, hogy a közmű szolgáltatónak mekkora ráhatása van a kiváltás mértékére, illetve a kiváltás költségére.

Az út, illetve vasút kivitelezési költségének csak elenyésző része a közmű kiváltás, illetve kiépítés költsége. A teljes ajánlati árat így nem feltétlenül befolyásolja, ha a közmű kiváltás a tevékenység szokásos piaci értékét meghaladja. Tehát az építtető számára legjobb ajánlatban is lehet olyan tétel, ami meghaladja a szokásos értéket. A kiváltás költségét nem a szolgáltató határozza meg, így annak piaci értéktől való eltérésért sem felelhet.

A közmű szolgáltatónak nem érdeke, hogy hosszabb, illetve drágább vezeték kerüljön a tulajdonába, hiszen az amortizációs és a fenntartási, felügyeleti költsége nő

A műszaki szükségességen felüli kiváltás, illetve kiépítés kizárólag abban az esetben róható fel a szolgáltatónak, amennyiben a szolgáltató szab olyan feltételeket, amik ezt szükségessé teszik. Ha a műszakilag szükségesnél nagyobb beavatkozást például a közútkezelő, vagy a vasúti pálya üzemeltetője írja elő, akkor nem róható fel a szolgáltatónak a többlet beavatkozás.

Ugyanígy nem róható fel a szolgáltatónak a többlet beavatkozás, ha a jogszabályi előírások, vagy a hatóság jogértelmezése miatt kényszerül az építtető a műszakilag indokolt mértéket meghaladó kiváltásra. Ebben az esetben egyik fél sem felel.

A hazai beruházási gyakorlatban legtöbb esetben az Építtető (BFK, NIF) és az Üzemeltető (BKK, BKV, MÁV, Magyar Közút) személye eltérő, így a költségérzékenység és használati előnyök együttese kezelése, csak komoly érdekegyeztetésekkel lesz elérhető.

Az építtető érdeke, hogy a tervezett határidőre, a tervezett minőségben, a legkevesebb konfliktussal és a lehető legjobb áron valósítsa meg a létesítményt. Az út vagy vasút üzemeltető érdeke, hogy a létesítmény üzemeltetési költségei a legalacsonyabbak legyenek, és az általa üzemeltetett infrastruktúrát érintően a legkevesebb kockázattal üzemeljen a közmű vezeték.

A közművek és a vonalas infrastruktúrális létesítmények között nincs hierarchia, így a változtatási igénnyel jelentkező kerül alárendelt szerepbe. Az infrastruktúra- és

közműüzemeltetők igényeit, jogi, műszaki szabályok, szabványok és vállalati szabályok határozzák meg. Ezen elvárásokkal kapcsolatban fel kell készülnie a kérelmezőnek, hogy számára hátrányos előírások betartására is kényszerülhet, mivel az előírások korszerűsége és kockázat értékelése kérdéses.

Az országos közutak esetében a közútkezelő érdeke többek között az, hogy a vezeték ne a közút területén kerüljön elhelyezésre. Hivatkozva az MSZ 7487/2–80 még hatályos szabvány előírásaira az autópálya területére egyáltalán nem, és külterületen a közút területére sem enged párhuzamosan vezetett vezetéket elhelyezni. Ez alól kivétel a saját üzemi hírközlő rendszeréhez szükséges, most már MVM NET kezelésben levő vezeték, illetve a saját közvilágítási hálózat, amit lehetetlen az út területén kívül elhelyezni. Bár a szabvány csak az útpálya területére, illetve az út víztelenítését szolgáló árok területére tiltja külterületen a vezeték elhelyezését, ez gyakorlatilag az út teljes területére vonatkozó tilalmat jelenti a következők miatt:

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv 47. § 12. pontja szerint az út határa: az útnak - a kiemelt szegélyt, az útpadkát, a rézsút, az út víztelenítését szolgáló árkot, csatornát, más vízvezető létesítményt is magában foglaló - külső széle, így megállapíthatjuk, hogy az út határain belül nem lehet közművet vezetni.

A probléma csak az, hogy a szakági jogszabályok szerint a vezetékeket elsősorban közterületen kell vezetni, és különösen indokolt esetben lehet igénybe venni a magáningatlanokat.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv 94. § (2) bekezdés szerint az elektronikus hírközlési építményt elsősorban közterületen, meglévő elektronikus hírközlési építmények közös eszközhasználatával vagy más fizikai infrastruktúra elemeinek vagy más hálózatüzemeltető meglévő fizikai infrastruktúrájának felhasználásával kell elhelyezni, úgy, hogy a lehető legkisebb mértékben érintsen egyéb nem köztulajdonban lévő ingatlant.

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv 123. § (1) bekezdése szerint a közcélú hálózat nyomvonalát úgy kell kijelölni és megtervezni, hogy az lehetőleg közterületen haladjon és a lehető legkisebb mértékben érintsen termőföldet vagy egyéb nem köztulajdonban lévő ingatlant.

Ahhoz, hogy a vezeték elhelyezésére a jogszabályoknak megfelelően, de a közútkezelő előírásának betartásával kerüljön sor, az út mellett egy külön közmű sávot kellene kialakítani, ami besorolása szerint közterületi rendeltetésű lenne. Ez jelentős többlet terület megvásárlását eredményezné, és gond lenne a későbbiekben a közmű sáv üzemeltetésével. Az országos közút kezelője nem fogja üzemeltetni, mert az út határán kívül levő terület, az illetékes önkormányzat nem fogja kezelni, mert normatív támogatást nem kap a kezelésre. Amennyiben a közmű sáv egyben egy stabilizált földúti rendeltetést is kap, abban az esetben, mint helyi közút az önkormányzat tulajdonába, illetve kezelésébe adható. De az eddigi

tapasztalat szerint egy indokolatlanul megépített földút kezelését sem akarja az önkormányzat vállalni.

Az országos közút kezelőjével szinte állandó vitát jelent az autópálya pihenők vízellátását vagy szennyvíz elvezetését biztosító vezetékek elhelyezési és üzemeltetési kérdése.

A problémát az okozza, hogy a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. tv szerint az ellátásért felelős csak adott feltételek teljesülése esetén kötelezhető a hálózat kiépítésére. A víziközmű törvény alapján nem lehet közcélú hálózati elemnek tekinteni az autópálya pihenőjét ellátó vezetéket, hiszen csak egy maximum kettő fogyasztó lesz az autópálya pihenőben, így a vezeték üzemeltetését sem lehet az ellátásért felelősre kényszeríteni.

A mérő általában a település belterületének határában kerül elhelyezésre, és a mérőtől a vezeték már magáncélúnak tekintendő. Ezek a vezetékek kis keresztmetszetű minimális vízigényt kielégítő vezetékek, és általában több száz méter hosszúak.

Az ivóvíz minőség eléréséhez elengedhetetlen az évente többször történő átmosása rendszernek, így az üzemeltetés költséges.

A vezeték üzemeltetésének kötelezettségét a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv 29/E § (10) bekezdése szerint az országos közutat ellátó, annak üzemeléséhez szükséges, és a közcélú hálózat részét nem képező közművek üzemeltetéséről - a csatlakozási ponttól - a 33. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti országos közútkezelő köteles gondoskodni.

Ennek ellenére a közút kezelője igyekszik ezt a feladatot másra hárítani. Ennek oka az, hogy a vezeték üzemeltetése jelentősen eltér az egyéb közútkezelői feladatoktól.

Felvetődik a kérdés, hogy akkor miért nem kútról történik a víz biztosítása, illetve miért nem tengelyen történik a szennyvíz elszállítása. A válasz szintén az üzemeltetési problémákban keresendő. A közút kezelője nincs folyamatosan a helyszínen, így a létesítmény biztonságos üzemeltetését sem tudja biztosítani, illetve a tengelyen történt elszállítás ellenőrzésére sincs kapacitása. Jelenleg a szennyvíz tároló létesítése esetén a közútkezelő mérő elhelyezését kéri, ezzel biztosítva a valós elszámolás ellenőrzését.

10. A kötelezően betartandó közmű belső szabályzatok.

A tervezőnek, illetve a kivitelezőnek a kiváltásnál nem csak a szakági jogszabályokat kell betartaniuk, hanem a szolgáltató vagy jogszabály által előírt szabványokat, és a közmű szolgáltatók belső szabályzatait is.

A szolgáltatók szabályzatai általában követik jogszabály változásokat, de sokszor a jogszabályban előírtaknál szigorúbb előírásokat tartalmaznak, a kockázatok elkerülése végett.

Mint látjuk a közmű szolgáltató, az út vasút üzemeltető is a legkisebb kockázat vállalása mellett szeretné a megvalósítást, azonban az előírások betartása esetén az építető nem

minden esetben tudja teljesíteni azt a feltételt, ami szerint csak a műszakilag indokolt mértében történjen a beavatkozás.

A szolgáltató belső szabályzatának betartása sokszor a tervezőt többlet dokumentációra, esetenként az előkészítő eljárás többször történő lefolytatására kényszeríti.

Az E.ON által kiadott Mk8 alapelve az elsőre jót, ami szerint a terv zsűrivel még nem elbírált terveket is a komplett vezetékjogi dokumentációval kell benyújtani. Így abban az esetben, ha akár csak egy kapcsolószekrény helye megváltozik, a vezetékjogi eljárást megelőző a 382/2012 () Korm. rendeletben előírt előkészítő eljárást is ismételten le kell folytatni.

11. A tervek és a kérelem tartalma miatt lényeges az eljárásban.

A dokumentáció tartalmára vonatkozóan minden vezeték típus esetében miniszteri rendelet tartalmaz előírásokat.

A tervek általában kiviteli terv szinten készülnek el, már az engedélyezési eljárásokhoz, így nem csak a vezeték terveit kell elkészíteni, hanem a kivitelezéshez szükséges egyéb terveket is, mint például a munkagödör megtámasztásának a terveit is.

Korábbiakban bemutatásra került, hogy az országos közút, illetve a törzshálózati vasút építése kapcsán kiváltásra kerülő vezetékek esetében a jogszabályok szerint az általánostól eltérő szabályok szerint kell az eljárást lefolytatni, ezért annak érdekében, hogy a jogalkotói szándék érvényesíthető legyen a kérelemnek hivatkoznia kell az eltérő szabályokra, felhívva ezzel a hatóság figyelmét arra, hogy nem a megszokott módon kell lefolytatni az eljárást.

III. Közlekedés szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok, az Állam közlekedés szakterületet érintő műszaki szabályozási feladatai

1. Útépités
2. Vasútépités
3. Hajózási építmények
4. Légiforgalmi építmények
5. Műszaki szabályozás
6. Szabványok
7. Építési termékek

1. Útépités szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok

1.1 Az 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről (Kkt. – Úttörvény) és a végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet

1.1.1 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről tartalmából kiemelve a tervezés, megvalósítás szempontjából lényeges pontok, amelyeket a vizsgázónak ismerni kell

- A törvény célja
- A törvény hatálya
- A közúti közlekedésben résztvevők alapvető jogai és kötelezettségei
- A közúti közlekedéssel összefüggő állami feladatok
- A közúti közlekedés fejlesztése
- Az országos közúthálózat tervezése és fejlesztése
- A közúti forgalom szervezésének elvei
- A közúti közlekedési szakértő
- Út építése, kezelése, fenntartása, megszüntetése és elbontása
- Felszín alatti közútépítési jog
- A közút nem közlekedési célú igénybevétele és a közút melletti ingatlan használata

1.1.2 Kapcsolódó jogszabályok melyeket a vizsgázónak ismerni kell

- Az Úttörvény szorosan összefügg a **30/1988. (IV. 21.) MT rendelet** a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról szóló jogszabállyal. A törvényt és a rendeletet együtt kell ismerni.
- A **20/1984. (XII. 21.) KM rendelet** az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről
- A **19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet** a közutak igazgatásáról
- A **3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet** a közutakon végzett munkák elkorlátozási és forgalombiztonsági követelményeiről
- A **12/1988. (XII. 27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM rendelet** az egyes nyomvonaljellegű építményszerkezetek kötelező alkalmazási idejéről
- **83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet** a közúti jelzőtáblák megtervezésének, alkalmazásának és elhelyezésének követelményeiről
- **41/2003. (VI. 20.) GKM rendelet** a forgalomirányító jelzőlámpák követelményeiről, tervezési, telepítési és üzemeltetési előírásairól
- **3/2001. (I. 31.) KöViM rendelet** a közutakon végzett munkák elkorlátozási és forgalombiztonsági követelményeiről
- **11/2001. (III. 13.) KöViM rendelet** az útburkolati jelek tervezési és létesítési előírásairól
- **1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet** a közúti közlekedés szabályairól
- **224/2011. (X. 21.) Korm. rendelet** a reklámtáblák, reklámhordozók és egyéb reklám célú berendezések közutak melletti elhelyezésének részletes szabályairól

2. Vasútépítés szakterületet érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok

2.1 A 2005. évi CLXXXIII. törvény a vasúti közlekedésről

A törvény olyan pontjai, melyeket a vizsgázónak ismerni kell:

- I. Fejezet: Általános rendelkezések
  - Hatály
  - Értelemzések
  - Állami feladatok
  - Fejlesztési stratégia
  - Igazgatás
  - Települési Önkormányzatok feladatai

- IX. Fejezet: A vasúti biztonság
  - Nemzeti szabályok, előírások, ajánlások
- XI. Fejezet: Tulajdonra vonatkozó rendelkezések
  - A vasúti telekalakítás szabályai
  - Idegen ingatlan
  - vasútlétesítési jog
- XIV. Fejezet: Igazgatás
  - Közlekedési hatóság
  - A közlekedési hatóság feladat- és hatásköre
  - A Közlekedési Hatóság együttműködése az Európai Unió Vasúti Ügynökségével
  - A hatósági ellenőrzés, igazgatási bírság
  - A hivatásos katasztrófavédelmi szerv feladat- és hatásköre
- XIV/A. Fejezet:
  - A különleges kötőtpályás közlekedésre vonatkozó eltérő rendelkezések
    - Idegen ingatlan használata
    - A vasúti igazgatási szerv feladat- és hatásköre
    - A közlekedési hatóság feladat- és hatásköre
- XVI. Fejezet: ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK
  - 1.melléklet A vasúti hálózat elemei

2.1.1 Kapcsolódó jogszabályok melyeket vizsgázónak ismerni kell

- **289/2012. (X.11.) Korm. rendelet** a vasúti építmények építésügyi engedélyezési eljárásainak részletes szabályairól.
- **103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet a hagyományos vasúti rendszerek kölcsönös átjárhatóságáról** 4. sz. melléklete az **Országos Vasúti Szabályzat OVSZ I.** Országos közforgalmú és sajáthasználátú vasutakra kell alkalmazni.
- **18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet az Országos Vasúti Szabályzat II. kötetének kiadásáról**, 1. számú melléklet az Országos Vasúti Szabályzat II. kötetének kiadásáról szóló 18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelethez (Az OVSZ II. rendelkezéseit a helyi közforgalmú vasúti pálya, a vasúti pálya tartozékai, a vasutak üzemi létesítményei és a vasúti járművek tervezése, kivitelezése és működtetése során kell alkalmazni.)
- **6/2003. (IV. 28.) GKM rendelet** a kötélvontatású személyszállító vasutakról és az **Országos Vasúti Szabályzat III.** kötetének kiadásáról
- **413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet** a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról

Figyelem! Az OVSZ jogszabályok a közeljövőben változni fognak!

3. Vízi közlekedési építményeket érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok

3.1 A 2000. évi XLII. törvény a vízi közlekedésről

3.1.1 A törvény néhány pontja, melyeket vizsgázónak ismerni kell

- Általános rész
  - A törvény hatálya
  - Az állam feladatai
  - Az önkormányzatok feladatai
  - A hajózás igazgatása
  - Szakértői tevékenység
- Vízi út, hajóút
  - A víziutak, a meder, a parton lévő létesítmények, továbbá az országos közforgalmú kikötők és az úszólétesítmények fejlesztésének megvalósítása
- Kikötő
  - Általános rendelkezések
  - Kikötő létesítése, üzemben tartása és megszüntetése
- Értelmező rendelkezések

3.1.2 Kapcsolódó jogszabály melyet a vizsgázónak ismerni kell

- **510/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet** a kikötő, komp- és révátkelőhely, továbbá más hajózási létesítmény létesítéséről, használatbavételéről, üzemben tartásáról és megszüntetéséről

4. Légiközlekedési építményeket érintő törvények, végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok

4.1 1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedésről

A törvény elsősorban működéssel kapcsolatos előírásokat tartalmaz.

A közlekedés szakterület vizsgázóinak a legfontosabb kapcsolódó jogszabály, melyet ismerni kell a **159/2010. (V. 6.) Korm. rendelet a repülőtér létesítésének, fejlesztésének, megszüntetésének, valamint a leszállóhely létesítésének és megszüntetésének szabályairól** szóló jogszabály.

5. Állam közlekedés szakterületet érintő műszaki szabályozási feladatai

5.1 Közlekedéssel összefüggő műszaki szabályozás

- 7/2019. (IV. 4.) ITM rendelet a Műszaki Szabályozási Bizottságról
- 6/2019. (IV. 4.) ITM rendelet az Építésügyi Műszaki Szabályozási Bizottságról
- 2/2019. (I. 9.) ITM rendelet az Útügyi Műszaki Szabályozási Bizottságról
- 1/2021. (I. 7.) ITM rendelet a Vasúti Műszaki Bizottságról, a vasúti műszaki előírások és a szakmai állásfoglalások kidolgozására és kiadására vonatkozó szabályokról
- 16/2017. (V. 25.) NFM rendelet az útügyi műszaki előírások kidolgozására, kiadására és közzétételére vonatkozó szabályokról

5.1.1 Az útügyi műszaki szabályozás

- **2/2019. (I. 9.) ITM rendelet az Útügyi Műszaki Szabályozási Bizottságról**
  - a) az útügyi műszaki előírások megalkotására, kiadására és közzétételére vonatkozó szabályokról szóló miniszteri rendeletben meghatározott eljárásrendben kidolgozza és felülvizsgálja az útügyi műszaki előírásokat tartalmazó szakmai szabályokat;
  - b) az a) pontban hivatkozott jogszabályban meghatározott eljárásrendben a közút tervezésében, építésében vagy üzemeltetésében érintett természetes vagy jogi személy megkeresésére egyedi szakmai állásfoglalást alakít ki a megkereső által bemutatott, az útügyi műszaki előírásokban foglaltaktól eltérő műszaki megoldásokról;
  - c) javaslatot tehet az útügyi műszaki szabályozás jogszabályi környezetének kialakítására, módosítására;
  - d) a c) pontban meghatározott feladata ellátása érdekében közreműködik az útügyi műszaki szabályozással összefüggő jogszabálytervezetek előkészítésében és egyeztetésében, ennek keretében az előterjesztések közigazgatási egyeztetése során előmozdítja az útügyi szakterület civil és más szervezetei, a hatóságok, továbbá a feladatkörükben érintett miniszterek által vezetett minisztériumok szakterületi felelősei közötti szakmai párbeszédet.

Az Útügyi Bizottság működésével kapcsolatos titkársági feladatokat a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság a szervezeti keretein belül látja el.

- **16/2017. (V. 25.) NFM rendelet az útügyi műszaki előírások kidolgozására, kiadására és közzétételére vonatkozó szabályokról**

A rendelet alkalmazásában útügyi műszaki előírás:

- a) a közút és műtárgyai tervezésére, építésére,
- b) a forgalom biztonságát és a forgalom rendjét meghatározó technikai eszközökre vagy

c) a közutak kezelésére vonatkozó, jogszabályi szintű szabályozást nem igénylő szakmai követelményrendszer.

- **Útügyi Műszaki Előírásoktól eltérő műszaki megoldás**

Bármely az adott közút tervezésében, építésében vagy üzemeltetésében érintett természetes vagy jogi személy az útügyi műszaki szabályozásban foglaltaktól eltérő műszaki megoldásokról (a továbbiakban: eltérés), valamint a szabályozást érintő más kérdésekben egyedi állásfoglalást kérhet az Útügyi Bizottságtól. A megkeresést a Koordináló szervhez kell benyújtani.

- **Szabályozások elérhetősége**

Útügyi műszaki előírások kidolgozása, kiadása, illetve a meglévő útügyi műszaki szabályozásba foglaltaktól eltérő műszaki megoldásokról (eltérésekről) szóló állásfoglalások, határozatokról itt lehet tájékozódni:

<https://ume.kozut.hu/p/utugyi-muszaki-eloirasok>

- Jogszabályok: www.njt.hu
- Szabványok: www.mszt.hu
- Segédletek: <https://www.mmk.hu/tagjainknak/tudastar>
- Érvényben lévő Útügyi műszaki Előírások: <https://ume.kozut.hu/statusz/ervenben-levo-utugyi-muszaki-eloirasok>
- Véleményezés alatt álló Útügyi Műszaki Előírások:
<https://ume.kozut.hu/statusz/velemenyez-es-alatt-levo-utugyi-muszaki-eloirasok>
- Érvényben lévő, hatálytalan és egyéb Útügyi Műszaki Előírások, MAUT Előírástár:
<https://www.maut.hu/Home/Index/1/4>
<https://www.maut.hu/Home/Almenu/1/4?almenu=19>

5.1.2 Vasúti műszaki szabályozás

Igazodva az Európai uniós irányelvekhez a hazai vasúti szabályozás az elmúlt években a Vasúti csomagok elvárásainak megfelelően folyamatos felülvizsgálat alatt áll. A felülvizsgálat célja, egy olyan szabályozási rendszer létrehozása, amely harmonizál az egységes európai vasúti térség létrehozására vonatkozó követelményekkel, ugyanakkor az elmúlt évtizedek technológia fejlődésének is teret enged.

A nemzeti szabályozás több pilléren nyugszik. A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény jogszabályi erejénél fogja kezeli és határozza meg a vasúti közlekedésre, mint tevékenységre, és a vasúti rendszerekre vonatkozó kereteket. Rögzíti az egységes európai vasúti közlekedés biztosításának érdekében az Átjárhatósági Műszaki Előírások betartásának

kötelezettségét. Definiálja, hogy a nagy sebességű vasúti rendszer a 200 km/h vagy azt meghaladó sebességű közlekedésre alkalmas vasúti pályahálózat és jármű összessége.

Nemzeti szabályozás egyik jellegzetessége, hogy Magyar Államvasutak 1984-ig hatósági jogkörrel rendelkezett, melynek eredményeként számtalan MÁV utasítás és szabvány volt általános érvényű. Az állami szabályozás a törvényekre és rendeletekre terjed ki, ugyanakkor a vasúti közlekedés biztonságos lebonyolításának szabványai, előírásai sok esetben vállalati szabványokban, utasításokban voltak rögzítve.

Felismerve, hogy a történelmileg kialakult szabályozás nem felel meg az Európai Unió többszintű szabályozási és kompetencia rendszer elvárásainak, első lépésben összegyűjtésre került valamennyi érvényes vasúti közlekedésre vonatkozó vállalati szinten szabályozott előírás és utasítás. 2018-ban életbe lépett e-VASUT Digitális Vasútügyi Előírástár, mely a kor technológia követelményeinek megfelelően összegyűjtve, digitálisan, egyhelyen tartalmazza az előírások, és utasítások aktuális, érvényes változatát.

Az Európai Unió 4. vasúti csomagjának részeként 2019. júniusától a European Union Agency for Railway (ERA) adja ki az egységes vasútbiztonsági tanúsítványt (SSC), a járművek típus és forgalomba hozatali engedélyét. Az 4. vasúti csomag részeként az ERTMS (ETCS, GSM-R) rendszerek jóváhagyását az ERA végzi, míg az engedélyező hatóságok továbbra is a nemzeti hatóságok.

Vasútügyi Szabályozás szempontjából eltérő szabályozások vonatkoznak az Uniós vasúti rendszerbe tartozó vonalakra és a nem uniós vasúti rendszerbe tartozó hálózatokra.

A Vasút Törvény 1. sz. melléklete a Vasútpályahálózat elemeit sorolja fel.

- **Az uniós vasúti rendszerbe tartozó vonalak (vt)**
  - a) a különleges építésű nagysebességű vonalak, amelyek általában 250 km/h vagy azt meghaladó sebességre vannak kialakítva,
  - b) a speciálisan nagysebességű forgalom céljára korszerűsített vonalak, amelyek 200 km/h körüli sebességre vannak kialakítva,
  - c) a speciálisan nagysebességű forgalom céljára korszerűsített vonalak, amelyek a domborzati viszonyok, tehermentesítési vagy városrendezési korlátok miatt sajátos jellemzőkkel bírnak, és a sebességet mindenhol a helyi viszonyokhoz kell igazítani. E kategória magában foglalja azon nagysebességű és hagyományos hálózatok közötti összekapcsoló vonalakat, az állomásokat keresztező vonalakat, a terminálokhoz, raktárokhoz való hozzáférést biztosító vonalakat stb. is, amelyeken hagyományos sebességgel „nagysebességű” gördülőállományok közlekednek,
  - d) személyszállítási célú hagyományos vonalak,
  - e) vegyes szállításra szánt hagyományos vonalak (személyszállítás és áru fuvarozás),

- f) árufuvarozás céljára szolgáló, hagyományos vonalak,
  - g) személyszállítási csomópontok,
  - h) árufuvarozási csomópontok, beleértve a kombinált fuvarozási terminálokat,
  - i) a fent említett elemeket összekötő vonalak.
- **Az uniós vasúti rendszerbe nem tartozó hálózatok (vt)**
    - a) a városi vasúti hálózatok
      - aa) metró hálózata
      - ab) földalatti vasút hálózata
      - ac) villamos hálózata
    - b) a könnyű vasúti hálózatok
      - ba) helyi érdekű vasút (HÉV) hálózata
      - bb) vasút-villamos (tram-train)
    - c) keskeny nyomtávú hálózatok
    - d) széles nyomtávú hálózatok
    - e) iparvágányok és sajátcélú

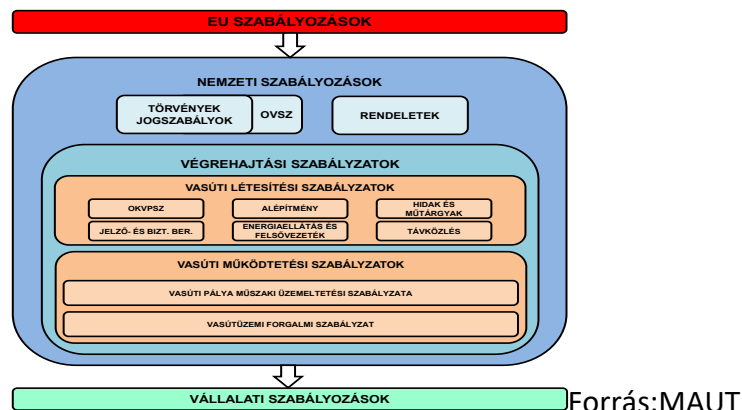
A vasúttörvény értelmező rendelkezése fontos szabályozással kapcsolatos fogalmakat tisztáz az alábbi csoportosításban.

- **vasúti műszaki előírás:** a vasúti műszaki bizottság által a közlekedési hatóság egyetértésével javaslatként előterjesztett, jogszabályban kihirdetett vagy jogszabály felhatalmazása alapján kiadott nemzeti szabály, nemzeti előírás vagy jogszabály felhatalmazása alapján a hatóság és a vasúti műszaki bizottság által térítés- és megkülönböztetésmentesen közzétett nemzeti ajánlás;
- **nemzeti szabály:** olyan vasúti műszaki előírás, amely az uniós vasúti rendszer magyarországi rendszerére vonatkozóan jogszabályban kihirdetett vagy jogszabály felhatalmazása alapján kiadott kötelező erejű, az egyes alrendszerekre vagy alrendszerreszerekre, a vasúti társaságokra, pályahálózat-működtetőkre vagy harmadik felekre vonatkozó uniós vagy nemzetközi szabályoktól eltérő vasútbiztonsági vagy műszaki követelményeket tartalmaz;
- **a megfelelés nemzeti szinten elfogadható módja:** a vasúti műszaki bizottság által kiadott, nem kötelező erejű vélemény, amely meghatározza a nemzeti szabályoknak való megfelelés megállapításának különböző módjait;
- **helyi jellegű szabály:** olyan nemzeti szabály, amely a vasút-villamosra, vagy az uniós vasúti rendszer magyarországi rendszerére vonatkozóan a vasúti pályahálózat egy

meghatározott szakaszára vonatkozik, és az uniós vasúti rendszer részét képező magyarországi rendszer egy pályaszakaszára adott esetben olyan előírást is tartalmaz, amely egy adott nemzeti szabályban megfogalmazott előírástól való eltérést határoz meg.

- **nemzeti előírás:** olyan vasúti műszaki előírás, amely a magyar vasúti rendszernek az uniós vasúti rendszerhez nem tartozó részére vonatkozóan jogszabályban kihirdetett vagy jogszabály felhatalmazása alapján kiadott kötelező erejű, az egyes alrendszerekre vagy alrendszerreszekre, a vasúti társaságokra, pályahálózat-működtetőkre vagy harmadik felekre vonatkozó műszaki vagy biztonsági követelményeket határoz meg;
- **nemzeti ajánlás:** a vasúti műszaki bizottság által kiadott, nem kötelező erejű vélemény, amely meghatározza a megfelelés nemzeti szinten elfogadható módját, a nemzeti előírásoknak való megfelelés megállapításának különböző módjait, vagy a vasúti rendszer biztonságos üzemeltethetősége érdekében, a vasúti pályára és tartozékaira, a vasúti üzemi létesítményekre és az azokhoz kapcsolódó felvonókra, mozgólépcsőkre és mozgójárdákra, valamint a felszín alatti vasúti pályahálózat vasúti állomási épületeire vonatkozó elvárt rendszerintegritási követelményeket, a vasúti pálya és tartozékai, a vasúti üzemi létesítmények létesítése, átalakítása vagy korszerűsítése során az elvárt szintű rendszerintegritás érdekében teljesítendő feltételeket és eljárásokat;

5.1.3 Az Uniós szabályozások rendszere vasútépítés területén

EU-s szabályok közé tartozik a kölcsönös átjárhatósággal kapcsolatos irányelvek és az Átjárhatósági Műszaki Előírásokkal kapcsolatos előírások, és az átjárhatósággal kapcsolatos magyar jogszabályok:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) **2016/797 irányelve** (2016. május 11.) a vasúti rendszer Európai Unión belüli **kölcsönös átjárhatóságáról**
- Európai Parlament és a Tanács (EU) **2016/798 irányelve** (2016. május 11.) a **vasútbiztonságról**

- az Európai Bizottság **1299/2014/EU rendelete** (2014. november 18.) az Európai Unió vasúti rendszerének **infrastruktúra** alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásokról,
- Európai Bizottság **1300/2014/EU rendelete** (2014. november 18.) az uniós vasúti rendszernek a **fogyatékosággal élő** és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról,
- az Európai Bizottság **1301/2014/EU rendelete** (2014. november 18.) az Európai Unió vasúti rendszerének **„energia”** alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásokról.
- a Bizottság (EU) **2016/919 rendelete** (2016. május 27.) az Európai Unió vasúti rendszerének **„ellenőrző-irányító és jelző”** alrendszerére vonatkozó kölcsönös átjárhatósági műszaki előírásról.
- **413/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet** a vasúti rendszer kölcsönös átjárhatóságáról

- **EU-s szabályozások elérhetősége**

EUs Szabályozások: <https://eradis.era.europa.eu/>

Európai Vasúti Ügynökség Átjárhatósági és Biztonsági Adatbázisa (ERADIS)

Az ERADIS adatbázis biztosítja, hogy a tagállamokban a vasutak biztonsága és interoperabilitása szempontjából lényeges információk hozzáférhetőek és átláthatók legyenek a vasút minden érdekeltje és érdekeltje számára az (EU) 2016/798 irányelvvel és az irányelvvel (EU) 2016/797 és az (EU) 2016/796 rendelet.

- Az Átjárhatósági előírásokról, információ itt lehet kapni angol nyelven:
https://www.era.europa.eu/activities/technical-specifications interoperability_en
- A vasúti rendszer Közösségen belüli kölcsönös átjárhatóságáról szóló 2008/57/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv támogatása céljából a vasúti termékekre vonatkozóan kidolgozott harmonizált szabványokról itt lehet információt kapni.
<https://eur-lex.europa.eu>

5.1.4 Nemzeti szabályozások

Lásd: előző pontokban hivatkozott jogszabályok, illetve a szakmai előkészítés alatt lévő létesítési szabályzatok. (a tananyag készítés idején még nem jelentek meg).

Elérhetőség:

A nemzeti szabályok az erre kijelölt szervezet honlapján lesz elérhető.

5.1.5 Pályahálózatműködtetői, illetve Vállalati utasítások

Ide tartoznak azok az utasítások, melyeket a Pályahálózatműködtetőnek, vasútvállalatnak jogszabályi kötelezettsége elkészíteni. (pl. OVSZ I.-ben előírt utasítások), illetve belső szabályozások:

- A vasúti létesítési szabályzatok a tervezés, a kivitelezés és az átvétel szabályozó dokumentumainak csoportját jelentik, szakterületenkénti bontásban kötetekre tagozódva,
- A vasúti működtetési szabályzatok a vasúti pályahálózat folyamatos és biztonságos működésének feltételeit fogalmazzák meg és két részre oszlanak:
  - a vasúti pálya műszaki üzemeltetési szabályzata, amely a vasúti pálya és tartozékainak üzem- és forgalombiztos-állapotban tartása, folyamatos működésének biztosítása, a hiba- és zavarelhárítás és a műszaki felügyelet szabályozását valósítja meg,
  - vasútüzemi forgalmi szabályzat.

5.1.6 Vasútügyi Szabályozó dokumentumok elérhetőségére példák:

- Jogszabályok: www.njt.hu
- Szabványok: www.mszt.hu
- Segédletek: <https://www.mmk.hu/tagjainknak/tudastar>
- Vasútügyi Előírások:
- MÁV értesítők: <https://mosz.co.hu/dokumentumtar.html>
- MAUT Előírástár: <https://www.maut.hu/Home/Index/1/4>
<https://www.maut.hu/Home/Almenu/1/4?almenu=20>
- MÁV, vagy a MÁV által honosított UIC (MÁV MI UIC, MÁV ME UIC) szabványok: <https://www.mavcsoport.hu/mav-csoport/bemutatkozas/szabvanykozpont>
- Átjárhatósági Műszaki Előírások, ÁME-k: <https://eur-lex.europa.eu>
- EUs Szabályozások: <https://eradis.era.europa.eu/>
- MÁV-HÉV: <https://www.mav-hev.hu/muszaki-adatszolgaltatas>
- BKV tervezési irányelvek:
https://www.bkv.hu/hu/kozerdeku_adatok/villamos_infrastruktura_tervezesi_iranyelvek_es_fenntartasi_adatok/
- <http://lechnerkozpont.hu/oldal/gyujtemenyismerteto>

- Nyilvántartás vasúti megfelelőségértékelő szervezetekről
<https://www.kozlekedesihatosag.kormany.hu/hu/dokumentum/196973>
- ERA/GUI/02-2013/INT;
https://www.era.europa.eu/sites/default/files/activities/docs/iu_tsi_guide_annex01_prm_tsi_hu.pdf
- ERA/GUI/07-2011/INT
https://www.era.europa.eu/sites/default/files/activities/docs/iu_tsi_guide_annex01_inf_tsi_hu.pdf
- ERA/GUI/07-2011/IN
https://www.era.europa.eu/sites/default/files/activities/docs/guide_application_of_ene_tsi_hu.pdf

5.1.7 1/2021. (I. 7.) ITM rendelet a Vasúti Műszaki Bizottságról,

A rendelet a vasúti műszaki előírások és a szakmai állásfoglalások kidolgozására és kiadására vonatkozó szabályokról szól és rögzíti a vasútszakmai szabályokkal kapcsolatos jogszabályi feladatokat:

- a) az e rendeletben meghatározott eljárásrend szerint kidolgozza, szükség szerint felülvizsgálja a jogszabályban kihirdetett vasúti műszaki előírást;
- b) az e rendeletben meghatározott eljárásrend szerint kidolgozza, szükség szerint felülvizsgálja és módosítja vagy visszavonja a nem jogszabályban kihirdetett vasúti műszaki előírást, valamint gondoskodik azok kiadásáról;
- c) közreműködik a vasúti műszaki előírásoknak a vasúti rendszer Európai Unió belüli kölcsönös átjárhatóságáról szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/797 európai parlamenti és tanácsi irányelv [a továbbiakban: (EU) 2016/797 irányelv] 14. cikke és a vasútbiztonságról szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/798 európai parlamenti és tanácsi irányelv [a továbbiakban: (EU) 2016/798 irányelv] 8. cikke szerinti bejelentési kötelezettség teljesítésében;
- d) az e rendeletben meghatározott eljárásrendben a vasúti tervezésben, gyártásban, építésben vagy üzemeltetésben érintett természetes vagy jogi személy, a vasúti közlekedési hatóság (a továbbiakban: hatóság), az államigazgatási szerv vezetője vagy képviselőre jogosult tisztségviselője vagy önálló szervezeti egységének vezetője megkeresésére egyedi szakmai állásfoglalást alakít ki a nemzeti szabály szakmai értelmezésével kapcsolatban, továbbá a nemzeti szabályokban nem vagy nem teljeskörűen szabályozott műszaki megoldások tekintetében arra vonatkozóan, hogy a nemzeti szabály módosítása, vagy új nemzeti szabály kiadása szükséges-e;
- e) figyelemmel kíséri a vasúti műszaki és vasútbiztonsági előírásokkal kapcsolatos hazai és nemzetközi tapasztalatokat, a műszaki haladás vívmányait;

f) javaslatot tesz a vasúti műszaki és vasútbiztonsági szabályozást érintő, az a) pontba nem tartozó jogszabályokra;

g) közreműködik a vasúti műszaki előírásokkal összefüggő jogszabálytervezetek előkészítésében.

A rendeletben kihirdetett vasúti műszaki előírást a kormányzati honlapon – a koordináló szerv és a hatóság oldalán – is közzé kell tenni.

A nemzeti szabály értelmezésével kapcsolatban, továbbá a nemzeti szabályokban nem vagy nem teljeskörűen szabályozott műszaki megoldásokról, valamint a szabályozást érintő más kérdésekben egyedi szakmai állásfoglalást kérhet a Bizottságtól. A megkeresést a koordináló szervhez kell benyújtani.

6. Szabványok

1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról néhány fogalma:

- Nemzetközi szabvány: olyan szabvány, amelyet nemzetközi szabványosító vagy szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.
- Nemzetközi Szabványügyi Szervezetek:
ISO: Nemzetközi Szabványügyi Szervezet
IEC: Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság
- Európai szabványosítás: olyan szabványosítás, amelyben teljes joggal az EK-hoz (Európai Közösséghez) és az EFTA-hoz (Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz) tartozó országok illetékes szervei vehetnek részt.
- Az európai szabványosítás az Európai Szabványügyi Szervezetek keretében folyó szabványosítás.
CEN: Európai Szabványügyi Bizottság
CENELEC: Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság
ETSI: Európai Távközlési Szabványügyi Intézet
- Európai szabvány: olyan szabvány, amelyet európai szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.
- Nemzeti szabványosítás: valamely meghatározott ország szintjén végzett szabványosítás.

A nemzeti szabvány olyan szabvány, amelyet a nemzeti szabványügyi szervezet alkotott meg, vagy fogadott el, és tett a nyilvánosság számára hozzáférhetővé.

A nemzetközi és az európai szabványokat szabványként közzétenni Magyarországon csak nemzeti szabványként lehet.

A nemzeti szabvány nem lehet jogszabállyal ellentétes.

A nemzeti szabványt nemzeti szabványjellel kell ellátni. A nemzeti szabvány jele: MSZ (Magyar Szabvány).

- Honosított harmonizált szabvány: a nemzeti szabványként közzétett harmonizált szabvány

Harmonizált szabványok

A harmonizált szabványok az európai szabványoknak egy speciális kategóriája.

Harmonizált szabványt az európai szabványügyi testületek az Európai Bizottság által adott szabványosítási kérelem (megbízás) alapján dolgoznak ki. Az európai szabványok mintegy egyötöde ilyen megbízás alapján jön létre.

Harmonizált szabvány alkalmazásával lehet alátámasztani azt, hogy az adott termék vagy szolgáltatás megfelel a vonatkozó uniós jogszabályokban előírt műszaki követelményeknek.

Figyelmeztetés!

Az uniós jogban előírt műszaki követelményeket kötelező betartani, míg a harmonizált szabványok használata rendszerint önkéntességen alapul.

A harmonizált szabványok olyan műszaki leírásokat tartalmaznak, amelyek betartása elégségesnek tekinthető ahhoz, hogy a kérdéses termék megfeleljen az uniós jog szerinti műszaki követelményeknek.

Az esetek többségében a harmonizált szabványok alkalmazása önkéntes. A gyártók, illetve szolgáltatók más műszaki megoldás révén is teljesíthetik a jogszabályi követelményeket.

https://europa.eu/youreurope/business/product-requirements/standards/standards-in-europe/index_hu.htm

Idegen nyelvű szabványok magyar nyelvű változata

- Idegen nyelvű szabvány magyar nyelvű változatának kiadása nem egyszerűen a forrásszabvány fordítása, hanem a fordítás alapján, a szabvány magyar nyelvi értelmezésével a forrásszabvány tartalmát pontosan visszaadó, annak tartalmával azonos, a magyar szabványrendszerbe és jogszabályi környezetbe illesztett magyar nemzeti szabvány.

A szabványok helyett fordítások alkalmazása súlyos biztonsági, műszaki, gazdasági kockázatokkal jár, különösen az élet-, egészség-, vagyon- és környezetvédelem területén. Az egyetlen jogszerű, hivatalos megoldás tehát csak a nemzetközi vagy

európai szabvány fordítása alapján, a Magyar Szabványügyi Testület által kiadott, a forrásszabvánnyal való megegyezőséget garantáló magyar nyelvű nemzeti szabvány.

ÁME-ban hivatkozott szabványok

Az ÁME-k kifejezetten, egyértelműen azonosítható módon hivatkozhatnak az európai vagy nemzetközi szabványokra, előírásokra, vagy az Ügynökség által kiadott műszaki dokumentációkra, ha ez feltétlenül szükséges ezen irányelv céljainak megvalósításához.

Ilyen esetben ezeket a szabványokat vagy előírásokat (vagy azok vonatkozó részeit) vagy a műszaki dokumentációkat az érintett ÁME mellékletének kell tekinteni, és azok az ÁME alkalmazásától kezdve kötelezővé válnak.

Ilyen szabványok vagy előírások, vagy műszaki dokumentációk hiányában és azok kidolgozásáig hivatkozni lehet más, egyértelműen meghatározott dokumentumokra, amelyek könnyen hozzáférhetők és nyilvánosak.

Ahol az ÁME-ban EN szabványokra történik utalás, az EN szabványok „nemzeti eltérések” néven végrehajtott módosításai nem alkalmazhatók, kivéve, ha ez az ÁME másképp rendelkezik.

Szabványhivatkozások

A szabályozási dokumentumokban (szerződésben) dátummal történt szabvány hivatkozásnál az ott megadott dátumú szabvány a követelmény, a dátum nélküli hivatkozott dokumentumnál az alkalmazáskor legfrissebb változat (a módosításokkal együtt) a követelmény.

7. Építési Termék

191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet mind a tervezőre, mind a kivitelezőre az építési termékkel kapcsolatos feladatokat fogalmaz meg.

Magyarországon jelenleg az építési termékek forgalomba hozatalát és alkalmazását a **275/2013. (VII. 16.) Kormányrendelet** szabályozza, amely a 305/2011/EU rendelet alapján készült.

A kormányrendelet előírja, hogy **minden építési termék teljesítményét**, néhány, a rendeletben megfogalmazott eset kivételével, **kötelező teljesítménynyilatkozattal igazolni a beépítés feltételeként**. A kormányrendelet által így a **teljesítménynyilatkozat** kiállításának kötelező jellege a harmonizált szabvánnyal lefedett termékeken túl **kiterjed** – a kivételeket leszámítva – **az összes építési termékre**.

Azt, hogy egy építési termék adott felhasználási területre alkalmas legyen, az arra vonatkozó követelmények határozzák meg.

1.) A vonatkozó követelményeket elsőként a termék műszaki specifikációja tartalmazza, egyben ez a dokumentum írja elő a termék forgalmazására vonatkozó teendőket is.

A műszaki specifikáció alapvető fajtái:

- szabvány (honosított harmonizált EN szabvány),
- egyedi műszaki specifikáció,
- nem sorozatban gyártott termék esetén: azon építmény építési tervdokumentációja, ahová a termék beépítésre kerül.

Abban az esetben, ha a termékre honosított, harmonizált EN szabvány vonatkozik, akkor tovább léphetünk a forgalmazás kérdéskörre (3. bekezdés).

2.) Amennyiben egy termékre vonatkozóan nincsen honosított, harmonizált EN szabvány, illetve a termék az abban foglaltaktól jelentősen eltér, akkor egyedi műszaki értékelés elkészítését kell kérelmezni egy erre feljogosított műszaki értékelő szervezetnél (TAB).

Abban az esetben, ha a gyártó a termék forgalmazását csak magyarországi viszonylatban tervezi, akkor **Nemzeti Műszaki Értékelésért** (NMÉ), ha európai uniós forgalmazást tervez, akkor **Európai Műszaki Értékelését** (ETA) kell folyamodnia. Az ÉMI Nonprofit Kft. mindkét típusú engedély kiadására jogosult.

3.) A vonatkozó műszaki értékelés birtokában kerülhet sor a termékforgalmazás alapjául szolgáló teljesítmény állandóság értékelésének és ellenőrzésének lefolytatására.

A **teljesítmény állandósági tanúsítás** során a gyártónak azt kell bizonyítania, hogy az általa gyártott termék megfelel a vonatkozó műszaki értékelésben foglalt követelményeknek.

A tanúsítás tartalmát, részleteit a műszaki értékelésben előírt rendszer határozza meg. Az eljárás során a gyártónak, és – egyetlen rendszer kivételével – az ún. kijelölt szervezetnek is van feladata. (pl vasútnál DeBo)

A teljesítmény állandósági tanúsítás eredményes lefolytatása után **a gyártó** a vonatkozó módoszat szerinti dokumentum (tanúsítvány, első típusvizsgálati jegyzőkönyv) birtokában **kiállíthatja a Teljesítménynyilatkozatot**, melyet a termékhez csatolva, az jogszerűen forgalmazható.

Amennyiben a termékre vonatkozó műszaki specifikáció honosított, harmonizált EN szabvány, illetve Európai Műszaki Értékelés (ETA) a termékre felhelyezhető a CE jelölés.

4.) Beépítési követelmények

Az építési termékekre a vonatkozó műszaki specifikáció követelményein túl a termék adott építménybe való beépítésére is vonatkozhatnak külön pl. tagállami követelmények. Magyarországon ilyen pl. az Országos Tűzvédelmi Szabályzat vagy a 7/2006 TNM rendelet.

https://www.emi.hu/emi/web.nsf/pub/epitesi_termek_forgalmazasa.html

5.) Útépítési építési termékek

275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet 1. melléklet (23. sor) értelmében az útépitések során felhasznált építési termékekre vonatkozó követelményeket az útügyi műszaki előírások tartalmazzák. Ilyen előírás, amely az alapvető követelményeket tartalmazza pl. az eUT e-ÚT 05.02.11. – Útpályaszerkezeti aszfaltburkolatok keverékeinek követelményei c.

Azoknak az építési termékeknek az esetében, ahol nincs elfogadott harmonizált európai szabvány és nem készült európai műszaki értékelés, a teljesítménynyilatkozatnak legalább a 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet 1. melléklet táblázatában meghatározott alapvető jellemzőket kell tartalmaznia.

Néhány példa arra, hogy az 1. melléklet témakörei közül melyek fordulnak elő a leggyakrabban az útépités vasútépités területén.

1. Előre gyártott normál/könnyűsúlyú/autoklávozott pórusbeton-termékek	
3	Előre gyártott betontermékek / Cölöpök alapozáshoz / Épületek mélyalapozása
4	Előre gyártott betontermékek / Oszlopok / Villamos légvezetékek és távközlési vezetékek oszlopai, közvilágítási oszlopok , antenna és távközlési oszlopok, szélturbinák tartóoszlopai és hasonló telepítések
13	Előre gyártott betontermékek / Hídelemek / Vasbeton hidak
16	Előre gyártott betontermékek / Kerítéselemek kerítések
19	Előre gyártott betontermékek / Föld alatti üreg képzése anyagok szállítására, tárolására (pl. szennyvíz tároló, kábel alagút, aluljáró stb.)
20	Támfaelemek / Támfalak földpart, árok, töltés, hídfő, folyós anyagok (pl. homok, kavics) stb. megtámasztására
8. Geotextíliák	
4	A vízelvezető rendszerekben alkalmazott geotextíliák és rokon termékek
5	A vasutak szerkezetében alkalmazott, a földmunkák és az alapozások során, valamint a gyűjtőrendszerekben alkalmazott geotextíliák és rokon termékek
8	Alagutak és a föld alatti műtárgyak szerkezetében folyadék elleni gátként alkalmazott geoszintetikus gátak
10	Alagutak és a föld alatti műtárgyak szerkezetében alkalmazott geotextíliák és rokon termékek
11	Utak és más közlekedési területek (a vasutak és az aszfaltbeépítések kivételével) szerkezetében alkalmazott geotextíliák és rokon termékek
12. Forgalmi kellékek: közúti berendezések	
1	Forgalomirányító berendezések / Figyelmeztető és biztonsági fényjelzők
2	Forgalomirányító berendezések, fényjelző készülékek , a 200 mm és 300 mm névleges jelzőfelület-átmérőjű, piros, sárga és zöld közúti közlekedési fényjelzők (a hordozható fényjelzők nem ide tartoznak)
3	Állandó, függőleges, közúti közlekedési jelzések, állandó jelzőtáblák , teljes jelzőtábla-összeállítás
4	Állandó, függőleges, közúti közlekedési jelzések, belső átvilágítású forgalomterelő oszlopok (TTB)
5	Állandó, függőleges, közúti közlekedési jelzések, vezetőoszlopok és fényvisszavetők
6	Függőleges közúti jelzések, változtatható jelzéstartalmú közúti jelzőtáblák
7	Közúti zajárnyékoló berendezések
8	Közúti visszatartó rendszerek: biztonsági korlátok, ütközés csillapítók, kezdő- és végszerkezetek, átmeneti szerkezetek, jármű mellvédek
9	Vasbeton és feszített beton lámpaoszlopok , legfeljebb 20 méter magas egyenes, illetve legfeljebb 18 méter magas konzolos, vasbeton vagy feszített beton lámpaoszlopok
10	Acél lámpaoszlopok , legfeljebb 20 méter magas egyenes, illetve legfeljebb 18 méter magas konzolos lámpaoszlopok
11	Alumínium lámpaoszlopok legfeljebb 20 méter magas egyenes, illetve legfeljebb 18 méter magas konzolos lámpaoszlopok

15. Cement, építési mész és egyéb hidraulikus kötőanyagok	
16. Betonhoz alkalmazott betonacél és feszített acél (és segédanyagaik), utófeszítő rendszerek	
19. Padlóburkolatok	
1	Természetes útburkoló kőlapok külsőtéri felhasználás gyalogos és járműforgalomra
2	Természetes útburkoló kövek külsőtéri felhasználás gyalogos és járműforgalomra
3	Természetes útszegélykövek külsőtéri felhasználás gyalogos és járműforgalomra
7	Beton útburkoló elemek tetők, valamint gyalogosok, illetve járművek által használt területek - pl. járdák, gyalogos zónák, kerékpárutak, parkolók, utak, autópályák, ipari területek (dokkok és kikötők is), repülőgép utak, autóbuszmegállók, benzinkutak stb. - burkolására használva
8	Beton járdalapok gyalogosok, ill. járművek által használt utak, valamint tetők burkolására használt, előregyártott beton burkolólapok és kiegészítők.
9	Beton útszegélykövek előregyártott vasalatlan beton szegélyelemek vagy vízvezető-árokelemek, melyeket forgalmiterületeken, vagy tetőkön használhatnak
13	Betonburkolatokban használt teherátadó acélbetétek előírásai teherátadó acélbetétekre, melyeket az utak, repülőterek és egyéb közlekedési területek készített betonburkolataihoz használnak
23. Útépitési termékek	
1	Az útépitések során felhasznált építési termékekre vonatkozó követelményeket az útügyi műszaki előírások tartalmazzák.
24. Adalékanyagok	
26. Betonnal, vakoló- és falazóhabarccsal kapcsolatos termékek	
28. Emberi fogyasztásra szánt vízzel nem érintkező csövek, tartályok	
7	Műanyag csővezetékrendszerek - Nyomás nélküli talaj- és szennyvízvezető rendszer elemek épületszerkezeten belül
8	Műanyag csőrendszerek - Föld alatti nyomás nélküli alag-, és csatornacső rendszer elemek

Megjegyzés: A felsorolás nem teljeskörű, a tényleges terméktulajdonságokat a 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet 1. melléklet tartalmazza.

IV. A közlekedési építmények tervezése, az engedélyezési és kivitelezési tervek tartalma

1. Tervtartalmakat szabályozó előírások

1.1 Engedélyezési tervek

- Az engedélyezési tervek tartalmát a rész-szakterületekre vonatkozó, a hatósági engedélyezési eljárás jogszabályai (túlnyomórészt kormányrendeletek), részleteiben pedig ezek mellékletei határozzák meg. (93/2012. Korm. r. és a 289/2012. Korm. rendeletek).
- A hajózási és légügyi építményekre vonatkozóan ugyanott csak hivatkozások vannak az 510/2017 (XII.29.) Kormány rendelet. és a 159/2010.(V./.) Korm. rendelet.
- Közutak Tervezése eUT 03.01.11 Útügyi Műszaki Előírás, <https://ume.kozut.hu/dokumentum/40>
- OKVPSZ Országos Közforgalmú Vasutak Pályatervezési Szabályzat
- MMK Tervdokumentációk Tartalmi és formai követelményeinek szabályzata https://www.mmk.hu/kereses/tartalom?uj=1&keresett_kifejezes=seg%C3%A9dletek&search-submit=Keres&muvelet=%2Fkereses%2Ftartalom%3Fuj%3D1
- Kamarai Tudástár: Tagok számára elérhető letölthető segédletek, útmutatók, tanulmányok https://www.mmk.hu/kereses/tartalom?elem=10&uj=1&darab=84&keresett_kifejezes=segédletek&muvelet=/kereses/tartalom?uj=1&search-submit=Keres&oldal=3
- 72/1996 (V. 22.) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról a vízjogi engedélyezési eljáráshoz benyújtandó dokumentumokat sorolja fel illetve a VIZEK rendszerben történő engedélyezési eljárást szabályozza.
- 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról (csak a műszaki dokumentumokról rendelkezik)
- 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
- 314/2005 (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról
- A közforgalmú személyszállítás és építményeinek tervezése és megvalósítása során alkalmazandó akadálymentesítési szabályok https://2015-2019.kormany.hu/download/f/cb/91000/Közlekedési_hozzáférhetőség_segédlet.pdf#!DocumentBrowse

- 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet a transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről
- 49/2017. (VII. 07. MÁV Ért. 17.) EVIG sz. utasítás A vasúti pálya és tartozékai, ezen belül a kapcsolódó alépítményi, műtárgy, biztosítóberendezési, erősáramú, távközlési és magasépítményi tervek jóváhagyási hatásköreinek szabályozásáról, valamint az egyes, a pályaműködtető által kiadott nyilatkozatok megtételének feltételeiről
- Vasúti Hídszabályzat MÁV Értesítő 2018. december 21
- Közműszolgáltatók tertartalmakra vonatkozó szabályzatai
- A külön dokumentált szakterveket, (pl: Hidak, Zajárnyékoló falak, Monitoring terv, Ökológiai átjáró,) szakmai előírások, Útügyi Műszaki Előírások és a Megbízó elvárásai szerinti tartalommal kell elkészíteni.

1.2 A kivitelezési dokumentáció

- A kivitelezési dokumentáció minden munkarészét olyan léptékben és kidolgozottsági szinten kell elkészíteni, amilyen mértékben az a megértéséhez, a kivitelezéshez, az építési-szerelési munka szakszerű elvégzéséhez, és az építőipari kivitelezés ellenőrzéséhez szükséges.
- A Kivitelezési rendelet IV. Fejezete és I. sz. Melléklete határozza meg a kivitelezési dokumentáció szükséges tartalmát és részletezettségét.
- Ezek, bizonyos általános szabályok mellett, elsősorban az általános építmények (épület, magasépítés) szempontjait tükrözik. A sajátos építményekre (műtárgy, nyomvonalas építmény) vonatkozó előírásokat a szakági jogszabályok, műszaki szabályzatok és műszaki előírások tartalmazzák.
- Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a 93/2012. sz. közúti engedélyezési kormányrendelet előírja a hidak és az alagutak kivitelezési terveinek hatósági engedélyezését is.
- A kivitelezési dokumentáció tartalmi követelménye tekintetében figyelembe kell venni a Magyar Építész Kamara és a Magyar Mérnöki Kamara vonatkozó, a szakmai követelményeket megállapító szabályzatait, a felelős tervező ezek figyelembe vételével határozza meg a dokumentáció munkarészeit.

https://www.mmk.hu/kereses/tartalom?uj=1&keresett_kifejezes=seg%C3%A9dletek&search-submit=Keres&muvelet=%2Fkereses%2Ftartalom%3Fuj%3D1

- Közutak Tervezése eUT 03.01.11 Útügyi Műszaki Előírás, <https://ume.kozut.hu/dokumentum/40>
- OKVPSZ Országos Közforgalmú Vasutak Pályatervezési Szabályzat

- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről
- 18/2007. (II. 20.) Korm. rendelet a transzeurópai közúthálózatnak a Magyar Köztársaság területén lévő alagútjaira vonatkozó biztonsági minimumkövetelményekről
- A közforgalmú személyszállítás és építményeinek tervezése és megvalósítása során alkalmazandó akadálymentesítési szabályok [https://2015-2019.kormany.hu/download/f/cb/91000/Közlekedési_hozzáférhetőség_segédlet.pdf#!DocumentBrowse](https://2015-2019.kormany.hu/download/f/cb/91000/Kozlekedesi_hozzaférhetőség_segédlet.pdf#!DocumentBrowse)
- 49/2017. (VII. 07. MÁV Ért. 17.) EVIG sz. utasítás A vasúti pálya és tartozékai, ezen belül a kapcsolódó alépítményi, műtárgy, biztosítóberendezési, erőáramú, távközlési és magasépítményi tervek jóváhagyási hatásköreinek szabályozásáról, valamint az egyes, a pályaműködtető által kiadott nyilatkozatok megtételének feltételeiről
- Vasúti Hídszabályzat H.1-9. (MÁV Értesítő 2018. december 21.)
- 6/2018. (II. 23. MÁV Ért. 2.) EVIG sz. utasítás Az utasforgalmi terek tervezése és tervjóváhagyása során betartandó és alkalmazandó akadálymentesítési előírásokról
- A külön dokumentált szakterveket, (pl: Hidak, Zajárnyékoló falak, Monitoring terv, Ökológiai átjáró), szakmai előírások, Útügyi Műszaki Előírások és a Megbízó elvárásai szerinti tartalommal kell elkészíteni
- Átjárhatósági Műszaki Előírások
- A tervező feladata lehet még a megvalósult építmény befejezését követően annak helyszíni felmérése alapján és a kivitelező adatszolgáltatása alapján a Megvalósulási Terv elkészítése.

1.3 A környezeti hatásvizsgálati engedélyezési eljárás a közlekedési építményekkel kapcsolatban

A környezetvédelmi engedélyezési eljárással a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (I. a G) fejezetet is) foglalkozik.

A rendelet 1. Mellékletében felsorolt tevékenységek (létesítések) környezeti hatásvizsgálati eljárás alapján környezetvédelmi engedélyt kapnak. Közlekedési (szállítási) területen ide tartozik az országos törzshálózati vasúti pálya (kivéve kizárólag a Budapest vonzaskörzetét szolgálót), a gyorsforgalmi út csomópontokkal együtt, a négy vagy több forgalmi sávós út 10 km egybefüggő hosszától, vagy ugyanilyen hosszban meglévő út bővítése négy vagy több sávra, víziút 1350 t-nál nagyobb hajókra, illetve kikötőikre, repülőtér 2100 m alaphosszúságú futópályától.

A rendelet 3. Melléklete az előzetes vizsgálatra kötelezett tevékenységeket (létesítéseket) sorolja fel, ahol az előzetes vizsgálat eredményétől függően kell a környezeti hatásvizsgálatot lefolytatni. Közlekedési (szállítási) tevékenységek közül ide tartozik a többi vasúti pálya (regionális, csatlakozó, összekötő, helyi vasúthálózat, földalatti is, védett területen vezető egyéb vasút), országos közút építése és fejlesztése 1 km hosszától, védett területen egyéb út, víziutak, vasúti pályaudvar, vasútállomás, autóbusz pályaudvar, parkolók (teljesítménytől függően), kikötők, kisebb repülőterek. Ide tartozik még bármely építmény, ami 3 ha-nál nagyobb területet foglal el, ez lényegében szinte minden közlekedési építménynél fennáll!

A rendelet 4. Melléklete tartalmazza az előzetes vizsgálatához szükséges dokumentáció tartalmát. A hatásvizsgálati eljárás hatástanulmány benyújtásával indul. A hatásvizsgálat szükségességének és a hatástanulmány általános tartalmi szempontjait a rendelet 5. és 6. Melléklete tartalmazza. A 7. Melléklet tartalmazza a hatásterületek meghatározását, a környezeti hatástanulmány készítéséhez. Hatásterület típusok: közvetlen hatások, közvetett hatások területei, a fentiek együttes területe a teljes hatásterület.

1.4 Vasúttervezés szakági előírásai

1.1 és 1.2 pontban felsoroltakon felül:

- **15/2020. (I. 31. MÁV Ért. 4.) EVIG . sz. D.11. utasítás** Vasúti alépítmény tervezése, építése, karbantartása és felújítása [e-VASUT 02.10.20:2016 D.11. sz. utasítás. Vasúti alépítmény tervezése, építése, karbantartása és felújítása. (I. és II. kötet) 44600/2014/MAV 20/2016. (VI. 10. MÁV Ért. 10.) helyett
- **D.12/H. Utasítás** (Hézag nélküli felépítmény építése, karbantartása és felügyelete)
- **Közúti Vasúti Infrastruktúra Tervezési Irányelvek** Országos érvényességű feltétfüzet
- 66/2009. VIG. sz. UTASÍTÁS AZ E. 101. SZ. ÁLTALÁNOS UTASÍTÁS A NORMÁL NYOMTÁVÚ VILLAMOSÍTOTT VASÚTVONALAK ÜZEMÉRE
- e-VASUT 02.70.33 Irányelvek **gyalogfelüljárók** térbeli elhelyezésének és védőberendezéseinek tervezéséhez (113.935/1981. 6. E. sz.)

V. Minőségügyi kérdések, a megfelelőségigazolás dokumentumai, példák megfelelőségigazolás dokumentálására.

Ebben a fejezetben hivatkozott egyes Útügyi Műszaki Előírások jelenleg is átdolgozás alatt vannak. Az itt leírtak csak illusztrálják azokat az eljárásokat, melyeket a műszaki ellenőrnek, felelős műszaki vezetőnek a feladat elvégzése során meg kell ismernie. A tényleges megfelelőségigazolást, mindig az aktuális szabályozási és szerződéses dokumentumok szerint kell elvégezni.

1. Az építmények megfelelőség igazolása

1.1 A 93/2012. (V.10.) Kormányrendelet az utak építésének forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről intézkedik. A 18.§.(6) bekezdés szerint:

(6) Az építtető a forgalomba helyezés engedélyezése érdekében legkésőbb a helyszíni szemlén köteles átadni a hatóságnak:

- a) az elkészült közlekedési építmény tényleges állapotát feltüntető megvalósulási terv egy példányát, a kivitelező felelős műszaki vezetőjének nyilatkozatával arról, hogy az építmény a jóváhagyott tervnek megfelelően épült meg,
- b) az építtető nyilatkozatát arról, hogy az építmény az építési engedélynek megfelelően valósult meg,
- c) a műszaki átadás-átvételéről készült lezárt jegyzőkönyvet és annak mellékleteit,
- d) amennyiben a hatóság az építési engedélyben előírta, az útkezelő által jóváhagyott kezelési és karbantartási kézikönyvet,
- e) az építési engedélyezési eljárásban részt vett, az 5. §-ban megjelölt közműszolgáltatók, útkezelők, a vagyionkezelő nyilatkozatát,
- f) több útkezelő esetében az összes érintett útkezelő által jóváhagyott, kezelői lehatárolási tervet, valamint
- g) amennyiben a tényállás tisztázásához szükséges, a hatóság erre irányuló felhívására az útterülettel érintett ingatlanok tulajdoni lapjáról kiállított, egy hónapnál nem régebbi, papíralapú hiteles másolatot.

1.2 A 191/2009.(IX.15.) Kormányrendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről intézkedik. A 12. és 14.§ a vállalkozó kivitelező, a 13.§ a felelős műszaki vezető feladatait részletezi.

1.2.1.A vállalkozó kivitelező feladata többek között:

g) a műszaki átadás-átvételi eljárás során a berendezések, rendszerek működési próbája és a tapasztalt rendellenességek, hiányosságok megszüntetése, szükség esetén a próba megismétlése,

h) a kivitelezés befejezésével a mérési jegyzőkönyvek kiállítása, az alkalmazott építési termékek teljesítmény nyilatkozatainak rendelkezésre bocsátása

1.2.2.A felelős műszaki vezető feladatai közé tartozik pl.:

d) a kivitelezés során a minőségi követelmények biztosítása, a technológiai, a munkavédelmi és az egészségügyi előírások betartatása,

e) a kitérés helyességének, valamint a geotechnikai és egyéb vizsgálatok megtörténtének ellenőrzése,

f) a minőségi vizsgálatok és mintavételek elvégeztetése,

k) az átadás-átvételi eljárásban és a használatbavételi engedélyezési eljárásba való közreműködés és az ehhez szükséges nyilatkozatok megtétele,

14.§ Az építésügyi hatósági engedélyhez vagy az Étv. 33/A §-a szerinti egyszerű bejelentéshez kötött építőipari kivitelezési tevékenységek befejezését követően a fővállalkozó kivitelező az építési napló összesítő lapján arról nyilatkozik, hogy

a) az építőipari kivitelezési tevékenységet a jogerős építési engedélynek és a hozzátartozó engedélyezési záradékkal ellátott építészeti-műszaki dokumentációnak, valamint

b) a 22. § 2) bekezdés és az 1. melléklet szerinti tartalmú és rendelkezésre álló kivitelezési (megvalósítási) tervdokumentációnak megfelelően,

c) az építőipari kivitelezési tevékenységre vonatkozó jogszabályok, általános érvényű és eseti előírások, így különösen a statikai és az épületenergetikai követelmények, szakmai, minőségi, környezetvédelmi és biztonsági előírások megtartásával szakszerűen végezték

d) az építmény kivitelezése során alkalmazott műszaki megoldás az Étv. 31. § (2) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelel,

h) az építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas.

1.3 Megfelelőség igazolási dokumentáció részei:

- Kivitelező vállalkozó megfelelési nyilatkozata,
- Megfelelőséget igazoló dokumentumok az MMT sorrendjében (pl. földmunkánál beépített termékek teljesítmény nyilatkozatai, talajvizsgálati, tömörség, és E2 mérési jegyzőkönyvek, geometriai ellenőrzés stb.),
- Megvalósulási terv (a kivitelezés során elrendelt változásokkal),
- Szükség szerint a kezelési és karbantartási kézikönyv,

- Technológiai utasítások,
- MMT-k,
- Építési Napló oldalak.

2. Mintavételi és megfelelésigazolási terv

Az e-UT 07.02.11:2011 útügyi műszaki előírás szerint pl.:

Mintavételi és megfelelésigazolási terv (MMT)

Az építési munka megkezdése előtt meg kell tervezni a munka során elvégzendő alkalmassági, technológiai, gyártásellenőrző és minősítő vizsgálatokat. Ez a mintavételi és megfelelésigazolási terv, amelynek elkészítésébe a betontechnológust be kell vonni.

A mintavételi és megfelelésigazolási tervnek a következőket kell egyértelműen tartalmaznia:

- a megfelelésigazolási tétel megnevezését
- a megfelelésigazolási tétel mennyiségét
- a minősítendő anyag vagy munkafolyamat pontos megnevezését (pl. betonozás)
- a vizsgálat jellegét (pl. gyártásellenőrző)
- a vizsgálatra vonatkozó előírást (szabvány, ÉME, CE-jelzés stb.)
- a vizsgálat elvégzőjét (pl. saját vagy külső laboratórium, közös helyszíni mérés a műszaki ellenőrrel stb.)
- a fajlagosan elvégzendő vizsgálatok mennyiségét
- az összes elvégzendő vizsgálat darabszámát
- minden olyan értéket, amit a megfelelésértékelésnél használni akarunk, és azok megengedett eltéréseit – különösen a helyszínen végzendő mérésekre vonatkozóan
- a vizsgálat eredményének megadási módját (vizsgálati jegyzőkönyv, megfelelésigazolási dokumentumok, építési naplóbejegyzés stb.)

A mintavételi és megfelelésigazolási tervet olyan részletességgel kell kidolgozni, hogy abból az építés helyszínén – szabványok és egyéb műszaki előírások további tanulmányozása, valamint további számolás nélkül – a munka felelős vezetője, illetve a műszaki ellenőr egyértelműen megállapíthassa a szükséges vizsgálatok és mérések mennyiségét, az elkészítendő ellenőrző próbatestek, próbakockák, kiveendő próbadarabok darabszámát, a vizsgálati eredmények értékelésének módját.

Az építési munka befejezése után az építmény megfelelőségigazolási dokumentációjának összeállításánál a minősítő iratok, vizsgálati jegyzőkönyvek tartalomjegyzékeként szolgáljon az MMT.

A munka egyszerűsítése és egyúttal jobb áttekinthetősége érdekében a mintavételi és megfelelőségigazolási tervet célszerű táblázatos formában, építményenként külön-külön táblázatban elkészíteni.

A mintavételi és megfelelőségigazolási tervet azokra a munkanemekre is ki kell terjeszteni, amelyek készítését más előírások szabályozzák. A mintavételi és megfelelőségigazolási tervet a műszaki ellenőrrel jóvá kell hagyni a munkák megkezdése előtt.

Tájékoztatásul bemutatjuk a hídépítési munkanemekre és tételekre összeállított MMT adatlapok egy oldalát.

Tétel	Szerkezet anyag megnevezése	Mennyiség /db/ /fm/ /m ² , m ³ /	Megnevezése	Vizsgálat,ellenőrzés vonatkozó előírás	Gyakorisága száma /db/	Jellege, elvégzője, megoldási formája	Követelmény tervezett értéke	megengedett eltérés
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

1. ALAPOZÁS

1.1. FÚRT CÖLÖPALAPOZÁS

Fúrt cölöpalap.		TECHNOLÓGIAI UTASÍTÁS					
1.	.....db	1993. évi XCIII. tv. MSZ 14399-80					
O:.....mm	.....fm					T-V-Ki	M Jóváhagyás
1.1.	Próbacölöp		cölöp próba-terhelés	kiviteli terv, e-UT 07.02.15 MSZ EN 1536	készült db	ÉR-MV-Ki	Szakvélemény
1.2.	Kitűzés		kitűzés	MSZ EN 1536	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiv.terv +10;-10mm
1.3.	Fúrás		fúrás	talajrétegződés	cölöpönként	ÉR-V-Jkv	Kiv.terv
1.4.	Betonacél		méret, mennyiség	e-UT 07.02.11.	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiv.terv
	B.....t		elhelyezés	e-UT 07.02.11.	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiv.terv főacél +1;-1 cm kengyel +3;-3 cm
			betonfedés	e-UT 07.02.11 e-UT 07.01.14	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiviteli terv +10;- 5 mm
			szilárdság	MSZ 339	átmérőnként 5-5 db	ÉR-L-Jkv	Kiv.terv
1.5.	Betonkeverék		konzisztencia	MSZ EN 12350-5	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Technológiai utasítás

	szilárdság	MSZ EN 12390-3 MSZ EN 12699	betonozási naponként	M-L-Jkv T- L-Jkv	C .....
1.1.6. Kész szerkezet	folytonosság	izotópos tömörség vagy integritás	cölöpönként**	ÉR-L-Jkv	
	felső sík (visszavésett)	e-UT 07.02.15	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiviteli terv+50;-50mm
	cölöp tengely eltérés	MSZ EN 1536	cölöpönként	ÉR-MV-ÉN	Kiviteli terv+10;-10mm
	cölöp tengely eltér.a függőlegestől	MSZ EN 1536	cölöpönként	Er-MV-ÉN	Kiviteli terv max.0,02

** a kiválasztott cölöpöknél

3. Földmunkák megfelelőség igazolása

3.1 Műszaki szabályozás

Az e-UT 06.02.11:2007 (április 1-től érvényes) útügyi műszaki előírás intézkedik az „Utak és autópályák létesítésének általános geotechnikai szabályai” és többek között a földmunkák megfelelőség igazolásáról is.

Kidolgozásánál a munkabizottság figyelembe vette az Eurocode 7. (MSZ EN 1997-1, -2), valamint egyéb EN jelzetű termék- és vizsgálati szabványok előírásait.

Figyelem: 2021. elején várhatóan az e-UT 06.02.11. Útügyi Műszaki Előírás módosítása érvénybe lép! Fogalmak, követelmények módosulnak!

Az útügyi műszaki előírás tárgya:

- földművek anyaga, szerkezete és építése,
- természetes lejtők, a bevágási és sziklarézsűk, a töltésrézsűk és a töltésszélesítések állékonysága,
- töltésalapozás kedvezőtlen altalajon,
- földet megtámasztó támszerkezetek.

alkalmazási területe az országos és helyi közutak, valamint a közforgalom elől el nem zárt magánutak.

3.2 Talajok megfelelősége

3.2.1 A talajok megnevezése

A talajok megnevezése is változott az új EN-ek szerint 4.1, 4.2, 4.3 táblázat és 4.1 ábra

4.1. táblázat – A szemcsék méretének megnevezése

Szemcsecsoport	Szemcsefrakció	Jelölés	Szemcseméret, mm
Nagyon durva	Kötömb	LBo	> 630
	Görgeteg	Bo	200 – 630
	Macskakő	Co	63 – 200
Durva	Kavicsok: • Durva kavics • Közepes kavics • Apró kavics	Gr	2,0 – 63
		CGr	20 – 63
		MGr	6,3 – 20
		FGr	2,0 – 6,3
	Homokok: • Durva homok • Közepes homok • Finom homok	Sa	0,063 – 2,0
		Csa	0,63 – 2,0
Msa		0,20 – 0,63	
Finom	Iszapok: • Durva iszap • Közepes iszap • Finom iszap	Si	0,002 – 0,063
		Csi	0,020 – 0,063
		Msi	0,0063 – 0,020
		Fsi	0,0020 – 0,0063
	Agyag	Cl	≤ 0,002

4.2. táblázat – A finom szemcséjű talajok osztályozása

Plaszticitási index, I_p , %	Csoportnév	Megnevezés
< 10	Nem plasztikus	Szemeloszlás alapján
10 – 15	Kissé plasztikus	Iszap
15 – 20	Közepesen plasztikus	Sovány agyag
20 – 30		Közepes agyag
> 30	Nagyon plasztikus	Kövér agyag

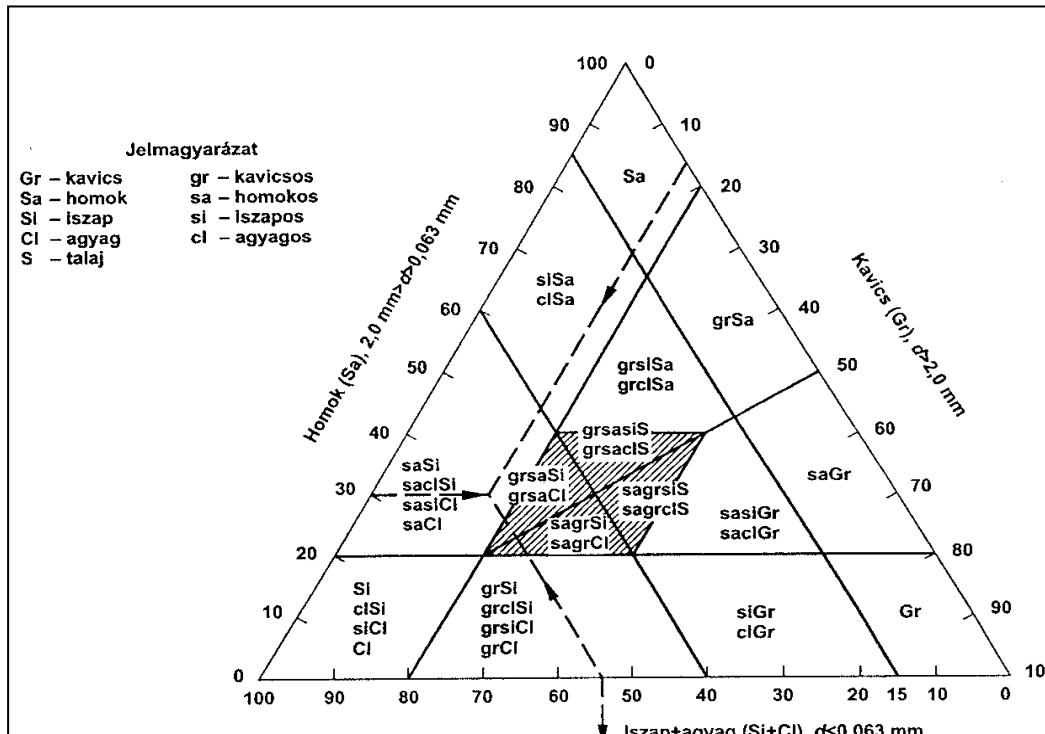
4.3. táblázat – A szemeloszlás jellemzése

A szemeloszlási görbe alakja		C_u	C_c
SZ-1	Lapos	> 15	1 – 3
SZ-2	Elnyúló	6 – 15	< 1
SZ-3	Meredek	< 6	< 1
SZ-4	Hiányos szemeloszlású	Rendszerint nagy	Akármennyi (rendszerint < 0,5)

A talajokat az MSZ 14 043-2 szerint a következő módon kell osztályozni, megadva a besorolás alapját:

- a durva szemcséjű (szemcsés) talajokat a szemeloszlás alapján, ha az iszap-anyagtartalmuk $S_{0,063} \leq 40\%$ és a plaszticitási indexük $I_p \leq 10\%$;
- a finomszemcséjű (kötött) talajokat a plaszticitási jellemzők alapján, ha az iszap-anyagtartalmuk $S_{0,063} \geq 40\%$ és a plaszticitási indexük $I_p \geq 10\%$;

- a vegyes szemcséjű talajok esetében a szemeloszlás és a plaszticitási jellemzők egyidejű figyelembevételével, ha az előbbi két szempont szerint nem egyértelmű a besorolás.

3.2.2 Földmű anyagok osztályozása a felhasználhatóság szempontjából

Kiváló földműanyagok (M-1)

- a durva szemcséjű, $S_{0,063} \leq 5\%$ jellemzőjű talajok (kavicsok, homokos kavicsok, kavicsos homokok és homokok), ha $C_u \geq 6$ és szemeloszlásuk folytonos.

Jó földműanyagok (M-2)

- a durva szemcséjű, $S_{0,063} \leq 5\%$ jellemzőjű talajok (kavicsok, homokos kavicsok, kavicsos homokok és homokok), ha $C_u \geq 6$ és szemeloszlásuk hiányos, illetve ha $3 \leq C_u < 6$ és szemeloszlásuk folytonos,
- a vegyes szemcséjű, $5 \leq S_{0,063} \leq 15\%$ jellemzőjű talajok (iszapos és/vagy agyagos kavicsok és/vagy homokok), ha szemeloszlásuk folytonos,
- a mállásra nem hajlamos, folytonos szemeloszlású kőzettörmelékek, ha legnagyobb szemcseméretük nem nagyobb 200 mm.

Megfelelő földműanyagok minősítendőik (M-3)

- a durva szemcséjű, $S_{0,063} \leq 5\%$ jellemzőjű talajok, ha $3 \leq C_u < 6$ és szemeloszlásuk hiányos,

- a vegyes szemcséjű, $5 \leq S_{0,063} \leq 15\%$ jellemzőjű talajok (iszapos és/vagy agyagos kavicsok és/vagy homokok), ha szemeloszlásuk hiányos,
- a vegyes szemcséjű, $15 \leq S_{0,063} \leq 40\%$ és $I_p \leq 10\%$ jellemzőjű talajok (erősen iszapos és/vagy agyagos kavicsok és / vagy homokok), ha $8 \leq w \leq 18\%$,
- a finom szemcséjű talajok, $10 < I_p \leq 25\%$ jellemzőjű talajok, ha $10 \leq w \leq 20\%$,
- a mállásra nem hajlamos, kissé változó szemeloszlású kőzettörmelékek, ha legnagyobb szemcseméretük nem nagyobb 200 mm.

Elfogadható földműanyagok minősítendőik (M-4)

- a durva szemcséjű, kissé szerves talajok, ha $C_u > 3$
- a finom szemcséjű a $25 < I_p \leq 40\%$ jellemzőjű talajok, ha $12 \leq w \leq 24\%$
- a mállásra nem hajlamos, kissé változó szemeloszlású kőzettörmelékek, ha legnagyobb szemcseméretük nem nagyobb 320 milliméternél.

Kezeléssel alkalmassá tehető földműanyagok közé sorolandók (M-5)

- durva szemcséjű, talajok, ha $C_u < 3$
- vegyes szemcséjű, $15 \leq S_{0,063} \leq 40\%$ és $I_p \leq 10\%$ jellemzőjű talajok (erősen iszapos és/vagy agyagos kavicsok és/vagy homokok), ha $w < 8\%$, illetve $w > 18\%$,
- a finom szemcséjű $10 < I_p \leq 25\%$ jellemzőjű talajok, ha $7 < w < 10\%$, illetve $20 < w < 24\%$
- a finom szemcséjű $25 < I_p \leq 40\%$ jellemzőjű talajok, ha $8 < w < 12\%$, illetve $24 < w < 28\%$
- az aprózódásra és mállásra enyhén hajlamos, és/vagy változékonny szemeloszlású kőzettörmelékek.

Földműanyagként nem hasznosítható talajnak tekintendőik (M-6)

- a finom szemcséjű $10 < I_p \leq 25\%$ jellemzőjű talajok, ha $w \leq 7\%$, illetve $w \geq 25\%$
- a finom szemcséjű $25 < I_p \leq 40\%$ jellemzőjű talajok, ha $w \leq 8\%$, illetve $w \geq 30\%$
- a finom szemcséjű $I_p > 40\%$ jellemzőjű talajok,
- a közepesen és nagyon szerves talajok,
- a szikes talajok,
- mállásra hajlamos talajok vagy kőzetek,
- azok a talajok, melyeknek a módosított Porctor-vizsgálattal meghatározott legnagyobb száraz térfogatsűrűsége (ρ_{dmax}) $< 1,65 \text{ g/cm}^3$.

3.2.3 Talajok tömöríthetősége

A földanyagokat a tömöríthetőség szempontjából a következők szerint kell minősíteni:

Jól tömöríthető talajok (T-1)

- durva szemcséjű talajok, ha $C_u \geq 15$ illetve ha $6 \leq C_u < 15$ és szemeloszlásuk folytonos,
- a vegyes szemcséjű talajok, ha $S_{0,063} \leq 40\%$ és a víztartalom is kedvező.

Közepesen tömöríthető talajok (T-2)

- durva szemcséjű talajok, ha egyenlőtlenégi mutatójuk: $6 \leq C_u < 15$,
- a vegyes szemcséjű talajok, ha $S_{0,063} \leq 40\%$ és a víztartalom még elfogadható,
- a finom szemcséjű talajok, ha $I_p \leq 25\%$ és a víztartalom kedvező.

Nehezen tömöríthető talajok (T-3)

- durva szemcséjű talajok, ha $3 < C_u < 6$
- a finom szemcséjű talajok, ha $I_p \leq 25\%$ és a víztartalmuk még elfogadható,
- a finom szemcséjű talajok, ha $25 \leq I_p < 40\%$ és a víztartalom kedvező.

Nem tömöríthető talajok (T-4)

- durva szemcséjű talajok, ha $C_u < 3$, és kezeléssel nem javítható,
- a finom szemcséjű talajok, ha víztartalmuk kedvezőtlen és kezeléssel sem javítható,
- választott rétegvastagsághoz képest túlzottan nagy méretű szemcséket tartalmazó anyag.

3.2.4 Talajok fagyveszélyessége

4.9. táblázat – A talajok minősítése fagyveszélyesség szempontjából

Minősítés	Megnevezés	A szemeloszlás jellemzői		Plaszticitási index I_p , %	
		0,02 milliméternél	0,1 milliméternél		
		kisebb szemcsék tömegszázaléka			
X-1	Fagyálló	Homokos kavics	< 10	< 25	–
		Kavicsos homok			
		Homok			
X-2	Fagyérzékeny	Iszapos kavics	10–20	25–40	–
		Iszapos homok	10–15		
		Sovány agyag	–	–	15–20
		Közepes agyag			20–30
		Kövér agyag			> 30
X-3	Fagyveszélyes	Iszapos kavics	> 20	> 40	–
		Iszapos homok	> 15		
		Finom homok	< 10	> 50	–
		Iszapos finom homok	> 10		5–10
		Iszap	–		10–15

3.2.5 Talajok térfogatváltozása

A vízfelvétel hatására bekövetkező duzzadás és a vízeladás miatti zsugorodás szempontjából a talajok a következők szerint minősítendők:

Nem térfogatváltozó talaj (D-1)

- plaszticitási indexe $I_p < 15\%$
- iszap + agyagtartalma $S_{0,063} < 40\%$

Kissé térfogatváltozó talaj (D-2)

- plaszticitási indexe: $15 < I_p < 20\%$
- lineáris zsugorodása $\epsilon_l < 3\%$

Közepesen térfogatváltozó talaj (D-3)

- plaszticitási indexe: $20 \leq I_p < 30\%$
- lineáris zsugorodása $3 \leq \epsilon_l < 6\%$

Nagyon térfogatváltozó talaj (D-4)

- plaszticitási indexe: $30 < I_p < 40\%$
- lineáris zsugorodása $6 < \varepsilon_l < 9\%$

Különösen térfogatváltozó talaj (D-5)

- plaszticitási indexe: $I_p \geq 40\%$
- lineáris zsugorodása $\varepsilon_l \geq 9\%$

3.3 Földmű megfelelőség ellenőrzése és értékelése

3.3.1 A megfelelőség ellenőrzés alapja

A megfelelőség ellenőrzés alapja mindig az építető, a mérnök által elfogadott Mintavételi és Megfelelőség igazolási Terv (MMT). Csatolt példa a 83. sz. út MMT táblázata.

3.3.2 A tömörség értékelése

- Nagytömegű földmunkánál:

$$T - \Delta \leq \bar{T} - 1,28 * \sqrt{\frac{1}{n} + 1 * S_T} \quad \Delta = 3\%$$

- Egyedi értékelésnél a mért értékek 90%-a nagyobb legyen az előírt értéknél és 10% lehet ennél kisebb, de az eltérés legfeljebb 3% lehet.

3.3.3 A teherbírás értékelése

- Nagytömegű földmunkánál:

$$E_2 - \Delta \leq \bar{E}_2 - 1,28 * \sqrt{\frac{1}{n} + 1} * S_E \quad \Delta = 5 \text{ MPa}$$

- Egyedi értékelésnél a mért érték mindenütt haladja meg az előírt teherbírási értéket, és a mért tömörség eléri, de legfeljebb csak 4%-al haladja meg az előírt értéket.

3.4 Megfelelőség igazolási dokumentáció

- Kivitelező vállalkozó megfelelési nyilatkozata,
- Megfelelőséget igazoló dokumentumok az MMT sorrendjében (beépített termékek megfelelési bizonylatai, talajvizsgálati, tömörség, és E_2 mérési jegyzőkönyvek, geometriai ellenőrzés),
- Megvalósulási terv (a kivitelezés során elrendelt változásokkal),
- Technológiai utasítások,
- MMT-k,
- Építési Napló oldalak.

Az MMT struktúrájára a következő táblázat mutat egy példát.

Mintavételi és Megfelelőség igazolási Terv (83. sz. főút)

Sor- szám	Munkanem	Mérés, illetve vizsgálat				A munka mennyisége	Mérés, illetve vizsgálat			Minősítési előírás megnevezése
							Előírt		Tűrés	
	Vizsgálat megnevezése	Módszere	Gyakorisága	Jellege	Végzi		Száma	Értéke		
I.	FÖLDMUNKA									
A.	<u>Altalaj és töltés a felső 0,5 m nélkül</u>									
1.	Alkalmassági vizsgálat									
	– szemeloszlás	MSZ 14043/3:79	1 db/1000 m	É	L	950 fm	1+3	$Cu \geq 3$		
	– plasztikus index	MSZ 14043/4:80	1 db/1000 m	É	L	950 fm	1+3	$Ip=(25-40\%)$		
	– legn. száraz térf. sűrűség	MSZ 14043/7:81	1 db/1000 m	É	L	950 fm	1+3	$\geq 1650 \text{ kg/m}^3$		
	– szervesanyag tartalom									
	– szemcsés talaj	MSZ 14043/9:82	1 db/1000 m	É	L	950 fm	1+3	max. 3%		
	– kötött talaj	MSZ 14043/9:82	1 db/1000 m	É	L	950 fm	1+3	max. 5%		
2.	Altalaj tömörségvizsgálat töltés tömörség	MSZ 14043/7:81 e-UT 09.02.11:99	1 db/200 m 1 db/100 m	Ér Ér	L L	950 fm 950 fm	5 10	$Tr_p \geq 85\%$ $Tr_p \geq 90\%$	-3%	e-UT 06.02.11:07
3.	Teherbírás mérés	MSZ 2509-3: 98		É	L	950 fm	2	$E_2 = 20 \text{ MPa}$	-5 MPa	
B.	<u>Földmű felső 0,5 m és védőréteg, padka</u>									
1.	Alkalmassági vizsgálat									
	– szemeloszlás	MSZ 14043/3:79	1 db/2000 m ³	É	L	1400 m ³	1	$Cu \geq 6$		
	– agyag-iszap tartalom	MSZ 14043/4:80	1 db/2000 m ³	É	L	1400 m ³	1	$S_{0,063} \leq 15m\%$		
	– legn. száraz térf. sűrűség	MSZ 14043/7:81	1 db/2000 m ³	É	L	1400 m ³	1	$\geq 1650 \text{ kg/m}^3$		
	– szervesanyag tartalom									

	– szemcsés talaj	MSZ 14043/9:82	1 db/2000 m ³	É	L	1400 m ³	1	max. 3%		
	– kötött talaj	MSZ 14043/9:82	1 db/2000 m ³	É	L	1400 m ³	1	max. 5%		
2.	Tömörtség vizsgálat	MSZ 14043/7:81 e-UT 09.02.11:99	1 db/50 m 1 db/50 m	Ér Ér	L L	950 fm 950 fm	19 19	Tr _p ≥ 93% Tr _p ≥ 96%	-3%	e-UT 06.02.11:07
3.	Teherbírás mérés	MSZ 2509-3: 98	1 db/50 m	Ér	L	950 fm	19	E ₂ = 40 MPa	-5 MPa	
C.	<u>Alakhúség vizsgálata</u>									
	– koronaszint magasság	Mérnök geodézia	kereszt-	Ér	V	950 fm	40	terv sz.	± 30 mm	e-UT 06.02.11:07
	– koronaszélesség		szelvényen-	Ér	V	950 fm	40	terv sz.	± 100 mm	
	– rézsű hajlásszöge		ként-	Ér	V	950 fm	40	terv sz.	± 10%	
	– vízvezető árok fenék szintmagassága	Mérnök geodézia	50 fm	Ér	V			terv sz.	± 20 mm	

4. Vasbeton hidak megfelelőség igazolása

4.1 Műszaki szabályozás

A beton, vasbeton és feszített vasbeton közúti hídszerkezetek építéséről és megfelelőség igazolásáról az e-UT 07.02.11:2011 (ÚT 2-3.402:2011) útügyi műszaki előírás intézkedik. A módosított ÚME 2011.09.15-től érvényes.

Az átdolgozás során beépítették a hidak általános létesítési előírásai közül (ÚT 2-3.401) a vonatkozó fejezeteket, a primer betonvédelem (ÚT 2-2.203) előírásait, az EUROKOD-okat, az MSZ 4798: 2016-ot (azaz az EN 206-1 NAD-ot), valamint egyéb EN szabványokat, köztük az MSZ EN 13670:2010-et. Utóbbi EN szabvány a betonszerkezetek kivitelezésére vonatkozik és az építményeket 1-2-3 felülvizsgálati osztályba sorolja. A közönséges hidak (monolit és előregyártott <30 m fesztáv) 2., a speciális hidak a 3. felülvizsgálati osztályba tartoznak. A transzportbetonok megfelelőség igazolása a 2. és 3. felülvizsgálati osztályba csak 2+ szerint az MSZ 4798: 2016 előírása alapján.

Ezen útügyi műszaki előírás alkalmazása az országos közutakon kötelező.

A műszaki előírás tárgya a közúti hídszerkezetek és egyéb műtárgyak (átereszek, támfalak, stb.) beton, vasbeton és feszített vasbeton szerkezeti elemeinek építéséhez felhasználható anyagok és termékek megfelelőségére (minőségére), valamint az építésre vonatkozó előírások.

Ezen útügyi műszaki előírás alkalmazási területe az országos és a helyi közutak, valamint a közfoglalom elől el nem zárt magánutak.

4.2 A vasbeton hidakhoz felhasznált anyagok, termékek és betonkeverékek megfelelősége

- A hídépítéshez kiszállított **építési termékeket** (pl.: betonacél, feszítőacél, előre gyártott feszített vb. hídgerenda, betonkeverék, stb.) minden esetben csak teljesítmény nyilatkozat és megfelelőséget igazoló dokumentumok birtokában szabad átvenni és beépíteni. Meg kell győződni szemrevételezéssel a termékek épségéről, továbbá a termékek és a megfelelőséget igazoló dokumentumok összetartozásáról, valamint arról, hogy a megrendelt (terv szerinti) terméktípus került e leszállításra.
- Megfelelőség ellenőrző vizsgálatok az építési termékeknél

A közúti hidakat legalább 100 év élettartamra építjük. A kivitelezés megkezdésének feltétele többek között a megrendelő által elfogadott technológiai utasítás, mintavételi és megfelelőség igazolási terv. A hidak megfelelőség ellenőrzése és a megfelelőség igazolása szerkezeti elemenként történik, ennek figyelembe vételével

kell összeállítani a TU-t és az MMT-t is. Az MMT-ben kell rögzíteni az ellenőrző vizsgálatok gyakoriságát is.

- A betonacélból gyártási adagonként és átmérőnként kell mintát venni az üzemi előírás 3.1.2. pontja szerint, 30 tonnánként 3-3 db-ot, és 5 db-ot ha a tétel tömege 30 tonna feletti. A fizikai tulajdonságok és a vegyi összetétel előírt értékeit a termékszabványok, illetve az NMÉ (Nemzeti Műszaki Értékelés) és az ETA tartalmazzák. Alacsonyabb szakítószilárdság, és folyáshatár esetén a beépítés feltétele a tervezői hozzájárulás. Az előírt nyúlásnál kisebb értékkel rendelkező termék nem építhető be az üzemi előírás 3.1.4.pontja szerint.
- Feszítőacélból tekercsenként, illetve kötegenként kell legalább 1 db. mintát venni. Az előírtnál kisebb szakítószilárdságú és folyáshatású, kisebb nyílású termék nem építhető be. (3.2.1. pont)
- A lehorgonyzó elemek, kábelburkoló csövek ellenőrző vizsgálatát-gyanú esetén-a műszaki specifikáció szerint kell elvégezni.
- Ha a betonkeveréket nem minősített transzportbeton üzemben, hanem helyszíni betonkeverő üzemben gyártják, szükséges az alapanyagok rendszeres gyártásellenőrző vizsgálata. A mintavételi gyakoriságok pl. az MSZ 4798:2016 szerint:
  - adalékanyagnál az első felhasználásnál, későbbiekben kétség esetén, vagy időszakonként a szállítási körülményektől függően,
  - a cementből hetenként egyszer mintát venni és tárolni,
  - az adalékszerekből szállítmányonként mintát venni és tárolni és a cementtel együtt csak a kétséges esetekben vizsgálni,
  - ha nem ivóvizet használunk első alkalommal, vagy kétség esetén.
  - Az alapanyagok tulajdonságának előírt értékeit a termékszabványok, illetve az MSZ 4798:2016 és az e-UT 07.02.11. tartalmazza.
- A betonkeverékek összetételét és tulajdonságait kezdeti vizsgálattal, próba-keveréssel kell meghatározni. Az összetétel megválasztásánál figyelembe kell venni a tender kiírás szerinti értékeket a v/c értékre, cementadagolás max. és min. értéké-re, cement típusára, adalékanyag szemeloszlási görbéjére, stb. Továbbá figyelembe kell venni az e-UT 07.02.11:2011 az MSZ 4798: 2016 erre vonatkozó részeit is

De fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az érvényes szabályozás szerint a közúti hidak egyes szerkezeti elemeibe beépítendő betonkeverék jele, és minimális nyomószilárdsági követelménye feleljen meg az e-UT 07.01.14:2011,

(ÚT 3-3.414:2011) 1. sz. táblázatában foglaltaknak, amelyet csatolunk.

Ezenkívül a hidaknál csak az a betonkeverék összetétel fogadható el, amely a próbakeverés során biztosítja, hogy a beton jeléhez tartozó nyomószilárdság

jellemző értékét a próbakockák 28 napos nyomószilárdsága legalább 12 N/mm² értékkel meghaladja az MSZ 4798:2016. szerint.

Légbuborékképző szerek alkalmazása hidak teherhordó szerkezeteiben nem megengedett a 2.1.5.2.pont szerint.

1. táblázat – Hídszerkezetekben alkalmazandó betonok minimális szilárdsági és környezeti követelményei (kivonat az MSZ 4798-1 szabványból)

	Szerkezet	Szilárdsági jel	Környezeti osztály*
Földalatti szerkezetek	Fürt cölöp	Száraz térben (nincs talajvíz) C20/25	Nincs korróziós kockázat
		Víz alatt C30/37	
		Agresszivitás mértékétől függően C30/37	Agresszív kémiai hatás XA2
		C35/45	XA3
	Alaptestek, kiegyenlítő lemezek, keretszerkezetek, boltozott hidak, átereszek	A vízzáróság szükséges mértékétől függően C25/30	Víznyomásnak kitett szerkezet XV1(H)
		C30/37	XV2(H), XV3(H)
Agresszivitás mértékétől függően C30/37		Agresszív kémiai hatás XA2	
	C35/45	XA3	
Föld feletti szerkezetek	Felmenő falak, oszlopok, szármfalak, támfalak	C35/45	Fagyás-olvadás okozta korrózió a víztelítettség mértékétől függően XF2, XF4
	Szerkezeti gerendák, hídszegélyek (bevonattól függetlenül) pályalemezek	C35/45	
	Feszített vasbeton szerkezetek, üzemben előregyártott hídgerendák (ÉME szerint)	C40/50	Klorid okozta korrózió a víztelítettség mértékétől függően XD1, XD2, XD3
	Lépcső, folyóka, rézsűburkolat (cserélhető elemek)	C35/45	Fagyás-olvadás okozta korrózió XF2, XF4 Klorid okozta korrózió XD3

- Az építés helyszínére kiszállított betonkeverék gyártásellenőrző vizsgálata során mixerenként el kell végezni a konzisztencia vizsgálatot (terülés vagy roskadás mérés) és a levett próbatesteknél a friss beton testsűrűségének meghatározását.

A minősítő vizsgálatok céljára tételenként illetve szerkezeti elemenként 60 m³-ként 6-6 db. próbatestet kell készíteni nyomószilárdság vizsgálatához, 3 db-ot a vízzáróság meghatározásához és 2x3 db-ot a fagyállóság vizsgálatához. A próbatestek tárolását vagy végig (20 ± 5) C°-os vízben, vagy vegyes tárolással kell elvégezni. Nagyobb betonmennyiségek esetén a próbatestek száma az 1/a és 1/b táblázat szerinti legyen.

- Az injektáló cementhabarcs alapanyagai feleljenek meg az 1. pontban hivatkozott műszaki előírás 4.1. pontjában előírtaknak.

A tervezett keverékösszetétellel próbakeverést (alkalmassági vizsgálatot) kell készíteni az MSZ EN 445 szabvány szerint (folyósság, vérzési hajlam, térfogatváltozás, nyomószilárdság vizsgálata). A nyomószilárdság 7 napos korban legalább 27 N/mm², 28 napos korban legalább 30 N/mm² legyen.

Injektáláskor a helyszínen kevert injektáló cementhabarcsoknál el kell végezni a gyártásellenőrző vizsgálatokat(konzisztencia, vérzési hajlam) és el kell készíteni a minősítő vizsgálatához szükséges próbatesteket, injektálási ütemenként legalább 3 db 4x4x16cm-es hasábot, és 24 óráig 90% relatív nedvességtartalmú (20 ± 5) C°-os térben, majd a vizsgálatig (20 ± 1) C° hőmérsékletű vízben kell tárolni.

4.3 A monolit vasbeton hídszerkezet megfelelőségének ellenőrzése és értékelése

- A monolit vasbeton hídszerkezet építése során tételenként, szerkezeti elemenként különböző gyártásközi méréseket, ellenőrzéseket kell elvégezni, amelyek megfelelőségét az Építési Naplóban rögzíteni kell, és ezek alapján adhat engedélyt a műszaki ellenőr a továbbépítésre. Ilyen mérések, ellenőrzések pl.:
  - kitűzés (helyszínrajzi, magassági ellenőrzése),
  - állványozás megfelelősége (terv szerinti anyagok, méretek, túlemelés, állékonyság stb.),
  - zsaluzat méretei, zártsága, tisztasága,
  - betonacélok tervek szerinti mérete, mennyisége, toldása, elhelyezése, betonfedése,
  - a feszítőacélok, szerelvények tervek szerinti elhelyezése,
  - a fentiek megfelelősége esetén a betonozási engedély megadása ÉN-ben,
  - betonozásnál a műszaki ellenőr állandó jelenléte szükséges és az elfogadott TU-ban részletezett tevékenységek (betonszállítás, bedolgozás, tömörítés, felületképzés, takarás, utókezelés, stb.) megfelelőségének ellenőrzése,
  - a tájékoztató próbatestek nyomószilárdsági értékei alapján az utófeszítés elvégzése a jóváhagyott TU szerint,
  - állványleeresztés, kizsaluzás a tájékoztató próbatestek nyomószilárdsági eredményei alapján.
- El kell végezni a 2.2.5 és a 2.2.6. pontban részletezett és elkészített próbatestek minősítő vizsgálatát.

- A nyomószilárdság az egyes szerkezeti elemeknél betonkeverék esetében akkor megfelelő az e-UT 07.02.11:2011 M1 melléklete szerinti számpéldát alkalmazzák, amelyet csatolunk a túloldalon.

A vízzáróság vizsgálat során a próbatest elhasítása után a vízbehatolás mértéke nem lehet több az előírt 20 vagy 40 vagy 60 mm-nél.

Az f50 fagyállósági előírás szerint az 50 fagyasztási ciklus alatt a vízben tárolt 3 db etalon próbakockán mért nyomószilárdság értékhez képest a fagyasztott minták szilárdságcsökkenése legfeljebb 25% lehet, a tömegvesztesége pedig legfeljebb 5 m%. Ha a fagyállóság vizsgálatát a lehámlás vizsgálatra írták elő, aszerint kell elvégezni.

- Az injektálóhabarcs mintatestek hajlító-húzószilárdsági és nyomószilárdsági értéke feleljen meg az előírtnak.
- Az elkészült hídszerkezeten tételenként, szerkezeti elemenként meg kell állapítani a szintbesorolástól független minőségi követelmények teljesülését:
  - betonfelület homogenitását szemrevételezéssel,
  - betonfelület épségét (repedések, fészkeség, csorbulás) az útügyi előírás 9.1. pontja szerint szemrevételezéssel, szükség esetén méréssel,
  - a hídpálya hossz- és keresztirányú esését szintezéssel,
  - a hídszerkezet magassági helyzetét, felfekvését (± 10 mm, ill. ± 5 mm legfeljebb),
  - a dilatációs szerkezetnél kialakult lépcső legfeljebb 2 mm lehet,
  - saruk és dilatációs hézag beállításakor az eltérés legfeljebb $\pm 5^\circ$ hőmérséklethez tartozó hőtágulásnak felelhet meg.

M1. Számpélda a beton nyomószilárdság szerinti megfelelésének meghatározására, azonosító vizsgálattal (Tájékoztató)

A nyomószilárdság-vizsgálat eredményének 2.4. pont szerinti értékelésére az M1. táblázat tartalmaz példát, 50 százalékos elfogadási valószínűség mellett, a Student-tényező alkalmazásával, ha a 150 mm élhosszúságú próbakockákat vegyesen tárolták.

M1. táblázat – Számpélda

Minta jele (1 minta = 1 próbatest)	Próbakocka (vegyesen tárolt) $f_{c,cube,teszt,H}$	Próbahenger (végig víz alatt tárolt) $f_{c,cyl,teszt}$	2. feltétel $f_{c,cyl,teszt} \geq f_{ck,cyl} - 4$
	Nyomószilárdság		
	mért érték	átszámított érték*	
1.	48,7	35,1	$35,1 > 21,0$
2.	47,7	34,4	$34,4 > 21,0$
3.	44,5	32,1	$32,1 > 21,0$
4.	46,6	33,6	$33,6 > 21,0$
5.	45,8	33,0	$33,0 > 21,0$
6.	47,6	34,3	$34,3 > 21,0$
7.	43,1	31,1	$31,1 > 21,0$
8.	43,8	31,6	$31,6 > 21,0$
9.	46,2	33,3	$33,3 > 21,0$
$f_{cm,cyl,teszt} = 33,2$ átlag $s_g = 1,37$ szórás $s_{min} = 3,0$ szórás legalább $t_g = 1,86$ Student-tényező $f_{ck,cyl,teszt} = f_{cm,cyl,teszt} - t_g \cdot s_{min} = 33,2 - 5,6 = 27,6$			
1. feltétel $f_{ck,cyl,teszt} = 27,6 > 25,0 = f_{ck,cyl}$ $f_{cm,cyl,teszt} = 33,2 > 30,6 = f_{cm,cyl} = f_{ck,cyl} + t_g \cdot s_{min}$			
Nyomószilárdsági osztály: C25/30		Mértékegység: N/mm ²	

Megjegyzés:

- * A nyomószilárdság 150 mm átmérőjű, 300 mm magas, végig víz alatt tárolt próbahengerre vonatkoztatott értékét megkapjuk, ha a 150 mm élhosszúságú, vegyesen tárolt próbakockán mért nyomószilárdságot C50/60 nyomószilárdsági osztályig bezárólag a $f_{c,cube,teszt,H}/f_{c,cyl,teszt} = 0,97/(0,76 \cdot 0,92) \sim 1,387$ értékű hányaddal elosztjuk. (A C55/67–C100/115 közötti nyomószilárdsági osztályok esetén e hányados értéke: $f_{c,cube,teszt,H}/f_{c,cyl,teszt} = 1,198/095 \sim 1,261$)

- Vizsgálni, mérni kell a vasbeton szerkezet alak és mérettűréseire vonatkozó minőségi követelmények teljesülését is. Az alak és mérettűréseket az ÚME 2.számú táblázata tartalmazza, amelyet csatolunk.

2. táblázat – Közöséges beton, vasbeton és feszített hídszerkezetek alak- és mérettűrései

Szerkezeti rész vizsgálandó mérete	Tűrés mértéke	Megjegyzés
Kitűzés pontossága	±1 cm	Mérnök Geodéziai Szabályzat
Vasalatlan betonszerkezet		
Vasalatlan betonszerkezeti rész keresztmetszeti és hossz méretei	±3 cm	A mértékadó igénybevétel síkjában, illetve a csatlakozó részek szigorúbb feltételeinek megfelelően
Alaptest		
Elhelyezkedése a hídtengely és az alaptest tengelyéhez képest	±3 cm	
Bármely irányú mérete:		
< 1,5 m	±2 cm	
1,5–3 m	±3 cm	
≥ 3 m	±5 cm	
Magassági elhelyezkedése	±2 cm	
Pillérek, hídfők		
Alaprajzi elhelyezkedése a hídtengelyhez és pillértengelyhez képest	±3 cm	
Pillér elhajlása	±h/300 vagy 2 cm közül a kisebb	Ahol <i>h</i> a pillér hossza
Két szomszédos pillér egymás közötti távolsága (szabad nyílása)	±L/600 vagy 3 cm közül a nagyobb	Ahol <i>L</i> a pillérek közötti távolság (szabad nyílás), ha ezt az áthidaló szerkezet megengedi
Magassági elhelyezkedése	±2 cm	
Fejgerenda		
Monolit vagy helyszínen előregyártott vasbeton fejgerenda keresztmetszeti méretei:		A mértékadó igénybevétel síkjában
< 0,5 m	±1 cm	
0,5–2 m	±2 cm	
≥ 2 m	±3 cm	
Monolit vasbeton fejgerenda hossz mérete	-1 cm +3 cm	Más szerkezeti rész csatlakozásának szigorúbb feltételeit figyelembe kell venni
Fejgerenda magassági elhelyezkedése	±2 cm	
Fejgerendatengely és oszloptengely eltérése	±2 cm	
Pályalemez		
Szintje	±2 cm	Az állvány, zsaluzat elkészítése után
Simított felszín simasága:		A víz nem állhat meg, feleljen meg az alkalmazott szigetelés követelményeinek
<i>L</i> = 4,0 m hosszön	-2 cm	
<i>L</i> = 0,5 m hosszön	-1 cm	
Élek és felületi alkotók eltérése a tervezett alaktól		
A híd élei:		Az áthidaló szerkezet terv szerinti egyenes vagy alulról homorú alsó éle kész állapotban alulról domború nem lehet
ha a hossz ≤ 1 m	±1 cm	
ha a hossz > 1 m	±1 cm/m, de nem több, mint 5 cm	
Üzemben előregyártott tartók		
Üzemben előregyártott vasbeton és feszített vasbeton tartó keresztmetszeti mérete	±1 cm	Vagy a tartó műszaki specifikációja szerint
Élgörbesség	A tartó műszaki specifikációja szerint	Tervezettnél nagyobb élgörbesség esetén tervezői állásfoglalás szükséges

A 2.számú táblázat mérettűrései az MSZ EN 13670 szabvány szerint 2. ellenőrzési osztályba tartozó hidakra vonatkoznak. A 3. ellenőrzési osztályba tartozó speciális hidakra ennél szigorúbb tűréseket kell megadni, amelyek meghatározása tervezői feladat.

A nem megfelelő szerkezeti elem átvételéről, az átvétel feltételeiről külön tervezői állásfoglalás alapján az építető dönt.

Csökkentett minőségű szerkezeti elem esetén a minőségcsökkentés mértékét táblázatból kell meghatározni.

El kell végezni a kész monolit vasbeton híd próbaterhelését is 20 m feletti támaszköz, vagy különleges szerkezet, illetve anyag esetén. A tervezett teherállás mellett meg kell mérni a jellemző keresztmetszetekben a lehajlási értékeket és összehasonlítani a tervezettel.

A próbaterhelés (statikus és dinamikus) elvégzésére és értékelésére az e-UT 08.01.61:2002 (ÚT 2-1.406:2002) és e-UT 08.01.25:2004(ÚT 2-2.208:2004) intézkedik.

4.4 Megfelelőség igazolási dokumentáció

- kivitelező vállalkozó megfelelési nyilatkozata,
- a megfelelést igazoló dokumentumok az MMT sorrendjében (beépített termékek teljesítmény nyilatkozata, anyagok, keverékek, termékek vizsgálati jegyzőkönyvei, a gyártásellenőrző vizsgálatok bizonylatai, a kész építményen, illetve szerkezeti elemeken végzett minőségi szinttől független, illetve minőségi szinttől függő mérések, ellenőrzések jegyzőkönyvei),
- záradékolt megvalósulási terv (a kivitelezés során elrendelt változásokkal),
- próbaterhelési dokumentáció,
- kezelési és karbantartási utasítások (pl. sarukra, dilatációs szerkezetekre)
- technológiai utasítások,
- mintavételi és megfelelés értékelési terv (MMT),
- építési napló másolata.

5. Aszfalt útpályaszerkezet megfelelés igazolása

5.1 Műszaki szabályozás

Az aszfalt útpályaszerkezet építésére és megfelelés igazolására vonatkozó útügyi műszaki előírások:

- Útpályaszerkezeti aszfalburkolatok keverékeinek követelményei e-UT 05.02.11:2018

Megjegyzés: Valamennyi aszfaltkeverék típusra vonatkozik.

- Útpályaszerkezetek aszfalburkolati rétegeinek követelményei e-UT 06.03.21:2018

Az útügyi műszaki előírások kötelező alkalmazási területe az országos és a helyi közutak, valamint a közfoglalom elől el nem zárt magánutak.

Az aszfaltkeverékekre vonatkozóan az ÚME-kbe beépítették az MSZ EN 13108-1,-8, harmonizált szabványsorozat előírásait is, figyelembe véve a magyar gyakorlat tapasztalatait is, továbbá a típusvizsgálatra vonatkozó MSZ EN 13108-20 szabványt is.

Az aszfaltrétegek építésére vonatkozó ÚME a magyar gyakorlati tapasztalatokra épült, harmonizált EN szabvány az építésre nincsen.

5.2 Az aszfalt útpályaszerkezeti rétegekhez felhasznált anyagok, termékek és aszfaltkeverékek megfelelése

- A kiszállított építési termékeket (pl.: bitumenemulzió, beton szegélyelemek, aszfaltkeverék, betonkeverék, stb.) minden esetben csak teljesítmény nyilatkozat és megfelelést igazoló dokumentumok birtokában szabad átvenni és beépíteni. Meg kell győződni szemrevételezéssel a termékek épségéről, továbbá a termékek és a megfelelést igazoló dokumentumok összetartozásáról, valamint arról, hogy a megrendelt (terv szerinti) terméktípus került-e leszállításra.

- Megfelelés ellenőrző vizsgálatok az építési termékeknél

A kivitelezés megkezdésének feltétele többek között a megrendelő által elfogadott technológiai utasítás, mintavételi és megfelelés igazolási terv. A megfelelés ellenőrzése és a megfelelés igazolása értékelési szakaszonként és szerkezeti rétegenként történik, ennek figyelembe vételével kell összeállítani a TU-t és az MMT-t is. Az MMT-ben kell rögzíteni az ellenőrző vizsgálatok gyakoriságát is.

- Az aszfaltkeveréket minősített aszfaltüzemben kell előállítani a megrendelő által elfogadott keverékterv alapján. Az üzemi gyártásellenőrzés vizsgálatát és értékelését az MSZ EN 13108-21:2006 szerint erre kijelölt szervezet végzi. Ez esetben az alapanyagok külön ellenőrző vizsgálata nem szükséges.

Az aszfaltkeverék tervezése, összetételének meghatározása, típusvizsgálata az MSZ EN 13108-20:2006 szerint történik, de figyelembe kell venni az 1. pontban felsorolt, az aszfaltkeverékekre vonatkozó útügyi műszaki előírásokban foglaltakat, melyekbe beépültek a vonatkozó EN előírások is.

- Az aszfaltrétegek közötti tapadás biztosításához felhasznált és kipermetezett bitumenemulzió feleljen mega vonatkozó termékszabványnak.

5.3 Az aszfaltrétegek megfelelőségének ellenőrzése és értékelése

- **Általános követelmények**
  - A réteg felülete egységes szerkezetű legyen.
  - A réteg felületéről a víznek a tervezett esés irányába maradéktalanul el kell folynia.
  - A terítési sávok összedolgozásánál, valamint azok egyéb felületekhez való csatlakozásánál hézag vagy repedés nem lehet.
  - A réteg hatékonyan tapadjon az alatta lévő aszfaltréteghez.
  - A kopóréteg terítési sávjainak hosszirányú összedolgozásánál 3 mm-nél nagyobb szintkülönbség nem lehet.
  - Kiszórt zúzalékkal érdesített kopóréteg felületén érdesítetlen foltok, sávok, vagy zúzalékfészkek nem lehetnek.
  - Az aszfaltréteg megfelelőségét az e pont szerinti általános követelmények szempontjából a megrendelő műszaki ellenőrzései alapján dönti el.

- **A hengerelt aszfalt rétegekből legalább 150 mm átmérőjű mintát kell fúrni és megvizsgálni:**

- a vastagságot és hézagtartalmat 3000m²-ként fúrt mintán kell vizsgálni,
- az aszfaltkeverék összetételét pedig 6000m²-ként kifúrt mintákon vizsgáljuk, de a megrendelő és a kivitelező ettől szükség esetén el is térhet.

A hengereltaszfalt keverék **összetételének** követelményeit az e-ÚT 05.02.11:2018 5. és 6. fejezete tartalmazza.

Az aszfaltburkolati rétegek keverékösszetételi követelményeit az e-ÚT 06.03.21:2018 4.5 pontja tartalmazza.

- A hengerelt aszfalt kopórétegen az ÚT-02 berendezéssel mért **felületi egyenletesség** előírt követelményeit az e-ÚT 06.03.21:2018 4.6 pontja tartalmazza.
- Geometriai követelmények

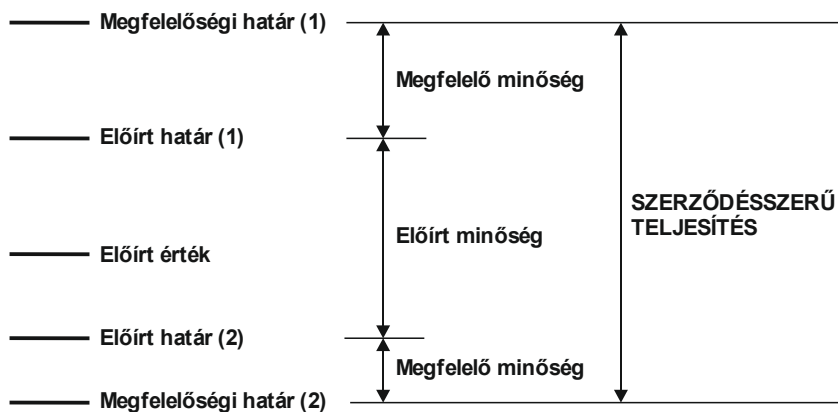
A vonatkozó ÚME-ban, e-ÚT 09.04.15:2018 foglaltaknak megfelelően az útkategóriák és burkolat típusok szerint.

5.4 A megfelelőséget igazoló dokumentáció tartalma

- Keverékterv, amely a megfelelőségigazolás alapidokumentuma. Tartalmaznia kell:
  - az aszfaltgyártó megnevezését, azonosító adatait, keverőtelep helyét
  - a keverőtelep üzemi gyártásellenőrzését tanúsító szervezet megnevezését
  - az aszfalt típusát, a típusvizsgálat és a gyártási utasítás azonosító számát

- a gyártási időpontot
  - a felhasznált alapanyagok megnevezését
  - a gyártott aszfaltkeverék összetételi jellemzőit.
- A vállalkozó cégszerű nyilatkozata arról, hogy az elkészült munka minősége:
- a szerződés követelményeinek jelen útügyi műszaki előírás szerint mindenben megfelel vagy
  - a szerződés követelményeinek jelen útügyi műszaki előírás szerint minőségcsökkenéssel felel meg vagy
  - a szerződés követelményeinek jelen útügyi műszaki előírás melyik előírása szerint nem felel meg.
- A minőségcsökkenési számítás összesítője

„A megfelelő minőségűre értékelt szakasz előírt minőségűre javítható. Megfelelő minőségű munka esetén értékcsökkentési tényezőket alkalmazva értékcsökkentési levonással kell az építetőnek a munkát átvenni.

Az értékcsökkentési levonásokat a vállalkozónak kell kimutatnia és a minőségigazolási dokumentációhoz kell csatolnia.”

e-ÚT 09.04.15:2018

- Mellékletek:
- Tartalomjegyzék
  - Mintavételi és megfelelésigazolási terv (ha előírt)
  - Vizsgálati jegyzőkönyvek a fúrt minták vizsgált jellemzőiről
  - Vizsgálati jegyzőkönyvek a rétegek aszfaltkeverékeinek összetételi vizsgálati eredményeiről, rétegenkénti összesítő és értékelő táblázatokkal
  - Felületi egyenetlenség mérésének jegyzőkönyvei
  - Vizsgálati jegyzőkönyvek a felületi egyenetlenség megfelelésének igazolásához

- Vizsgálati jegyzőkönyvek a tapadószilárdság méréseiről (ha szükséges)
- Homokmélység-mérési jegyzőkönyvek (ha előírt)
- Geometriai paraméterek (ami előírt) mérési eredményei a tervezett és számított értékek feltüntetésével
- Alapanyagok (ebbe beleértendő az aszfalt keverékek is) megfelelőségigazolási dokumentumai, teljesítmény nyilatkozatai.
- Egyes rétegek aszfaltkeverékeinek típusvizsgálatai, keveréktervei.

Továbbá csatolni kell:

- a kivitelező vállalkozó megfelelőségi nyilatkozatát,
- a záradékolt megvalósulási tervet,
- a beépítés technológiai utasításokat,
- építési napló másolatát.

6. Vasútminősítés

A minősítési eljárásokat (amennyiben jogszabály nincs rá) a Szerződés Műszaki Követelményei szabályozzák, illetve a Pályahálózatműködtető belső szabályzatai.

Jogszabályi kötelezettség. pl az Átjárhatósági Műszaki Előírásokkal kapcsolatos előírások, jogszabályok.

6.1. Igazolások és dokumentumok

Ide tartozik minden dokumentum amit a végzett munkák során a Vállalkozó köteles az átvételi folyamat részeként összegyűjteni és bemutatni, és amit az MMT előír. Ezeknek többek között, de nem kizárólagosan, tartalmaznia kell a következőket:

- a munkáknál felhasznált acél, beton, vasbeton, ágyazati anyagok és minden egyéb anyag kívánt minőségét megerősítő dokumentumok,
- az elfogadott minősítő szervezet által kibocsátott minőségi bizonylat a visszaépített, bontott pályaépítési anyagokra vonatkozóan,
- Megfelelő Akkreditáló Szervezet által kibocsátott dokumentum (tanúsítvány) a beépített pályaépítési anyagokra vonatkozóan,
- ÁME szerinti tanúsítványok, EK-nyilatkozatok

6.2. ÁME megfelelőségértékelési eljárások:

6.2.1. Infrastruktúra Rendszerelemek:

- sín, alj, sínleerősítő rendszer

„6.1. Kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek 6.1.1. Megfelelőségértékelési eljárások (1) Az ezen ÁME 5. pontjában meghatározott kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek megfelelőségértékelési eljárásait a vonatkozó modulok alkalmazásával hajtják végre.

(2) Azon üzemképes, kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek, amelyek újrafelhasználásra alkalmasak, nem képezik a megfelelőségértékelési eljárások tárgyát.

6.1.2. Modulok alkalmazása (1) A kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek megfelelőségértékeléséhez a következő modulok használandók:

a) CA modul, „Belső gyártásellenőrzés”

b) CB modul, „EK-típusvizsgálat”

c) CC modul, „Típusmegfelelőség a belső gyártásellenőrzés alapján”

d) CD modul, „Típusmegfelelőség a gyártási eljárás minőségirányítási rendszere alapján”

e) CF modul, „Típusmegfelelőség a termékHITELESÍTÉS alapján”

f) CH modul, „Megfelelőség a teljes minőségirányítási rendszer alapján”

6.2.2. Infrastruktúra Alrendszerek

- Pálya, váltók, vasúti átjárók, felépítmények (hidak, alagutak stb.), vasúti közlekedéssel összefüggő állomásrészek (köztük a bejáratok, peronok, megközelítési zónák, kiszolgálóhelyiségek, mosdók és a tájékoztató rendszerek, valamint a fogyatékossgal élő vagy a mozgáskorlátozott személyek számára készült akadálymentesítő elemek), biztonsági és védelmi berendezések.

„6.2.2. Modulok alkalmazása Az infrastruktúra alrendszer EK-hitelesítéséhez a kérelmező az alábbiak közül választhat:

a) SG modul: egységHITELESÍTÉSEN alapuló EK-hitelesítés; vagy

b) SH1 modul: megfelelőség a teljes minőségirányítási rendszer és a tervezés vizsgálata alapján.”

Az infrastruktúra alrendszer EK-hitelesítésének ki kell terjednie az ÁME B. függelékének 37. táblázatában feltüntetett fázisokra és jellemzőkre.

- Az infrastruktúra alrendszernek működési és műszaki előírásait az 1299/2014 Eu rendelet 4.2. pontja, a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hozzáféréseivel összefüggő funkcionális és műszaki előírásait az 1300/2014 EU rendelet 4.2.1 pontja írja elő.

6.3. Műszaki átadás – átvétel

6.3.1. Próbaüzem és üzembe helyezés

A vasúti pálya üzembe helyezése a D.14. utasításban foglaltak szerint történjen.

A villamos felsővezetéki berendezéseket az E 104. utasítás és a MÁV SZ 2922 szabványban foglaltak alapján kell felülvizsgálni és üzembe helyezni.

6.3.2. Biztosítóberendezések vizsgálati és üzempróbái

Az egyes építési fázisok után a berendezés azon áramköreit, amiben átalakítások történtek le kell vizsgálni valamint a berendezés egészén funkcionális vizsgálatot kell végezni (menetterm, elzárási terv, színeképegyeztetés, visszajelentés stb.).

A biztosítóberendezések üzembe helyezése a többször módosított 103486/1974 MÁV és 90/1998 TEB igazgatósági utasítások alapján kell történjen.

6.4. Néhány példa, amit a minősítésnél vizsgálni kell

• Geotechnika

Hasznos segédlet a MMK honlapján található segédletek, illetve a Geotechnikai jogosultsághoz feltett tananyag.

- Töltésepítés, töltésszélesítés: Beépítési anyagokat e-UT 06.02.11, illetve a minőségi követelményeket a D.11. utasítás határozza meg.
  - A $V \leq 120$ km/h sebességű vágányokban alkalmazható szemcsés kiegészítő réteg anyagának jellemzőit a D.11. utasítás tartalmazza.
  - Teherbírás vizsgálata
  - Geometria vizsgálata
  - Geoműanyagok
  - Töltések alatti altalajsüllyedés, a süllyedés mértékének mérése
  - Gabion rendszerű támfalak, talajtámfalak és padkaszerkezetek
- **Vízépítési műtárgyak**
    - szivárgók
    - előregyártott betonszerkezetek
    - monolit betonszerkezetek
  - **A vágányépítés műszaki követelményei**

A vágányépítésnél az ÁME, a 103/2003. (XII.27) GKM rendelet, a 275/2013. (VII.16.) Korm. rendelet, az érvényes MSZ, és a MÁV Zrt. előírásai a beépítési paraméterekre vonatkoztatva betartandók.

- **A minőségi osztályzástól független követelmények**

Az átadásra kerülő vasúti pálya alakhűségét a D.54. sz. utasítás szerint kell megvizsgálni a vágány tervezési sebességéhez tartozó építéskor biztosítandó értékekhez viszonyítva. Az építési mérettűréseken belüli értékeket a műszaki átadási és használatbavételi mérések során az átadás, használatbavétel időpontjáig, de korábbi használatbavétel esetén is legalább az építés befejezését követő forgalomba helyezés utáni 90 fagymentes napig meg kell őrizni.

Mintavétel:

- A pálya teljes hosszán szemrevételezni kell, hogy a pályában fekvő anyagok megfelelnek-e a vonatkozó előírásoknak.
- A pálya teljes hosszában vizsgálni kell az úrszelvényt, továbbá azon követelményeket, amelyek szemrevételezéssel is megállapíthatók.
- Az ágyazat anyagának szemalakra, szemnagyságra, szilárdságra és tisztaságra vonatkozó vizsgálatait 500 m-ként (kisebb munkáknál minimum egy helyszínen vett mintákon) az e-VASÚT 02.24.02 vasútügyi utasításban foglaltak szerint laboratóriumi vizsgálatokkal igazolni szükséges, melyek eredményét a gyártó által kiállított minőség bizonylatokkal legkésőbb a műszaki átadás-átvételi eljárásán át kell adni. A laboratóriumi vizsgálatokhoz előírt anyagminőség min. 50 kg, homogén ágyazat esetén egy aljközből véve.
- Az ágyazat vastagságot változásnál, továbbá a folyóvágányokban 100 m-ként egy helyen meg kell vizsgálni.
- Az aljkiosztást, leerősítések helyeit szemrevételezéssel a pálya teljes hosszán és méréssel meg kell vizsgálni.
- A pályában való hegesztéseket akkor lehet megkezdeni, ha a vágány végleges állapota irányra és fekszintre megfelel, és a hegesztések végzésére a PV. Területi Igazgatóság írásban engedélyt ad.
- A hegesztett vágányszakaszokon minden hegesztési varratot meg kell vizsgálni szemrevételezéssel és egyenességvizsgálattal, és roncsolásmentes UH varratvizsgálattal.
- A vágány helyzetét mérőkocsival történő mérés esetén nyomtávolság, fekszint, síktorzulás és irány szempontjából folyamatosan, a vágány minden pontján vizsgálni kell. A mérővonati grafikont a D.54. sz. utasítás 51. fejezete alapján, a tervezett sebességnek megfelelő paraméterekkel kell kiértékelni.

Vizsgálat:

- Az ágyazat méreteit 10 mm-es pontosságú mérőlécclal kell mérni. Az ágyazati anyagjellemzőket folyamatosan szükséges szemrevételezni, szükség szerint kézi eszközökkel vett mintákon az előírtakon túl akkreditált laboratóriumban vizsgálni. A vizsgálatot már az ürítés során is meg kell kezdeni, amennyiben durva minőségi hiba észlelhető, az ürítést le kell állítani.

- Az aljkiosztást, leerősítések távolságát, kiosztását megszámolással, a távolságok mérésével és szemrevételezéssel kell elvégezni. Az aljtávolságokat mm beosztású mérőléccel kell megállapítani.
- Az aljak ferdeségét 1,40 m oldalhosszúságú derékszöggel kell mérni, melynek egyik oldalát a síngerinchez kell szorítani, másik oldalát a leerősítéshez. A távolabbi leerősítésnél az eltérést mm pontossággal kell leolvasni.
- Mérőkocsival történő mérésnél a nyomtávolságot, túlemelést, ívsugár nagyságát, síktorzulást, fekszint és irányviszonyokat kell vizsgálni.
- A kitérők vizsgálatát a D.5. sz. utasítás vonatkozó fejezete és a 103140/1989 sz. A váltók üzembe helyezésére, ellenőrzésére és szabályozására vonatkozó utasítás alapján kell elvégezni. A kitérők beméréséről jegyzőkönyvet kell készíteni a MÁV Zrt. utasításaiban előírtak szerint és mellékelni kell az átadás-átvételhez, illetve a használatbavételi dokumentációhoz
- Az úrszelvény vizsgálatát a vonalra előírt úrszelvény mintával vagy méréssel kell megállapítani. A vizsgálatot és a kiértékelést a H6. számú utasítás alapján kell végezni.
- Az építési területeken kimutatás készítendő a vágányok melletti létesítmények vágánytengelytől és sínkoronaszinttől mért távolságáról.
- A hegesztési varratokat UH vizsgálati módszerrel kell megvizsgálni.
- A hegesztéseknél köszörülés után a futó és vezetőfelület simaságát 1,0 m hosszúságú acélvonalzó közepén, illetve végén kell mérni. A hegesztések során be kell tartani a Sínhegesztések Átvételi Előírásait (a P-1685/1998. és a P-5487/1998. sz. PHMSZ.A. sz. rendeleteket) és a D.20. sz. utasítást.

A kivitelezés időszakában a D.5. sz. utasításban leírtak szerinti pályafelügyeletet kell végezni, az időszakos vizsgálatokat megfelelő képesítéssel rendelkező személy végezheti. A mérési eredményeket a D.54. sz. utasításban előírtaknak megfelelően ki kell értékelni, a megállapított hiányosságokat meg kell szüntetni.

Hézagnélküli vágányok építése esetén a hegesztendő síneknek, ágyzatnak, egyéb feltételeknek ki kell elégíteni a D.20. sz. utasítás, valamint a D.12/H. utasítás vonatkozó részeit.

A forgalomba helyezéskor a D.14. utasítás szerint kell eljárni, a pálya valamennyi elemének teljesíteni kell a D.54. sz. utasításban előírtakat.

A munka befejezése után a D.14. utasítás szerinti dokumentációkat el kell készíteni. Az így előállított megvalósulási terv egy-egy példányát az ÜF Pályalétesítményi Igazgatósága, a területileg illetékes Pályavasúti Területi Igazgatóság pálya szakági osztálya, valamint a területileg illetékes Pályafenntartási szakasz részére meg kell küldeni papíros és elektronikus formában is.

- **Ágyzat**

Az ágyazat minőségi átvétele a 70/2019. (X.25. MÁV Ért. 24.) EVIG sz. utasítás „Az ágyazati anyag átvételének minőségi követelményei”, az e-VASÚT 02.24.02 vasútügyi utasítás alapján történjen.

- **Aljak**

ÁME, illetve a 275/2013. (VII.16.) Korm. rendelet szerint kell eljárni. Az ilyen betonalkak minimális műszaki követelményeit az MSZ EN 13230 és a MÁVSZ 2964 sz. szabványok írják elő.

- **Sínek**

A sín feleljen az ÁME, illetve az EN 13674-1 szabvány szerinti minőségi követelményeknek.

A sín felülete repedéstől és szakadástól mentes legyen. Egyéb felületi hibák (dudorok, pikkelyek, behengerlések, kipattogzások, bemaródások, benyomódások és karcok) 0,5 mm magasságig vannak megengedve.

A sínben repedés, pelyhesség és szívódási üreg - maradvány ne legyen.

A sínek átvételekor a vizsgálatokról dokumentációkat kell átadni, mely tartalmazza a sínrendszert, acélminőséget, adagszámot, vegyi összetételt, gyártási hosszúságot, darabszámot, a hengerlés helyét és idejét.

A vizsgálatok tételenként próbavétellel készüljenek. A próbadarabokat vizsgálni kell vegyi összetétel, makroszerkezet, szakító ejtveütő és pelyhesség vizsgálattal.

A felületet, az alakot és a méreteket minden sínszálon ellenőrizni kell. A vizsgálatok alapján a minőség tanúsítást dokumentálni kell.

6,00 m-nél rövidebb sín nem hegeszthető be.

A sínen szabad szemmel látható elcsavarodás ne legyen.

- **Kapcsolószerek**

Minden beépítésre kerülő alkatrész megfelelőségi igazolással rendelkezzen (acél, műanyag és gumi).

ÁME EK-nyilatkozattal, illetve a 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendeletben teljesítménynyilatkozattal rendelkező anyagok és szerkezetek építhetők be.

- **Kitérők**

A „Felépítményi anyagok minőségi követelményei”-ben meghatározottakon túl, a Pályahálózatüzemeltető által elfogadott kitérők és felépítményi szerkezetek építhetők be.

- a kitérőket komplexen kell kezelni, azaz a kitérőnek magában kell foglalnia az

alábbiakat:

- vasanyag,
  - sínleerősítések,
  - aljak,
  - vályúalj(ak),
  - zárszerkezet(ek),
  - nagysugarú kitérőknél a hidraulikus erőátviteli berendezés,
  - nagysugarú kitérők esetén közbenső csúcscsínvégállás ellenőrzők, a kitérő sugarától függő mennyiségben,
  - állító és ellenőrző rudazat,
  - elektrohidraulikus váltóállítómű,
  - forgólapos váltójelző,
  - kézi váltóállító készülék,
  - váltóállítást könnyítő görgőkészlet,
  - biztonsági betét.
- új kitérők, gyártóművi előszerelt kivitelben (eltérni csak indokolt esetben),
  - használt kitérők esetén, előtérbe kell helyezni a gyártóművi felújítást (B60 XIV-es kitérők esetében, kizárólagos a gyártóművi felújítás),

• **Váltóállítómű**

Az alkalmazott váltóállítóműnek meg kell felelnie Pályahálózatműködtető feltétfüzete szerinti követelményeknek (pl: a MÁV – 103.457/1990 számon jóváhagyott - feltétfüzete általános és a lassú váltóállítóműre vonatkozó feltételeinek)

• **Sínhegesztések**

A hegesztendő síneknek, ágyazatnak, egyéb feltételeknek ki kell elégíteni a D.20. sz. utasítás, valamint a D.12/H. utasítás vonatkozó részeit.

Hézag nélküli vágányok építésénél a sínszalak közbenső hegesztését villamos ellenállás hegesztéssel kell elvégezni, a záróhegesztések mindig termithegesztéssel készülnek. Záróhegesztés előtt a lélegeztetést az előírások szerint kell elvégezni.

• **Vágányszabályozás**

Vágányszabályozást nagygépes technológiával kell végrehajtani, melynek része az aljköztömörítés és az ágyazatrendezés és a dinamikus vágánystabilizátor használata is, a Vasúti pályaterv szerinti szelvényének kialakítása. Az ágyazat szélességi méreteit a beépített aljtípus alapján kell meghatározni. A pályaépítés során három alkalommal történő építési, két alkalommal történő fenntartási és egy alkalommal történő jótállási szabályozást kell elvégezni.

Kitérőket hasonló módon kitérő aláverő géppel kell szabályozni

A vágányszabályozást a végleges geometria kitűzésével szabad csak végezni, hibamegszüntető

módszerrel. Hibacsökkentő módszerrel szabályozást végezni tilos, az legfeljebb ideiglenes vágányoknál megengedett.

Végleges állapotban a vágányoknak azonos magasságban kell lenni, kivéve, ha a terv másként rendelkezik túlemelt ívben levő útátjáró, vagy vágánykapcsolat esetében.

- **Pályatartozékok**

A tervezési sebességnek megfelelően kell új jelzőeszközöket telepíteni, valamint új szelvényezést készíteni az érvényben levő F1 utasításnak megfelelően.

- **Peronok**

A peronok kialakítása az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében meg kell feleljen a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 51. § (4) bekezdésében, valamint az uniós vasúti rendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról szóló 1300/2014/EU Bizottsági rendeletben leírtaknak.

- **Vasút-akadálymentesítés (INF)**

Az infrastruktúra alrendszer területeire vonatkozó szabályozás Az alapvető követelményekre figyelemmel az infrastruktúra alrendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hozzáféréseivel összefüggő funkcionális és műszaki előírásait „Az uniós vasúti rendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőséggel kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról” szóló 1300/2014/EU rendelet (a továbbiakban PRM ÁME) 4.2.1. pontja határozza meg.

A PRM ÁME 4.2.1.1.-4.2.1.15 pontjaiban meghatározott alapvető paraméterekre vonatkozó műszaki és funkcionális követelmények két kategóriára oszthatóak aszerint, hogy a PRM ÁME konkrét műszaki követelményt, vagy funkcionális követelményt határoz meg.

Amely esetben az alapvető paramétert konkrétan ismertetik, és részletezésre kerülnek azok a műszaki adatok, amelyeknek a követelmény teljesítése érdekében meg kell felelni, jelen utasításban „1. kategóriában tartozó paraméternek” tekintjük.

A második esetben az alapvető paraméter magas szintű funkcionális követelményként kerül meghatározásra, amely többféle műszaki megoldás alkalmazásával teljesíthető. A funkcionális követelményeknek tulajdonképpen általában már a nemzeti, a regionális vagy a helyi szabványok, sőt időnként a vállalati szabványok betartása is eleget tesz. Az alábbi pontokban ezeket a követelményeket „2. kategóriába tartozó paramétereknek” nevezzük. A 2. kategóriába tartozó paraméterek megfelelőségének értékeléséhez az Európai Vasúti Ügynökség, Útmutató a mozgáskorlátozott személyekre vonatkozó ÁME alkalmazáshoz (ERA/GUI/02-2013/INT) címen kiadott útmutató 3. fejezetben található útmutatás. Az alapvető paraméterek kategóriáját a PRM ÁME 3. táblázata tartalmazza. A tervezés és a műszaki tervek jóváhagyása során az 1. kategóriába tartozó paraméterekre vonatkozó műszaki előírásokat be kell tartani és érvényre kell juttatni. A 2. kategóriába tartozó

paraméterek tekintetében a jelen utasításban leírtakat, valamint a meghivatkozott jogszabályok, utasítások és szabványok előírásait kell figyelembe venni. Ezen előírásokat jelen utasítás 4.6. fejezete tartalmazza részletesen.

ERA/GUI/02-2013/INT:

https://www.era.europa.eu/sites/default/files/activities/docs/iu_tsi_guide_annex01_prm_tsi_hu.pdf

- **Kábelalépítmény**

A kivitelezés során be kell tartani a 112521/1970 6.E „Kötelező irányelvek A vasúti vágányok és ezekből kiágazó iparvágányok alatt átvezetésre kerülő vezetékek tervezése valamint kivitelezése” valamint „A vasúti távközlési, erősáramú és biztosítóberendezési, fémvezetőjű (legfeljebb 1 kV névleges feszültségű) földkábelek fektetési irányelvei” előírásokban foglaltakat.

- **Biztosítóberendezés**

A szállított berendezéseknek és készülékeknek meg kell felelniük a gyártmányra előírt minőségbiztosítási, munkavédelmi minősítés és villamos biztonsági követelményeknek és szabványoknak, a megfelelőséget tanúsítvánnyal kell igazolni.

Az alább felsorolt jogszabályokat, vállalati utasításokat, szabványokat, stb. a biztosítóberendezési és távközlési munkák kapcsán minden munkafázis során (tervezés, engedélyeztetés, kivitelezés, tanúsítás, stb.) szigorúan és fokozott figyelemmel kell betartani/alkalmazni:

- F.1. sz. Jelzési utasítás
- F.2. sz. Forgalmi utasítás és Függeléke
- 103486/1974. A jelző-, biztosító- és távközlőberendezések üzembehelyezésével kapcsolatos eljárások szabályozása valamint ugyanezen szabályzat P-7684/2008 számon egységes szerkezetben kiadott módosítása.
- E101. sz. Általános utasítás a normál nyomtávú villamosított vasútvonalak üzemére
- E102. sz. Utasítás a felsővezetékes villamos üzemi munka végzésre
- 1/2003 TEB Ig. rendelet- Vasúti érintésvédelmi Szabályzat
- P-9227/2008 A vasúti távközlési, erősáramú és biztosítóberendezési fémvezetőjű (legfeljebb 1 kV névleges feszültségű) földkábelek fektetési irányelvei
- MSZ EN 50122 Vasúti alkalmazások. Telepített berendezések. Villamos biztonság és védőösszekötés.
- 76/1994. Gg.F.F. számú utasítás a MÁV által használt anyagok és eszközök minőségi átvételéről

- MÁV Biztosítóberendezési Biztonságügyi Szervezetének eljárási rendjéről kiadott 15312/2013/MAV sz. rendelet
- Átjárhatósági Műszaki Előírások
- A biztosítóberendezésekben alkalmazott elektronikus villogtató készülékekkel szemben támasztott követelményeket a Feltétfüzet 104338/1996. TEBSZI szabályozza.
- A tengelyszámláló berendezések alkalmazására a 103764/1995 számú Feltétfüzet került kiadásra (3. módosított változat).
- A kivitelezési munkák során a Csúcscsínellenőrző és -reteszelő berendezések vonatkozásában be kell tartani a 104906/1996. TEBSZI számú Feltétfüzetet.
- A Villamos állítóművek műszaki leírásai a 103457/1990.9 számú feltétfüzetben található.
- A biztosítóberendezési épületek/helyiségek kialakításával kapcsolatban a Gy. 133-38/2010. sz. „Irányelvek a biztosítóberendezési célú üzemi helyiségek kialakítására” című irányelv ad tájékoztatást a Vállalkozó részére, valamint jelen dokumentum magasépítéssel foglalkozó része.
- **Útátjáró biztosítóberendezés**

A szállított berendezéseknek és készülékeknek meg kell felelniük a gyártmányra előírt minőségbiztosítási, munkavédelmi minősítés és villamos biztonsági követelményeknek és szabványoknak, a megfelelőséget tanúsítvánnyal kell igazolni.

- 11039/2013/MAV számon lépett életbe a félvezető optikai egység fényesorompókhoz műszaki követelményei és alkalmazási feltételek (LED-es fényforrás) 2.1 verzió.
- Az alkalmazott csapórudak és állítóművek alapvető mechanikai és villamos követelményei feleljenek meg a MÁV által 104.532/96 szám alatt jóváhagyott „Félsorompó Hajtómű Műszaki Feltétfüzetében foglaltaknak.
- 104294/1995.TEB.F számú, önműködő térközbiztosítóberendezéssel felszerelt pályán létesített önműködő sorompóberendezések jelzőfüggésének kialakítása című feltétfüzet betartása a Vállalkozó feladata (KFVF 9277/3), amennyiben az útátjárók biztosítási módja ezt előírja.
- Jelzővel fedezett vonali sorompóberendezés önműködő 75 Hz-es ütemezett sínáramkörű térközbiztosító berendezéssel fel nem szerelt vonalakra Feltétfüzet 1.2 verzió P-3797/2004.TEBSZI számon került kiadásra.
- A MÁV-nál 2004 előtt még nem alkalmazott újrendszerű vonali vasúti átjárót fedező berendezések kialakítására a P-6591/2009 nyilvántartási számú feltétfüzet (1.4. verzió) irányadó.

VI. Építési-bontási hulladék nyilvántartása és kezelése.

1.Építési-bontási hulladék nyilvántartása és kezelése.

A felelős műszaki vezető feladatainál már említésre került az építési hulladék nyilvántartása, kezelése (191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 13. § (3) bekezdés i), n) és 14. § g)). Ezek a feladatok a B) Fejezetben vannak részletezve. Szükséges azonban összefoglalni és kiegészíteni az építési-bontási hulladék nyilvántartására és kezelésére vonatkozó szabályozást a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet, és egyéb jogszabályok alapján.

Az építőipari kivitelezés során az építési tevékenységnél **építési hulladék**, és a bontási tevékenység keretében **bontási hulladék** keletkezik. Ezek nyilvántartása, kezelése, esetleges részbeni felhasználása, majd a kivitelezés befejezésekor az elszállítása a vállalkozó kivitelező, illetve a felelős műszaki vezető feladata és felelőssége. A 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet vagyis a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 5.sz. melléklete tartalmazza az I. Építési hulladék és a II. Bontási hulladék nyilvántartó lapot. Mindkét lap bevezető része tartalmazza az építető adatait (név, cím), a vállalkozó adatait (név, cím, KÜJ, KTJ szám), továbbá az építési-bontási tevékenység címét, helyrajzi számát, a dátumát. Fel kell tüntetni ezenkívül a tevékenység jellegét (építés, átalakítás, bővítés, felújítás, helyreállítás, korszerűsítés, továbbépítés, illetve teljes vagy részleges bontás).

Mindkét hulladéknál a következő anyagfajták szerinti csoportosítás van, a nyilvántartást így kell vezetni:

1. Kitermelt talaj
2. Beton törmelék
3. Aszfalt törmelék
4. Fahulladék
5. Fémhulladék
6. Műanyag hulladék
7. Vegyes építési és bontási hulladék
8. Ásványi eredetű építőanyag hulladék.

A táblázat fejlécében a hulladék EWC kódját (EU hulladék kód), a tömegét (t) és a kezelés módját (megnevezése, helyszíne) kell szerepeltetni. A nyilvántartás a fenti fejlécnek megfelelően kell hogy történjen a felsorolt hulladék fajtákra, esetenként külön EWC kóddal ellátott alfajtákkal.

A nyilvántartó lapokat folyamatosan kell vezetni az építési naplóban, illetve az építési napló mellékleteként.

Az építőipari kivitelezési szerződésben rögzíteni kell, hogy a keletkezett hulladékok – engedéllyel rendelkező kezelőhöz történő – elszállítására (elszállíttatására) ki kötelezett. Ez a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés h) pontjában van szabályozva.

Az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályozását a 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet tartalmazza. A hulladékok gazdálkodásáról a 2000. évi XLIII. törvény rendelkezik.

A kivitelező feladatainál a 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet külön is meghatározza a keletkezett építési-bontási hulladék mennyiségének és fajtájának folyamatos vezetését az építési naplóban.

A felelős műszaki vezetőnek külön előírt feladata, hogy értesítenie kell az illetékes Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályát, hogy az építési munkáknál keletkezett építési-bontási hulladék mennyisége eléri a már hivatkozott 45/2004. (VII. 26.) rendeletben előírt küszöbértéket (pl. betontörmeléknél ez 20 t, fémhulladéknál 2 t). Nyilvánvaló, hogy az építési és bontási hulladékokat fajtánként elkülönítve kell tárolni.

A felelős műszaki vezető a használatbavételi engedélyhez szükséges nyilatkozatban külön le kell írja, hogy az építési-bontási hulladék elérte-e az előírt határértéket, azt az előírtak szerint kezelték és az építőipari kivitelezési tevékenység befejezésekor a munkaterületről a fenti jogszabály szerint elszállították.

A munkaterület építtetőnek történő átadásakor a kivitelező átadja az építtetőnek a már hivatkozott 5.sz. mellékletnek megfelelő hulladék nyilvántartó lapokat.

Az Étv. az építtető és a kivitelező közös törvényi felelősségeként határozza meg az építés során keletkezett hulladék elszállíttatását, az eredeti állapot helyreállítása keretében.

A veszélyes hulladékok kezeléséről külön jogszabály intézkedik. A 72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet a hulladékjegyzékről sorolja fel a hulladékokat (köztük az építési-bontási hulladékokat is) csoportok és alcsoportok szerinti EWC kóddal, csillaggal jelölve a veszélyes minősítésűeket. Közlekedési építmények szakterületre vonatkozóan pl. a bitumenes aszfalt törmelék már nem veszélyes hulladék, de általában az építési-bontási hulladékok jó része sem az.

Fel kell hívni a figyelmet, hogy a Büntető Törvénykönyv (Btk.) 281/A. §-a szerint a hatóság által nem engedélyezett hulladék elhelyezés, továbbá az engedély kereteit túllépő hulladék kezelési tevékenység büntettet jelent és 3 évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható.

Szükségesnek tűnik megemlíteni a fentiek kiegészítéseképpen az elsősorban út-vasútépítéseknél jelentkező **humuszgazdálkodást**. Ilyen munkáknál nagy tömegben (tízezer köbméterekben) van humusz letermelés, majd az építés befejező fázisában humusz terítés. A mérlegben általában humusz felesleg jelentkezik. Humuszgazdálkodási tervet kell készíteni, és ezt a felesleg hasznosítása érdekében, egyeztetni kell a termőföld védelemért felelős hatósággal (Fővárosi és Megyei Kormányhivatalok illetékes szervei). A termőtalaj

védelme nemzetgazdasági érdek, ezért deponálása vagy más helyen való használása szakszerűen kell hogy történjen. A szakszerűtlenül deponált humusz egy-két év alatt elvesztheti termőképességét.

A 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a 400 m²-t meghaladó terület építési célú igénybevétele esetén Talajvédelmi Terv készítését írja elő.

VII. FÜGGELÉK: A közlekedési építményekkel összefüggő szakmagyakorlással kapcsolatos, fontosnak tartott jogszabályok jegyzéke

A jelen jegyzék a 2021.02.07-i állapotnak megfelelő.

A hatályos jogszabályok elérhetők itt: www.njt.hu

A jogszabályok jó része már szerepel a Segédlet fejezeteiben.

Összeállította: Sümeghy Pál

1. Általános építési ismeretekkel kapcsolatos jogszabályok:

1995.évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről,
(Építési Törvény, Étv.)

191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységről,
(Kivitelezési Kódex, Kivitelezési rendelet, Épkiv.)

266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről,
(Jogosultsági Kódex, Szakmagyakorlási Kódex)

312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásokról,
Eljárási Kódex

314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról, és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,

(Településrendezési Kódex)

155/2016. (VI. 13.) Korm. rendelet a lakóépület építésének egyszerű bejelentéséről

45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól

72/2013. (VIII. 27.) VM rendelet a hulladékjegyzékről

253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről, OTÉK

4/2002. (II. 20.) SZCSM-EüM együttes rendelet az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről

238/2005. (X. 25.) Korm. rendelet az építésfelügyeleti bírságról

245/2006. (XII. 05.) Korm. rendelet az építésügyi bírság megállapításának szabályairól

275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről, (Kult. tv.)

68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

181/2003. (XI. 15.) Korm. rendelet a lakásépítéssel kapcsolatos kötelező jótállásról

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről

314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról, (Khvr)

2007. évi CXXIII. törvény a kisajátításról

178/2008. (VII. 3.) Korm. rendelet a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözlet megfizetésének egyes kérdéseiről

2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről

90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól

2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről, (Kbt.)

310/2015. (X. 30.) Korm. rendelet a tervpályázati eljárásokról

321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról

322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól

2018. évi CXXXVIII. törvény az állami magasépítési beruházások megvalósításáról

299/2018. (XII. 22.) Korm. rendelet az állami magasépítési beruházásokról

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról (ÁKR)

2. Szakterületi jogszabályok a közlekedési építményekkel kapcsolatban

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről, Úttörvény, (Kkt.)

2005. évi CLXXXIII. törvény a vasúti közlekedésről, (Vasúti törvény, Vt.)

2015. évi CII. tv a vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedésről

382/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

93/2012. (V. 10.) Korm. rendelet az utak építésének, forgalomba helyezésének és megszüntetésének engedélyezéséről

289/2012. (X. 11.) Korm. rendelet a vasúti építmények építésügyi hatósági engedélyezési eljárásainak részletes szabályairól

431/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet a vasútnak nem minősülő egyéb kötöttpályás közlekedési rendszerekkel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárások lefolytatásának részletes szabályairól és egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról

103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet a hagyományos vasúti rendszerek kölcsönös átjárhatóságáról

19/1994. (V. 31.) KHVM rendelet a közutak igazgatásáról

6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet az országos közutak kezelésének szabályozásáról

5/2004. (I. 28.) GKM rendelet a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól

3/2001. (I. 13.) KöViM rendelet a közutakon végzett munkák elkorlátozásáról és forgalombiztonsági követelményeiről

12/1988. (XII. 27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendelet az egyes nyomvonal jellegű építményszerkezetek kötelező alkalmassági idejéről

20/1984. (XII. 21.) KM rendelet az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről

1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól (KRESZ)

83/2004. (VI. 4.) GKM rendelet a közúti jelzőtáblák megtervezésének és elhelyezésének követelményeiről

2013. évi LXVII. törvény az autópályák, autóutak és főutak használatáért fizetendő, megtett úttal arányos díjfizetéséről, (Útdíj tv., UD törvény)

2000. évi XLII. törvény a vízi közlekedésről

510/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a kikötő, komp- és révátkelőhely, továbbá más hajózási létesítmény létesítéséről, használatbavételéről, üzemben tartásáról és megszüntetéséről

1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedésről

392/2016. (XII. 5.) Korm. rendelet a katonai légügyi hatóság kijelöléséről

159/2010. (V. 6.) Korm. rendelet a repülőtér létesítésének, fejlesztésének, megszüntetésének, valamint a leszállóhely létesítésének és megszüntetésének szabályairól

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi LIII. törvény a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról

2003. évi CXXVIII. törvény a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről

345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jellegű ügyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről

457/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról

531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről

2012. évi XLVI. törvény a földmérési és térképészeti tevékenységről

3. Hasznos linkek a szövegben megadottakon túl:

<https://ekozmu.e-epites.hu/alkalmazas/lakossag/menu/terkep/tajekoztatas/kozmuterkep> nem csak a közművek adatai, hanem viszonylag friss kataszteri adatok is.

<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/> az erdőtörvény hatálya alá tartozó erdők azonosításához. Nem azonos az ingatlan-nyilvántartás adataival

https://njt.hu/njt.php?onkormanyzati_rendeletek a helyi rendeletek innen érhetőek el, a D2 a Helyi Építési Szabályzat és a Szabályozási Terv

<https://www.mepar.hu/mepar/> ugyan mezőgazdasági parcella azonosításra szolgál, de a különböző rétegek bekapcsolásával sok információhoz hozzá lehet jutni (NATURA2000; topográfiai adatok, belvíz stb.)

<https://map.mbfisz.gov.hu/> földtani adatokat tartalmazza

<https://www.muemlekiem.hu/> országos és helyi védelem alatt álló építményekről ad felsorolást. (sajnos nem teljeskörű)

<https://njt.hu/njt.php?kereses> hatályos jogszabályok. MINDEN ESETBEN ELLENŐRIZNI KELL, HOGY VÁLTOZOTT-E A JOGSZABÁLYI ELŐÍRÁS!!!